RADU TEODORESCU

PĂCATUL CA SCHISMĂ ÎNTRE DUMNEZEU ŞI OM

Cugir 2026

CUPRINS

Introducere
1. A fost păcatul cel care ne-a făcut să pierdem raiul
2. Păcatul ca încălcare a voii lui Dumnezeu
3. Păcatul: o schismă între Dumnezeu şi om ce poate fi vindecată
4. Când păcatul se permanentizează apare patima
5. Păcatul şi legătura lui cu conştiinţa morală
6. Lupta cu păcatul trebuie să fie până la sânge după cum spune Sfântul apostol Pavel
Concluzii

INTRODUCERE

Păcatul în sens creştin ortodox trebuie să ştim că este o manifestare a răului. De ce? Fiindcă este o schismă dintre Dumnezeu şi om. În această carte vom ajunge să vorbim mai mult de păcat ca schismă dintre Dumnezeu şi om fiindcă încă de la început el a avut această funcţie şi sens. În acest vom arăta că păcatul a fost unul care ne-a făcut să pierdem raiul. Aceasta fiindcă din câte se pare Dumnezeu ne-a menit pentru veşnicie şi rai. Omul trebuie să respecta cererea lui Dumnezeu nu a nu mânca din pomul cunoştinţei binelui şi răului. Ispitit de diavol ei bine omul ajunge să încalce această poruncă.[1]

Prin urmare păcatul este o *schismă* între Dumnezeu şi om. Ce este o schismă credem că ştie mai toată lumea. Schisma este o

- o ruptură,
- o dezbinare
- sau o sciziune

provocată de o diferenţă de opinii sau păreri. La fel de bine în sens bisericesc schisma trebuie să ştim că este "sciziune în sânul Bisericii, refuz al unui grup de credincioşi de a se supune conducerii oficiale."[2]

Prin urmare se poate spune că fiindcă este un act de dezbinare schisma are întotdeauna ceva demonic în ea. Unul sau mai multe categorii ajung să nege adevărul şi să meargă pe o cale străină de el. Aceasta fiindcă este bine să ştim că omul a ajuns prin schismă să creeze o cultură a morţii. Iată ce spunea în acest sens părintele Constantin Sturzu: "cultivarea Vieţii, adică a relaţiei noastre cu Dumnezeu, este şansa noastră, a tuturor, de a învia din starea de „morţi vii", de a ne izbăvi de „trupul morţii acesteia" (Romani 7, 24). De unde îi vine omului această nestăvilită şi perversă „poftă de viaţă" care îl omoară şi cum poate ajunge la adevărata Viaţă? – să încercăm a desluşi în cele ce urmează.

Omul este un „inel de legătură" între cele văzute şi cele nevăzute. Trupul este luat din cele materiale, sufletul este înrudit cu oştirile îngereşti – dar, dincolo de toate, omul e creat „după chipul lui Dumnezeu". Încă de la început, omul se putea hrăni şi cu hrană din pomii cei din Eden şi „cu toată iarba ce face sămânţă, de pe toată faţa pământului" (Facerea 1, 29), dar şi cu slava lui Dumnezeu. Ca să zicem aşa, omul îşi putea lua energie (viaţă) din energiile create (cum sunt pomii), dar şi din energiile necreate (cele ce nu țin de Fiinţa dumnezeirii, dar reprezintă modul în care Dumnezeu se dăruieşte sau devine accesibil, ca Prezenţă ce încălzeşte inima şi hrăneşte fiinţa umană). Dacă Adam şi Eva ar fi cultivat acest mod de viaţă, ar fi atins dumnezeirea, maturizându-se continuu duhovniceşte, prin întărirea legăturii, a comuniunii cu Dumnezeu."[3]

Prin urmare nu trebuie să ne facem iluzii: păcatul ne rupe de comuniunea cu Dumnezeu şi ne duce pe o cale străină de El. Schisma se poate vedea că are o aplicabilitate

- rea,
- perversă,
- stricată
- şi coruptă.

Aceasta fiindcă este bine să ştim că prin schismă omul se rupe voluntar de Dumnezeu atunci când păcătuieşte. De ce? Fiindcă păcatul nu este după voia lui Dumnezeu. Totuşi este bine să ştim că păcatul este un lucru care poate să fie vindecată. Aceasta mai ales dacă omul se pocăieşte. Ştim că atât Domnul Iisus Hristos cât şi Sfântul Ioan Botezătorul au ieşit la propovăduire îndemnând pe oameni să se pocăiască.

Ceea ce trebuie să ştim este că întotdeauna schisma înseamnă

- conflict,
- intrigă
- şi dezbinare.

Deşi nimic bun nu vine din schismă trebuie totuşi să ştim că sunt mulţi care sunt adepţii lor. Aceasta fiindcă în această cultură a păcatului ce de multe ori a ajuns să fie societatea noastră ei bine sunt mulţi care nu iubesc comuniunea şi comunicarea. Este greu să vorbim de pace un războinic care are un cult pentru război şi răzbunare. Aceasta fiindcă

[1] A se vedea Ioannis Romanides, *Păcatul strămoşesc* (Bucureşti, 2017).
[2] După Dicţionarul explicativ.
[3] https://doxologia.ro/de-la-cultura-mortii-la-cultul-vietii (accesat pe 06.06.2026).

pur şi simplu el trăieşte într-o altă lume şi o altă dimensiune decât cea obişnuită şi firească. Schisma seduce fiindcă la fel de bine suntem seduşi de rău. Iată de ce schisme întotdeauna are ceva drăcesc în ea.[4]

Iată ce spunea în acest sens arhimandritul Serafim Alexeiev despre păcat ca rupere a omului de Dumnezeu: "păcatul sfârşeşte cu despărţirea întru totul de Dumnezeu, şi fiindcă Domnul este fericirea inimii noastre, despărţirea de Dumnezeu înseamnă lipsirea de această fericire, chinul cel veşnic. Însă dacă păcatul este un rău atât de cumplit în esenţa sa şi atât de ucigător prin urmări, de ce păcătuim cu atâta uşurătate? Cum am ajuns, oare, să ne împrietenim în cel mai apropiat chip cu putinţă cu propriile noastre păcate?

Cum am ajuns, oare, să ne obişnuim cu ele în aşa măsură, încât astăzi, mulţi, dacă nu aproape toţi, socotesc păcatul ca fiind ceva de neocolit în viaţă? Oare cum am putut şi mai putem încă răbda murdăria, praful şi păienjenii din cămările inimilor noastre, trăind într-o oarbă nepăsare, în această neorânduială, în miasma fărădelegilor noastre?!

Toate acestea sunt cu totul de neînţeles, însă adevărate. Nesimţitori, orbiţi duhovniceşte, toţi am devenit nepăsători la strigătele cugetului nostru şi la grija faţă de propria mântuire."[5]

În acest sens trebuie să ştim că *schisma dintre Dumnezeu şi om* care este păcatul este una care poate să fie vindecată dacă omul îşi dă seama că ceea ce face este

- un rău,
- o nedreptate
- şi o stricăciune.

Aceasta fiindcă trebuie să ştim că din cele mai vechi timpuri omul a ajuns să meargă pe o cale străină de Dumnezeu. Aceasta fiindcă omul după cum am spus are libertate şi îşi poate folosii în mod greşit libertatea. Aceasta fiindcă este bine să ne dăm seama de toate aceste lucruri.

Iată ce spunea în acest sens Sfântul Arsenie Boca: "păcat. Aceasta însemnează: înfrângerea morală a conştiinţei de către satana, prin patimile trupului.

Păcatul este înfrângerea morală a sufletului de către un gând rău. De aceea, toate gândurile trebuiesc spuse înainte de a se întări şi de a birui mintea, căci de îndată ce sunt spuse, le piere puterea de a obseda, asupri, stăpâni mintea.

Păcatele se înregistrează în codul genetic al fiecăruia. Înrădăcinarea obiceiului păcătuirii duce întocmirea sufletească şi trupească a omului până la neputinţa de a se mai împotrivi, sau chiar până la a nu vrea să se mai împotrivească.

Lucrarea împotriva firii i se face omului „a doua fire" – firea fărădelegii sau legea păcatului (Romani 7, 7). Asta e totuna cu pierderea libertăţii voinţei.

Totuşi, omul, slăbindu-i puterile, îşi dă seama că robeşte vrăjmaşului, căci de unde odată pruncii vavloneşti erau micuţi şi îi lua în glumă, acum s-au făcut bărbaţi şi îi simte cum îi fură puterile, iar lui, din multa păcătuire, i s-a stins puterea voinţei de a se împotrivi. Când avea puterile întregi n-asculta povaţa, iar acum, când nu le mai are, le-ar întoarce lui Dumnezeu, dar nu le mai are de unde. Toată vigoarea tinereţii o dă cui nu trebuie, iar bătrâneţea hârbuită umblă să o dea lui Dumnezeu."[6]

Schisma se poate spune că există pe mai multe planuri în lumea noastră:

- schismă psihologică,
- schismă socială,
- schismă politică,
- schismă ontologică
- sau schismă filosofică.

De fapt trebuie să ştim că Sfântul Iustin Martirul şi filosoful a ajuns să vadă în şcolile de filosofie a timpului său o manifestare a minciunii şi a schismei. De ce? Fiindcă până şi în filosofie trebuie să ştim că există cursivitate şi

[4] A se vedea Teodor Baconsky, *Puterea schismei* (Bucureşti, 2001).

[5] Arhimandritul Serafim Alexiev, Viaţa duhovnicească a creştinului ortodox, Editura Predania, Bucureşti, 2010, p. 82 apud https://doxologia.ro/pacatul-e-despartirea-de-dumnezeu (accesat pe 06.06.2026).

[6] Părintele Arsenie Boca – Mare îndrumător de suflete din secolul XX, Editura Teognost, Cluj-Napoca, 2002, p. 126 apud https://doxologia.ro/pacatul-este-infrangerea-morala-sufletului-de-catre-un-gand-rau (accesat pe 06.06.2026).

fluiditate. Ori faptul că sunt mai multe şcoli de filosofie ne spune că în filosofie există schismă fiindcă nu pot să fie mai mult feluri de înţelepciune.

Iată ce spunea teologul Nicuşor Deciu despre păcat ca schismă primordială în om: "păcatul primordial nu a fost o simplă greşeală sau vreun soi de obrăznicie, ci a fost un eveniment care a modificat viaţa şi funcţiunile psihosomatice ale omului într-o asemenea măsură, încât el pur şi simplu nu mai putea locui în Paradis şi nici să rămână în speciala comuniune pe care o avusese cu Ziditorul său. Aici se produce ruptura; o ruptură lăuntrică, sufletească, mai întâi şi apoi ca o consecinţă firească şi cea exterioară: exilul din Paradis. Este limpede, prin urmare, că aici este implicată şi o ruptură a cunoaşterii, gnoseologică. Acesta este, pe scurt, motivul pentru care a fost nevoie de o descoperire dumnezeiască pentru a-l cunoaşte sau pentru a ni-l reaminti pe omul primordial."[7]

Doi teologi creştini ortodocşi discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Crezi că mai poate să fie vindecată Marea Schismă?
- De la 1054.
- Greu de spus.
- De ce?
- Fiindcă nu se poate ignora un lucru.
- Ce lucru?
- Răutatea omului.
- De ce?
- Schisma este o formă de manifestare a răului.
- Aşa este.
- Se pare că unii sunt mulţumiţi să trăiască în ea.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă mă uit la rezultate.
- Care?
- De 1000 de ani creştinii sunt divzaţi.
- Şi cine crezi că este vinovat?
- Nu putem da vina numai pe diavol ca Adam şi Eva.
- Aşa este.
- Deci schisma ar putea fi rezolvată numai prin dialog şi bun simţ.
- Bun simţ?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă în cele din urmă este unul simţ care îşi spune că ai greşit.
- Ai dreptate.
- Vezi?
- Deci schisma este o manifestare a răului?
- Da.
- De ce?
- Îi ţine pe oameni dezbinaţi.
- Exact ceea ce facem diavolul?
- Da.
- Mă gândeam eu.
- Te-ai gândit bine.
- Mă bucur.

[7] https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/omul-primordial-188121.html (accesat pe 06.06.2026).

- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Omul trebuie să se smerească pentru a depăşii schisma.
- De ce?
- Fiindcă demonii nu pot suporta schisma.
- Am mai auzit acest lucru.
- Uneori te miri de la cine afli modestie.
- Adică?
- Tu de compozitorul de muzică clasică Haydn ai auzit?
- Da.
- El a voit să compună o muzică pentru Dumnezeu.
- Frumos.
- Au fost mai mulţi astfel de compozitori.
- Aşa este.
- Ceea ce mai mulţi colegi ai lui au observat era că Haydn era foarte talentat.
- Şi?
- Şi când cineva îi amintea de acest lucru ştii ce spunea?
- Nu.
- Nu este meritul meu ci a lui Dumnezeu.
- Asta de smerenie.
- Aşa este.
- Şi?
- Când s-a reprezentat pentru întâia dată neîntrecuta sa operă „Creaţia", la cuvintele „să fie lumină şi fu lumină" îl podidiră lacrimile.
- Înţeleg.
- Îşi ridică mâinile spre cer şi plin de umilinţă zise.
- Ce?
- „Nimic de la mine! Nimic! Totul de sus de la Dumnezeu."[8]
- Ce frumos.
- Aşa este.
- Dacă creştinii ar fi mai smeriţi evident că schismele dintre ei s-ar rezolva.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă ai ajunge să accepţi voia lui Dumnezeu.
- Este nevoie de smerenie în acest sens?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă sunt mai mulţi care consideră că voia lor proprie este mai importantă decât voia lui Dumnezeu.
- Aşa este.
- Din nefericire.
- Sunt de acord.
- Dec schima poate să vină din răutatea oamenilor?
- Da.
- Nu numai a demonilor?
- Da.
- Fiindcă oamenii se dau de partea lor?
- Da.
- Sunt de acord.

[8] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

- Foarte bine.

Sfântul Arsenie Boca spunea în acest sens: "păcatul sau decăderea firii ne-a făcut să pierdem pacea cu Dumnezeu, pacea dinlăuntrul nostru, pacea cu oamenii şi pacea cu toată firea. Nu Dumnezeu este Cel ce nu ne mai iubeşte şi nu ne mai vede, ci noi suntem cei ce nu-L mai iubim şi nu-L mai vedem, căci între noi şi El e zidul păcatului, iar dincoace de zid, noi: o grămadă de cioburi mereu zdrobindu-ne de zid şi în tot mai mare sfărâmare aflându-ne. Păcatul e înfrângerea morală a sufletului de un gând rău. De aceea, toate gândurile trebuiesc spuse înainte de a se întări şi de a birui mintea, căci de îndată ce sunt spuse, le piere puterea de a obseda, asupri, stăpâni mintea.

Păcatul e o călcare a legilor vieţii: introducerea în viaţă a unui dezechilibru consimţit de minte. Dacă urmează mereu aşa, mintea slăbeşte şi nu mai poate stăvili dezechilibrul din ce în ce mai mare care invadează spaţiul vieţii cu spectrele sinistre ale morţii pe picioare. Părinţii au zis că singura noastră avuţie cu adevărat sunt păcatele. Căci, după ei, nu eşti proprietarul decât al lucrurilor pe care le-ai făcut din nimic. Iar împlinind condiţia asta, din nimic Dumnezeu a făcut făptura, iar făptura a făcut păcatul.

De fapt, omul nu e al lui însuşi, nici al altui om, ci al lui Dumnezeu. Pe de altă parte, păcatul, al cărui autor este omul, îl reclamă pentru el şi i se ţine de urmă, ca proprietate de drept care poate duce pe om până la starea să se lepede de Dumnezeu şi să-I stea împotrivă, ca un creator al unei teribile noutăţi, păcatul, fără să bage de seamă că prin asta se întoarce, cu ispravă cu tot, sub amara tiranie a neantului, adică a haosului de tot felul şi în toate privinţele şi se poate că pentru totdeauna."[9]

CAPITOLUL 1

A FOST PĂCATUL CEL CARE NE-A FĂCUT SĂ PIERDEM RAIUL

Adevărul este că am ajuns să trăim într-o lume care consideră cumva

- mitologic,
- arhaic
- şi ficţional

capitolul despre cădere sau căderea omului în păcat şi izgonirea lui subsecventă. Cei mai mulţi oameni consideră această relatare mult prea naivă. Aşa se facă teoria evoluționistă a apariției omului din maimuță este largă răspândită în lumea noastră.[10]

Totuşi este bine să ne dăm seama în acest sens că păcatul este unul care nu este pe placul lui Dumnezeu şi ne este dăunător. De ce? Fiindcă într-o măsură mai mare sau mai mică trebuie să ştim că păcatul este o formă de manifestare a răului.[11]

Iată ce spunea în acest sens părintele Emilian Apostolescu: "din cauza neascultării lor, protopărinţii au fost izgoniţi din grădina Raiului pentru a nu mai avea acces la pomul vieţii din rodul căruia gustând, ar fi trăit veşnic, cristalizaţi în rău, asemenea diavolului care i-a împins să încalce porunca lui Dumnezeu. Fiind îmbrăcaţi cu haine de piele, simbol al transformării naturii umane care, din acest moment, devine slăbită şi coruptibilă, primii oameni ajung să trăiască în lumea aceasta o viaţă finită, plină de greutăţi, care se va sfârşi în moarte biologică (Facerea 3, 19), dar care le oferă şansa pocăinţei şi a întoarcerii la Dumnezeu pe care diavolul nu a primit-o."[12]

Evident că trebuie să ştim că sfințenia este o stare care se câştigă prin lupta contra păcatului. Acest lucru este posibil fiindcă

- asceza
- şi nevoința

---

[9] Părintele Arsenie Boca – Mare îndrumător de suflete din secolul XX, Editura Teognost, Cluj-Napoca, 2002 apud https://altarulcredintei.md/pacatul-ne-a-facut-sa-pierdem-pacea-cu-dumnezeu/ (accesat pe 06.06.2026).

[10] A se vedea Ioan Vlăducă, *Argumente ştiinţfice contra evoluţionismului* (Bucureşti, 2010).

[11] A se vedea William Cesnkner, *Evil and the response of world religion* (Paragon House, 1998).

[12]Diacon Emilian Apostolescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/de-nu-faci-bine-pacatul-bate-la-usa-si-cauta-sa-te-tarasca-200122.html (accesat pe 23.10.2025).

se spune mistica creştin ortodoxă că atrage cu sine harul lui Dumnezeu. Iată de ce trebuie să ştim că după cum spunea Sfântul apostol Pavel lupta noastră cu păcatul trebuie să fie până la sânge (Evrei, 12, 4).

Totuşi păcatul strămoşesc şi consecinţele lui nu este dincolo de puterea lui Dumnezeu. Tot părintele Emilian Apostolescu spunea în acest sens: „deşi căderea omului tinde să fie asociată exclusiv cu al treilea capitol din Facerea, care prezintă greşeala protopărinţilor şi izgonirea lor din rai, primele 11 capitole ale acestei cărţi vorbesc despre trei căderi ale omului sau, altfel spus, despre o cădere petrecută sub trei aspecte: capitolele 1-3 vorbesc despre cum a intrat moartea în lume; capitolele 4-9 descriu răspândirea păcatului şi stricăciunea pe care el a provocat-o în întreaga creaţie; iar capitolele 10-11 prezintă apariţia păgânismului, adică felul în care oamenii au ajuns sub stăpânirea unor îngeri căzuţi, a începătoriilor şi stăpâniilor pe care Sfântul Pavel le aminteşte în epistolele sale. Începând cu capitolul al 12-lea din Facerea, Scriptura ne prezintă felul în care Dumnezeu va remedia toate aceste probleme pornind de la chemarea Patriarhului Avraam şi culminând cu lucrarea mântuitoare, adică salvatoare, a Fiului Său devenit om în persoana lui Iisus Hristos."[13]

Este bine să ştim că în mai multe mitologii ale lumii se vorbeşte de o

- cădere primordială,
- un o ruptură ontologică,
- de o înfrângere de la începuturi
- de o bătălie dintre bine şi rău care a avut loc dincolo de timp.

Acest lucru nu l-a spus pentru a îi face pe cititor interesat de mitologie ci mai mult pentru a ne da seama că mitologia a păstrat în sine acest sâmbure primordial al căderii omului.

Totuşi trebuie să ne dăm seama că această cădere a omului nu a fost un act mitologic. Căderea a fost reală şi se poate spune că a fost regizată de diavol din

- invidie faţă de om
- şi din răutatea care îl caracterizează.

Tot părintele Emilian Apostolescu spunea în acest sens: „în consecinţă, este necesar să remarcăm faptul că, pentru autorii biblici, Adam nu se face vinovat de tot răul care s-a abătut asupra omului, ci de apariţia morţii care a ţinut în robie neamul omenesc până la venirea lui Hristos (Evrei 2, 15). Sfântul Apostol Pavel este foarte explicit atunci când afirmă că oamenii moştenesc de la Adam nu păcatul, ci mortalitatea (Romani 5; 1 Corinteni 15). Slăbirea firii umane, pe care toţi o moştenim de la Adam, îi oferă păcatului ocazia de a intra în viaţa noastră şi de a prelua controlul asupra ei, creând un cerc vicios în care păcătuim din teama de moarte, dar devenim tot mai vrednici de ea fiindcă „plata păcatului este moartea" (Romani 6, 23)."[14]

Păcatul strămoşesc se poate spune că a fost prima mare

- schismă,
- ruptură
- disociere

dintre Dumnezeu şi om.

Acesta fiindcă se poare că omul totuşi a înclinat în inima lui de partea diavolului.[15] Se poate spune că această schismă dintre om şi Dumnezeu care este păcatul poate să fie vindecată. De ce? Fiindcă după cum am spus omul se poate

- pocăii,
- schimba,
- convertii
- şi transforma.

Aceasta dacă el vrea acest lucru.

Ceea ce se poate vedea în lumea noastră este că sunt mai mulţi care nu vor să fie nici cu Dumnezeu şi nici cu diavolul. Ceea ce poate constata este că în lumea spirituală nu există un fel de *neutralitate* dintre bine şi rău. Ori eşti cu Dumnezeu sau mai bine spus este şi diavolul.

---

[13] Diacon Emilian Apostolescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/de-nu-faci-bine-pacatul-bate-la-usa-si-cauta-sa-te-tarasca-200122.html (accesat pe 23.10.2025).

[14] Idem.

[15] A se vedea Denis de Rougement, *Partea diavolului* (Bucureşti, 1994).

Prin urmare este bine să ne dăm seama că păcatul strămoşesc este unul care poate să fie remediat fiindcă tradiţia creştin ortodoxă spune că el se iartă la botez.

Părintele Emilian Apostolescu ne spunea că în cele din urmă trebuie să ştim că păcatul strămoşesc a ajuns să fie multiplicat de păcatele noastre personale: „Adam este responsabil pentru sfârşitul vieţii pământeşti a fiecărui om care se naşte, dar cel care este văzut drept păcătosul arhetipal şi exponentul unei vieţi caracterizate de răutate şi lipsite de pocăinţă nu este primul om, ci întâiul său născut, Cain. Pe tot parcursul Vechiului şi al Noului Testament, dar şi în literatura extrabiblică, fie că vorbim de texte iudaice din perioada celui de-al Doilea Templu, fie că vorbim de scrierile patristice, Cain este înţeles a fi păcătosul paradigmatic şi, mai mult de atât, este considerat a fi primul eretic, fiind cel care îi învaţă răutatea pe urmaşii săi prin faptă şi prin cuvânt, după cum constatăm din genealogia sa."[16]

Dacă este prin urmare să privim la originile noastre de pământeni se poate spune că vom găsii:

- schisma
- ruptura,
- diviziunea
- şi conflictul.

În acest sens omul din primele momente ale existenţei sale a trebuit să opteze între bine şi rău. Acest lucru are loc cu toţi dintre noi care ne naştem în această lume. Ne dăm seama că există

- o luptă
- şi un conflict cosmic

dintre bine şi rău.[17]

Ei bine în această stare a lucrurilor ne putem da seama că nu putem să fim ignoranţi. De ce? Fiindcă suntem chemaţi să ne luptăm cu răul. O fază a aceste lupte trebuie să ştim că este păcatul pe care trebuie să îl respingem.

Dogmatica creştin ortodoxă susţine că singurul om fără păcat în istoria lumii a fost Domnul Iisus Hristos. Tot Emilian Apostolescu spunea în acest sens: „faptul că păcătosul arhetipal nu este Adam, ci Cain, este indicat chiar de povestea sa întâlnită în capitolul al 4-lea din Facerea, acolo unde apare pentru prima oară în Sfânta Scriptură cuvântul păcat. În mod surprinzător, cuvântul păcat nu apare, cum am fi tentaţi să credem, în povestea izgonirii din Rai a proto-părinţilor.

De obicei, când discutăm despre păcat, o facem folosind pluralul şi ne referim la acţiunile prin care încălcăm poruncile Domnului. Suntem obişnuiţi să vedem păcatul ca pe încălcarea unei reguli impuse de Dumnezeu, încălcare care se petrece în urma unui conflict interior în care punem în balanţă ascultarea de Dumnezeu sau împlinirea egoistă a dorinţei noastre."[18]

Ei bine trebuie să ştim că pentru binele nostru trebuie să facem voia lui Dumnezeu. Ceea ce este mai trist este că de mai mult ori omul consideră că

- ceea ce gândeşte,
- ceea ce simte
- şi ceea ce consideră

el, este mult mai bine şi mai folositor decât voia lui Dumnezeu.

În acest sens păcatul înseamnă să ajungi să crezi că Îl poţi corecta şi eşti superior lui Dumnezeu. Ceea ce ne spune teologia creştin ortodoxă este că Dumnezeu toate le lucrează spre binele nostru numai că noi de mai multe ori ajungem să fim

- cuceriţi
- şi seduşi

de propriul ego şi credem că a ne face voia proprie este un lucru mai presus de binele pe care ni-l vrea Dumnezeu.

Păcatul este o schismă dintre Dumnezeu şi om dar vestea bună este că această schismă poate să fie

- vindecată,
- tămăduită,

---

[16] Diacon Emilian Apostolescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/de-nu-faci-bine-pacatul-bate-la-usa-si-cauta-sa-te-tarasca-200122.html (accesat pe 23.10.2025).

[17] A se vedea Radu Teodorescu, *Confuzia morală: când binele nu mai este bine şi răul nu mai este rău* (Cugir, 2026).

[18] Diacon Emilian Apostolescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/de-nu-faci-bine-pacatul-bate-la-usa-si-cauta-sa-te-tarasca-200122.html (accesat pe 23.10.2025).

- eradicată
- şi depăşită.

Că cu păcatul trebuie să ne războim ne-o spune tot părintele Emilian Apostolescu: „Acest fel de a înţelege păcatul ilustrează foarte limpede centralitatea pe care o are în Biserica Ortodoxă războiul duhovnicesc. Pentru creştinul ortodox, viaţa morală nu constă într-o serie de alegeri calculate între două opţiuni opuse, ci tocmai în lupta interioară pe care a trăit-o Cain. De aceea, vorbim mai mult despre patimi decât despre păcate, patimi care în literatura duhovnicească sunt asociate, nu întâmplător, şi cu anumiţi demoni. Provenind din limba greacă, cuvântul patimă înseamnă suferinţă. Acelaşi sens îl are, la origine, şi cuvântul pasiune, care însă provine din latină. Războiul împotriva patimilor este atât de important pentru noi fiindcă, odată căzuţi pradă lor, patimile ne fac pasivi. Cu alte cuvinte, când suntem supuşi unei patimi, pierdem controlul asupra noastră, aşa cum Cain a pierdut controlul mâniei din el."[19]

Doi creştini ortodocşi iubitori de vieţi de sfinţi discutau.

- Ştii ce?
- Ce?
- Există ceva ce nu înţeleg.
- Anume?
- Mai mulţi sfinţi au făcut unele păcate.
- Aşa este.
- Atunci cum pot să fie sfinţi?
- Tu de lepădarea lui Petru ai auzit?
- Da.
- Şi ce a făcut Iisus după înviere?
- L-a iertat?
- Da.
- Deci aceasta este logica.
- Care?
- Dumnezeu iartă păcatele.
- În ce condiţii?
- Dacă ne pocăim.
- Aşa este.
- Vezi că ştii?
- Da ştiu.
- Dar de ce se spune că păcatul este o ruptură sau o schismă dintre Dumnezeu şi om?
- Fiindcă păcatul este unul care nu merge după voia lui Dumnezeu.
- Şi?
- Trebuie să existe un acord.
- Ce acord?
- Între voia lui Dumnezeu...
- Şi a omului?
- Da.
- Mi-am dat seama.
- Mă bucur.
- Şi cum se poate vindeca această schismă dintre om şi Dumnezeu care este păcatul?
- Mai întâi de toate trebuie smerenie.
- Smerenie?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă Dumnezeu iubeşte smerenia.
- Am mai auzit acest lucru.

[19] Idem.

- Mă bucur.
- În ce sens smerenie.
- Îţi voi spune.
- Te rog.
- Sfântul Andronic călătoria odată spre locurile sfinte.
- În pelerinaj?
- Da.
- Şi?
- Vestea călătoriei lui străbătuse înaintea lui şi locuitorii unui oraş din cale se pregăteau să-l primească cu toate onorurile.
- Frumos.
- A ieşit popor mult cu demnitarii şi praporii în frunte.
- Cred.
- Andronic care era smerit, ura onorurile şi laudele şi văzându-i rămase o clipă nehotărât, cum să scape.
- Ce frumos.
- Aşa este.
- Şi cum a scăpat?
- Văzând apoi o ceată de copii cum se jucau pe câmpia de la marginea drumului, luase repede o hotărâre, se amestecă între ei şi începu să se joace cu ei.
- Aşa a făcut?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă voia să fie lăsat în pace.
- Şi ce a urmat?
- Poporul şi demnitarii rămaseră uluiţi şi întru câtva jigniţi îşi făcură calea întoarsă.
- Jigniţi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă erau plini de slavă deşartă.
- Şi?
- Astfel a preferat Sfântul Andronic mai bine desconsiderarea, decât laudele oamenilor.[20]
- Greu de înţeles.
- Sfinţii sunt foarte smeriţi.
- Ştiu.
- Şi atunci de ce te miri?
- Fiindcă ceea ce a făcut Sfântul Andronic mi se pare extrem.
- Oamenii se dau în vânt după onoruri.
- Chiar şi bisericeşti?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă sunt stăpâniţi de mândrie.
- Crezi?
- Da.
- Ai dreptate.
- Smerenia are capacitatea de a te despătimii.
- De ce?
- Fiindcă demonii patimilor nu pot suferii smerenia.
- Aşa este.
- Deci dacă voim să câştigăm în lupta cu păcatul să ne smerim.

[20] Dn Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

- Aşa vom face.
- Foarte bine.

Despre care este sensul cuvâtului păcat tot părintele Emilian Apostolescu ne spunea: „Scriptura, însă, începând cu povestea vieţii lui Cain şi mergând până la epistolele Sfântului Pavel, nu prezintă păcatul ca pe încălcarea unei porunci, ci ca pe ceva mult mai sinistru. Aducând jertfă lui Dumnezeu alături de fratele său, Abel, Cain constată cu mâhnire că Domnul nu a primit jertfa lui, motivul fiind dispoziţia sa interioară şi invidia faţă de Abel care îi caracteriza viaţa. Sesizând mânia alimentată de invidie din sufletul lui Cain, Dumnezeu îl avertizează să nu comită fapta pe care o plănuieşte: „Pentru ce te-ai întristat şi pentru ce s-a posomorât faţa ta? Când faci bine, oare nu-ţi este faţa senină? Iar de nu faci bine, păcatul bate la uşă şi caută să te târască, dar tu biruieşte-l!" (Facerea 4, 6-7). Aici apare pentru prima oară cuvântul păcat în Scriptură. Cuvântul tradus din ebraică prin verbul bate înseamnă, mai degrabă, se ghemuieşte, descriind păcatul ca pe un animal care stă la pândă. Mai mult, acest termen ebraic (rovets) este derivat dintr-un cuvânt din limba akkadiană care, în textele babiloniene în care apare, indică un demon care iese din crăpăturile pământului şi pândeşte oameni pe care îi atacă şi îi devorează. Aşadar, dincolo de a fi o simplă încălcare a unei reguli, păcatul este văzut în Scriptură drept o forţă demonică ce pune stăpânire pe cel care o invocă prin faptele sale. Dumnezeu îi spune lui Cain că păcatul, această forţă demonică adusă în lume prin greşeala lui Adam, caută să îl stăpânească, adică să îl controleze prin invidia şi mânia care se acumulează în inima lui, dar el are posibilitatea, până nu e prea târziu, să preia controlul şi să îl biruiască. Ştim, însă, că acesta va ceda şi va vărsa sângele unui drept (1 Ioan 3, 12). Vorbind în repetate rânduri despre păcat, şi Sfântul Apostol Pavel îl va înţelege drept o forţă spirituală malignă, asociată cu puterile demonice, care intră în lume prin răutatea umană."[21]

Prin urmare este bine să ştim că păcatul strămoşesc de care vorbeşte Biblia a fost prima mare schismă între Dumnezeu şi om. Sfinţii părinţi creştini ortodocşi ne spun că această schismă a avut loc din neascultare. De ce? Fiindcă omul nu a mai voit să asculte de cuvântul lui Dumnezeu. Este bine să ştim că la fel este şi cu cei din jurul nostru care ajungem să îi considerăm că nu mai putem avea încredere în ei.[22]

Este în acest fel bine să ştim că după spiritualitatea creştin ortodoxă ascultarea nu este ceva propriu numai călugărilor ci la fel de bine şi laicilor care trebuie să asculte de învăţăturile Bisericii Ortodoxe. Schisma primordială care a fost păcatul strămoşesc a fost una care a dus neamul omenesc la cădere şi mai presus de toate spre moarte.

Tot părintele Emilian Apostolescu spunea în acest sens: „patimile nu sunt simple păcate pe care „le-am putea opri dacă am vrea", ci sunt stări care ne fac să ne pierdem libertatea. De aceea, Sfântul Pavel afirmă că unul din roadele lucrării Duhului Sfânt în viaţa noastră este înfrânarea, adică autocontrolul. Numai prin eliberarea de păcat, de patimi, ne putem dobândi adevărata libertate. Nu ne putem oferi lui Dumnezeu, cum ne rugăm la fiecare slujbă, „pe noi înşine, şi unii pe alţii, şi toată viaţa noastră", dacă viaţa noastră nu ne aparţine de fapt. De aceea, dobândirea libertăţii se realizează prin disciplina ascetică pe care Biserica o pune la dispoziţie fiecărui creştin, îndeosebi în perioadele de post care animă cu regularitate timpul liturgic al vieţii noastre."[23]

Totuşi deşi Biblia vorbeşte de căderea omului prin păcatul strămoşesc ea nu a fost

- iremediabilă,
- totală,
- deplină
- şi ultimă

după cum a fost căderea demonilor. Aceasta fiindcă omul într-un anume sens el a ajuns să fie amăgit de demoni pentru a cădea în păcat.

Aşa că se poate spune că Dumnezeu i-a mai dat o şansă omului şi această seamă a fost venirea lui Mesia în lume. Nu a fost nimic spectaculos în viaţa lui Iisus până când au început minunile. Au fost foarte multe minuni în viaţa lui Iisus care ne-au demonstrat că El era cu adevărat mai presus de această lume şi de legile ei.

---

[21] Diacon Emilian Apostolescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/de-nu-faci-bine-pacatul-bate-la-usa-si-cauta-sa-te-tarasca-200122.html (accesat pe 23.10.2025).

[22] A se vedea Hrisostom Cuciu, *Ascultarea: taina vieţuirii în Hristos* (Putna, 2023).

[23] Diacon Emilian Apostolescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/de-nu-faci-bine-pacatul-bate-la-usa-si-cauta-sa-te-tarasca-200122.html (accesat pe 23.10.2025).

Căderea primoardială trebuia cumva să fie depăşită. Acest lucru a reuşit să îl facă la nivel obiectiv Hristos şi la nivel subiect îl facem fiecare dintre noi prin faptul că luăm în serios viaţa de creştin. Iată ce spunea în acest sens părintele Florin Ciprian Apetrei: "Duminica a 4-a din perioada Triodului ne pune înainte imaginea Izgonirii lui Adam din Rai. Cântările Triodului exprimă durerea lui Adam că a pierdut Raiul prin neascultare şi mai ales nostalgia acestuia după fericirea edenică.

Această nostalgie după Raiul pierdut o moştenim şi noi toţi oamenii care-i urmăm protopărintelui Adam. El ne-a lăsat înscris în ADN această nostalgie a Raiului şi dorinţa de a ajunge în această grădină din Eden pentru care am fost creaţi: „Domnul Dumnezeu a sădit o grădină în Eden, spre răsărit, şi a pus acolo pe omul pe care-l zidise" (Facerea 2, 8)."[24]

A fost teologul ortodox Nichifor Crainic care a vorbit de *nostalgia paradisului* pe care fiecare dintre cei care citesc Biblia ajung să o simtă. Aceasta fiindcă ne dăm seama că păcatul strămoşesc putea să nu existe şi probabil că umanitatea ar fi avut cu totul altă soartă.[25]

Ceea ce trebuie să ştim este că toate religiile vorbesc de existenţa raiului şi a iadului. Aşa că trebuie să ştim că în cele din urmă raiul este o existenţă universal recunoscută şi nu numai de creştinismul ortodox. Tot părintele Florin Ciprian Apetrei spunea în acest sens: „conform Sfintei Scripturi, Raiul este numit şi Împărăţia lui Dumnezeu sau Împărăţia cerurilor, chiar simplu Cer, Casa Tatălui, sânul lui Avraam, Ierusalimul ceresc, Împărăţia pregătită pentru cei drepţi de la întemeierea lumii ş.a. Toate aceste numiri desemnează locul plin de fericire creat de Dumnezeu pentru om.

Primul om creat de Dumnezeu este Adam. Din el Creatorul a făcut femeia, pe care, după cădere, Adam a numit-o Eva. Ei sunt protopărinţii neamului omenesc. Neascultând porunca lui Dumnezeu şi mâncând din pomul oprit, Adam şi femeia sa au pierdut Raiul."[26]

Se poate spune că păcatul strămoşesc din creştinismul ortodox are ca similar mitul grec al cutiei Pandorei. Cutia Pandorei era o cutie în care se găsească depozitate toate relele şi vitregiile care ar fi putut să vină peste umanitate. E bine cutia Pandorei este deschisă şi odată cu ea vin peste umanitate toate

- relele,
- blestemele,
- nevoile
- şi necazurile.

Paradoxul este că pe fundul cutiei Pandorei exista speranţa. Se poate vedea aici că avem un fel de teorie mitologică a păcatului strămoşesc fiindcă deşi omul a căzut în mortalitate ei bine totuşi Dumnezeu i-a mai oferit o speranţă: venirea lui Mesia.[27]

Iată ce spunea părintele Florin Ciprian Apetrei despre consecinţele păcatului strămoşesc: „pe lângă păcatul neascultării, lipsa de căinţă îi duce pe primii oameni la pierderea Raiului. Consecinţele căderii lor sunt: pierderea nevinovăţiei, dreptăţii şi sfinţeniei originare, prin care omul era în comuniune cu Dumnezeu, dar mai ales boala şi moartea. Astfel, omul devine muritor şi întreaga creaţie este afectată de neascultarea lui Adam. Izgonirea lui din Rai înseamnă pierderea acestui loc din Eden pentru el şi toţi urmaşii săi. Odată cu căderea protopărinţilor, Raiul este închis pentru om.

Cel care deschide Raiul pentru Adam şi urmaşii lui este Hristos Domnul, Noul Adam. El prin Jertfa Sa de pe Cruce a izbăvit neamul omenesc de blestemul păcatului primilor oameni, iar prin Pogorârea Sa la iad a zdrobit porţile acestui loc de chin şi i-a scos pe Adam şi drepţii din vechime şi i-a dus în Rai, pe care l-a deschis cu slăvita Lui Înviere."[28]

Ei bine ceea ce a fost mai trist este că sufletele oamenilor au ajuns până la Hristos să fie cu toate damnate la iad. Ei bine Hristos vine şi merge în iad sau mai bine spus se pogoară în iad în Sâmbăta Mare şi scoate de acolo toate sufletele de la Adam şi Eva. Aceasta fiindcă demonii se bucurau să le i-a sub stăpânirea lor. Iadul este cea mai groaznic decât moartea fiindcă moartea se poate spune că este asemenea unui somn din care mai de vreme sau mai târziu ne vom trezii.

---

[24] Preot Ciprian Florin Apetrei, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/amp/nostalgia-raiului-195980.html (accesat pe 23.10.2025).
[25] A se vedea Nichifor Crainic, *Nostalgia paradisului* (Editura Tipo-Moldova, 2010).
[26] Preot Ciprian Florin Apetrei, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/amp/nostalgia-raiului-195980.html (accesat pe 23.10.2025).
[27] https://ro.wikipedia.org/wiki/Pandora (accesat pe 06.06.2026).
[28][28] Preot Ciprian Florin Apetrei, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/amp/nostalgia-raiului-195980.html (accesat pe 23.10.2025).

Tot părintele Florin Ciprian Apetrei spunea în acest sens: „după Învierea lui Hristos, Raiul nu mai este un loc interzis pentru om, ci ţinta preocupărilor sale spirituale, locul unde poate ajunge cu sufletul după trecerea din această lume, iar cu trupul după A doua venire a lui Hristos, la sfârşitul lumii, când pentru faptele noastre bune ne va spune: „Veniţi, binecuvântaţii Tatălui Meu, moşteniţi împărăţia cea pregătită vouă de la întemeierea lumii" (Matei 25, 34).

Nostalgia lui Adam după Raiul pierdut prin neascultare o trăim şi când, prin păcate, ne abatem de la calea mântuirii către Împărăţia cerurilor, pe care am fost aşezaţi din ziua când am primit Botezul, ce ne-a curăţit de păcatul strămoşesc al protopărintelui Adam."[29]

Totuşi este bine să ştim că schisma originară a fost între Dumnezeu şi diavol. Autorii biblici şi mai ales Sfinţii proroci Iezechil şi Isaia au vorbit cât se poate de bine despre acest subiect. După ei diavolul a căzut din mândrie. A ajuns să se vadă pe sine

- mai bun,
- mai frumos,
- mai drept
- şi mai capabil decât Dumnezeu.[30]

Vom da aici prin urmare cele două texte din Isaia şi Iezechil care ne spun clar cum a avut loc căderea diavolului. "cum ai căzut tu din ceruri, stea strălucitoare, fecior al dimineţii! Cum ai fost aruncat la pământ, tu, biruitor de neamuri! Tu care ziceai în cugetul tău: "Ridica-mă-voi în ceruri şi mai presus de stelele Dumnezeului celui puternic voi aşeza jilţul meu! În muntele cel sfânt voi pune sălaşul meu, în fundurile laturei celei de miazănoapte. Sui-mă-voi deasupra norilor şi asemenea cu Cel Preaînalt voi fi". Şi acum, tu te pogori în iad, în cele mai de jos ale adâncului! Cei ce te văd îşi întorc privirea în spre tine şi se uită cu luare aminte zicând: "Oare acesta este omul de care tremura pământul şi împărăţiile se cutremurau?" are acesta este cel ce prefăcea lumea în pustiu şi cetăţile le dobora şi nu da drumul robilor săi?" Toţi împăraţii popoarelor se odihnesc cu cinste, fiecare în locaşul său. Şi numai tu eşti azvârlit departe de mormântul tău, ca o ramură fără de preţ, ca rămăşiţele celor care au fost ucişi cu lovituri de sabie, zvârliţi pe pietre de mormânt, ca un hoit călcat în picioare. Tu nu te vei pogorî în mormânt, căci tu ai pustiit pământul tău şi pe poporul tău l-ai ucis! Niciodată nu se va mai vorbi despre neamul celor răi!" (Isaia 14, 12-20).

Şi iată cuvintele Sfântului proroc Iezechil: „tu erai heruvimul pus ca să ocroteşti; te aşezasem pe muntele cel sfânt al lui Dumnezeu, şi umblai prin mijlocul pietrelor celor de foc. Fost-ai fără prihană în căile tale din ziua facerii tale şi până s-a încuibat în tine nelegiuirea. Din pricina întinderii negoţului tău, lăuntrul tău s-a umplut de nedreptate şi ai păcătuit, şi Eu te-am izgonit pe tine, heruvim ocrotitor, din pietrele cele scânteietoare şi te-am aruncat din muntele lui Dumnezeu, ca pe un necurat. Din pricina frumuseţii tale s-a îngâmfat inima ta, şi pentru trufia ta ţi-ai pierdut înţelepciunea. De aceea te-am aruncat la pământ şi te voi da înaintea regilor spre batjocură. Prin mulţimea nelegiuirilor tale, săvârşite în negoţul tău nedrept, ţi-ai pângărit altarele tale; şi Eu voi scoate din mijlocul tău foc, care te va şi mistui; şi te voi preface în cenuşă pe pământ înaintea ochilor tuturor celor ce te văd. Toţi cei ce te cunosc între popoare se vor mira de tine, vei ajunge o groază şi în veci nu vei mai fi" (Iezechil 28, 14-19).

Prin urmare se poate spune că între Dumnezeu şi diavol a existat o schismă cu mult înainte de creaţia omului. De ce a voit diavolul distrugerea omului? Fiindcă omul a fost creat după căderea lui. Fiind deja o fiinţă a răului evident că tot ceea ce voia el era răul şi creaţia omului era pentru el o modalitate de a se răzbune pe Dumnezeu care pentru răutatea lui l-a aruncat în iad.

Totuşi omul mai are posibilitatea să se mântuiască şi să evite eternitatea din iad. Iată ce spunea în acest sens tot părintele Florin Ciprian Apetrei: „pocăinţa unită cu postirea ne ajută să câştigam Raiul pierdut de Adam şi să transformăm nostalgia în bucuria certitudinii credinţei în Hristos Domnul Vieţii care ne-a răscumpărat prin scump sângele Său şi prin slăvita Sa Înviere ne-a oferit fericirea edenică din Împărăţia Sa cea netrecătoare.

Postul Mare, pe care-l începem mâine, este timpul duhovnicesc ce ne introduce în starea edenică şi mai ales vremea pocăinţei şi a creşterii duhovniceşti prin care să ne bucurăm de Ziua Învierii, când Raiul s-a deschis pentru noi prin Hristos Domnul şi Mântuitorul nostru a căruia este slava şi mărirea în veci."[31]

Teologii ortodocşicşi şi nu numai sunt unii care şi acum dezbat cum omul se poate ferii de diavol. Sfântul Ioan Teologul ne spune că Iisus a venit să strice toate lucrările diavolului. Aceasta fiindcă omul în faţa lui Dumnezeu este

[29] Idem.

[30] A se vedea Rene Girard, *Je vois Satan tomber comme l'éclair* (Grasset, 1999).

[31] Preot Ciprian Florin Apetrei, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/amp/nostalgia-raiului-195980.html (accesat pe 23.10.2025).

neputicios total. Ceea ce este cert este că din primele zile ale umanităţii diavolul ne-a voit răul şi a făcut tot ceea ce i-a stat în putere să ne disturgă şi să ne elimine. Se poate spune că în aceasta constă şi nebunia diavolului: ce ai avea cu cineva care nu ţi-a făcut nici un rău?

Ceea ce este singur este că cu ajutorul lui Dumnezeu omul ajunge să se elibereze de influenţa nefastă a diavolului mai ales dacă se angajează în lucrarea virtuţilor. Tot părintele Flori n Ciprian Apetrei spunea: „În toate tratatele de spiritualitate, în toate manualele de morală creştină, există un capitol consistent numit Virtuţi şi păcate. Acolo, orice cititor va găsi pagini multe despre virtute în lumea creştină, în lumea antică, despre virtuţile teologale şi virtuţile cardinale, despre faptele milei trupeşti şi sufleteşti, despre păcatele capitale şi cele strigătoare la cer, despre cele împotriva Duhului Sfânt, despre tot şi despre toate pe acest subiect."[32]

Doi călugări creştin ortodocşi discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Ce părere ai despre ceea ce spunea Baudelaire?
- Ce anume?
- Cea mai mare înşelăciune a diavolului este să te facă să crezi că el nu există.
- Nu am auzit această expresie.
- Ştii ce înseamnă?
- Sincer nu.
- Dacă nu recunoşti existenţa diavolului atunci totul este permis.
- Adică?
- Înseamnă că nu există iad şi poţi face toate relele din lume.
- Asta aşa este.
- Deci ce părere ai?
- Cine a fost Baudelaire?
- Un poet francez.
- A spus bine ce a spus.
- De ce?
- Fiindcă cu adevărat sunt mulţi care neagă că există nu numai diavol ci şi Dumnezeu.
- Aşa este.
- Dar eu am altă nedumerire.
- Care?
- Ce poate omul în faţa diavolului?
- Nimic.
- Şi de ce ne-a lăsat El aşa neputincioşi.
- Nu ne-a lăsat.
- Nu?
- Nu.
- Cum?
- Ni l-a dat pe Iisus.
- Da, aşa este am uitat.
- Deci diavolul cu ajutorul lui Dumnezeu poate să fie învins.
- Uneori am îndoieli.
- De ce?
- Când văd atâta moarte în jurul nostru.
- Trebuie să ai nădejde în Dumnezeu.
- Este greu.
- Dar nu imposibil.
- Da.
- Ştii ce?

[32] Idem.

- Ce?
- Am să îţi dau un exemplu din viaţa sfinţilor despre un caz în care răul a fost învins.
- Care?
- Din viaţa Sfântului Teodosie cel Mare.
- A m auzit de el.
- Ei bine Sfântul Teodosie avea doi ucenici.
- Şi?
- La un moment dat au avut nişte neînţelegeri.
- Şi?
- Au început să se certe.
- Urât.
- Da.
- Călugări care să se certe!
- Şi ştii ce a făcut Sfântul Teodosie?
- Nu.
- S-a aruncat în genunchi în faţa lor.
- De ce?
- Le-a spus aşa.
- Ce?
- Fiilor să nu lăsaţi legătura iubirii dintre voi să se rupă.
- Dar părinte situaţia este gravă.
- Fiilor călugării nu se cuvinte să se certe.
- Dar părinte el m-a nedreptăţit.
- Ei bine sfântul Teodor a stat în genunchi mai multă vreme.
- De ce?
- A stat până ce cei doi s-au împăcat.[33]
- Ce frumos.
- Aşa este.
- Deci răul poate să fie biruit?
- Dacă vrei cu adevărat.
- Crezi?
- Da
- Mi-a plăcut povestea.
- Este adevărată.
- Mi-am dat seama.
- Foarte bine.
- De multe or aş vrea să am şi eu credinţa unui sfânt.
- Ca Sfântul Teodosie cel Mare?
- Da.
- Dacă ai răbdare şi lucrezi virtuţile vei reuşii.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă Dumnezeu nu ţine sfinţenia Lui numai pentru Sine.
- Aşa este.
- Vezi?
- Mă simt mult mai bine după acest dialog.
- Şi eu.
- Trebuie să ne mai consfătuim şi pe viitor.

[33] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Despre implicaţiile mândriei teologul Augustin Păunoiu spunea: "în toate clasamentele păcatelor, locul numărul unu este ocupat mereu, fără rival, de mândrie. Păcat fin, îngeresc, dar care atunci când a fost săvârşit de Lucifer, care şi-a pierdut minţile, a zgâlţâit întreg universul. Acest păcat a fost taxat de Hristos ori de câte ori a avut ocazia şi cei vizaţi au fost mai ales fariseii care erau aroganţi, orgolioşi, ipocriţi. Nici desfrânarea, nici furtul nu au fost atât de puternic înfierate de Hristos ca mândria şi falsitatea învăţătorilor de lege. Hristos a fost numit adeseori, peiorativ desigur, „prietenul vameşilor şi al desfrânatelor", dar niciodată al fariseilor. Şi dacă suntem atenţi la episodul petrecut în casa fariseului Simon, ne vom da uşor seama că acest lucru era pur şi simplu imposibil. Cu toate acestea, dacă mândria e atât de rea, de ce nu figurează ea în canoanele Sfinţilor Părinţi sau ale Sinoadelor Ecumenice, ca opritoare de la împărtăşanie sau, oricum, sancţionată cu toată gravitatea, aşa cum e de pildă desfrânarea? Ultima are cea mai generoasă rubrică de canoane posibilă."[34]

CAPITOLUL 2

PĂCATUL CA ÎNCĂLCARE A VOII LUI DUMNEZEU

Omul este o fiinţă cu libertate. Nu trebuie să uităm acest lucru fiindcă în zilele noastre sunt unii care neagă acest lucru şi de mai multe ori susţin că omul este mai mult o fiinţă ţinută în sclavie. Ei bine ceea ce se poate vedea este că omul a ajuns să fie o fiinţă care trăieşte în situaţii şi conjuncturi care ajung să îl îndepărteze de Dumnezeu. De ce? Fiindcă el se aventurează să creadă că nu trebuie să existe

- un acord,
- un consens
- şi o armonie

permanentă dintre voia lui şi voia lui Dumnezeu.

Aşa se face că între voia lui Dumnezeu şi voia omului de mai multe ori apare schisma. Este adevărat că poate să fie o schismă mai mare sau mai mică. Aceasta în funcţie de gravitatea păcatului. Nu toate păcatele se prezintă ca rele:

- beţia,
- drogurile,
- minciuna,
- ura
- sau mândria

deşi cu toate sunt păcate au un fel de aureolă de nevinovăţie.[35]

Prin urmare este bine să ştim că păcatele sunt de mai multe categorii şi pe mai multe nivele. Iată ce spunea în acest sens teologul Augustin Păunoiu: „am expus această problemă celor mai mari specialişti în drept bisericesc. Răspunsurile primite au fost destul de nemulţumitoare. Mi s-a explicat. Există păcate de for interior, cum sunt mândria, lenea, neascultarea şi păcate de for exterior, desfrânarea, furtul, uciderea. Pentru că adusesem ca speţă desfrânarea, aici lucrurile sunt cuantificabile. Ştii cu cine ai desfrânat, cu fina, cu concubina, cu animal, cu persoane de acelaşi sex, cât, cum etc. La mândrie e imposibil să o prinzi, să o cuantifici. Cine poate să îţi infirme că eşti mândru? Cine ştie cât eşti de mândru? Cum se manifestă mândria la tine?"[36]

În lumea contemporană este cu adevărat un lucru

- perimat,
- învechit
- şi care nu este la modă

să ajungi să tot vorbeşti despre voia lui Dumnezeu şi voia noastră. În cele din urmă viaţa este aşa de spontană şi aşa de imprevizibilă că nu este necesar să ne mai gândim la voia lui Dumnezeu. După cum am spus acest lucru nu este

[34] Augustin Păunoiu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/editorial/paradoxul-marilor-pacate-197905.html (accesat pe 23.10.2025).
[35] A se vedea *Sfinții Părinți despre războiul nevăzut cu păcatele* (Editura de Suflet, 2018).
[36] Augustin Păunoiu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/editorial/paradoxul-marilor-pacate-197905.html (accesat pe 23.10.2025).

începutul unei schisme între Dumnezeu şi om ci la fel de bine şi începutul decăderii omului din statutul lui de ascultăror de Dumnezeu.

Că Hristos are criteriul ultim al rezultatelor păcatelor ne-o spunea tot teologul Augustin Păunoiu: „parcă Hristos ar fi total contrar Sfinţilor Părinţi şi prevederilor lor. Domnul nu le-a spus niciodată desfrânatelor: „Vai vouă, curve spurcate şi nesătule... Aţi umplut iadul cu lucrarea voastră pierzătoare de suflet". Dar fariseilor le-a zis: „Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici, ... morminte văruite" şi altele asemenea. Hristos preferă samarineanca, o femeie cu un dosar urât, dacă e să ne gândim la ceea ce spune Evanghelia, că avusese cinci bărbaţi, iar cel cu care stătea acum nu era bărbat. Samarineanca, o femeie cu o moralitate discutabilă, dar o mare mărturisitoare a dumnezeirii lui Iisus, lasă ulciorul şi aprinde efectiv satul din care făcea parte, strigând: Mergeţi la fântâna lui Iacov, este Mesia acolo. Pe când fariseii, cu mutre inchizitoriale, îi spun orbului vindecat: „Dă slavă lui Dumnezeu, nu lui Iisus. El e doar un om păcătos. Şi mai ales, ai grijă ce vorbeşti prin cetate, că s-ar putea să-ţi excomunicăm părinţii din sinagogă şi o să ai şi tu probleme. În păcate te-ai născut tot şi tu ne înveţi pe noi?".

În concluzie, vedem că Dumnezeu nu „funcţionează" după principiul dreptăţii retributive. Ne-o spune Evanghelia din Duminica orbului."[37]

Ruperea de voia lui Dumnezeu este probabil unul dintre cele mai

- tragice,
- dramatice
- şi nefericite

lucruri care pot avea loc în viaţa unui om. De ce? Fiindcă trebuie să ne amintim ceea ce a spus Iisus: "căci fără Mine nu puteţi face nimic" (Ioan 15, 5).

Este bine să meditǎm la acest mare adevăr spune de Iisus fiindcă de cele mai multe ori îl ignorăm. Există în zilele noastre dorinţă de control a omului care merge în cele mai mici amănunte ale vieţii. Omul vrea să ştie că este stăpânul propriului destin şi acest lucru se poate spune că de cele mai multe ori ajunge să îi fie fatal.[38]

Iată ce spunea în acest sens Sfântul Simeon Noul Teolog: „nu vă înşelaţi, fraţii mei, Dumnezeu este iubitor de oameni, milostiv şi îndurat, şi, dând mărturie, mărturisesc şi eu că am încredere că mă voi mântui prin milostivirea Lui. Dar cunoaşteţi că aceia care nu se căiesc şi nu păzesc poruncile Lui întocmai şi cu frică multă nu vor avea nici un folos, ci Dumnezeu îi va pedepsi pe ei cu mult mai rău decât pe neamurile păgâne şi pe cei nebotezaţi. Nu vă înşelaţi, fraţilor, şi nici un păcat să nu vi se pară mic şi să nu fie dispreţuit de voi ca şi cum n-ar face o atât de mare vătămare sufletelor noastre. Fiindcă robii recunoscători nu cunosc vreo deosebire între un păcat mic şi un păcat mare, ci, chiar dacă aceştia cad numai cu privirea sau gândul sau cuvântul, socotesc că au căzut din iubirea lui Dumnezeu, lucru care, sunt convins, e adevărat."[39]

Ceea ce trebuie să ştim este că între Dumnezeu şi om trebuie să existe o legătură de iubire şi prin urmare în nici un fel nu trebuie să uităm acest lucru. Aceasta iubire după cum am spus este una care presupune cu sine armonia dintre voia lui Dumnezeu şi voia omului.

Acest lucru este un lucru pe care unii îl i-au de la sine înţeles şi trebuie să ştim că de mai multe ori ajung să se găsească pe sine

- o cale,
- un drum
- şi o traiectorie

străină de Dumnezeu.

De ce? Fiindcă este bine să ştim că Dumnezeu ne vrea să fim unii conştienţi de raportul pe care îl avem cu El. Raportul pe care îl avem cu Dumnezeu nu este

- inconştient
- şi unul care nu se simte.

[37] Idem.

[38] A se vedea Gabriel Liiceanu, Andrei Pleşu, *Despre destin* (Bucureşti, 2020).

[39] Sfântul Simeon Noul Teolog, Cateheze, Scrieri II, Cateheza 3, în Filocalica (2003), Ed. Deisis, pp. 48-49.

Iată de ce se poate spune că atunci când păcătuim nu suntem numai în schismă cu Dumnezeu ci la fel de bine şi cu noi înşine. Schisma cu noi înşine este un lucru care ne face mult rău fiindcă ajungem să credem că nu mai trebuie să ne legăm voinţa noastră de cea a lui Dumnezeu.

Sfântul Simeon Noul Teolog spunea în acest sens: „fiindcă cel ce cugetă un lucru mic în afara voinţei lui Dumnezeu şi nu se căieşte de îndată, alungând atacul gândului, ci primeşte şi ţine acest gând, aceasta i se socoteşte păcat, chiar dacă nu ştie că e un lucru rău. Fiindcă venind legea, adică învăţătura Sfintelor Scripturi, răul ţinut până acum în neştiinţă s-a trezit la viaţă (Romani 7, 9) şi păcatul s-a aflat a fi în mine (Romani 7, 17. 20), iar eu m-am aflat mort (Romani 7, 10) şi străin de bine. Trebuie, aşadar, să distingem bine toate gândurile care ne vin şi să le opunem mărturii din Scripturile insuflate de Dumnezeu şi din învăţăturile Sfinţilor Părinţi duhovniceşti şi, dacă le găsim conglăsuind şi având acelaşi înţeles cu acestea, să le ţinem cu toată puterea şi să le punem în lucrare cu îndrăzneală."[40]

Este bine să ştim că *schisma voinţelor* este una veche în ortodoxie. De ce? Fiindcă a existat chiar o erezie cu privire la câte voinţe au fost în persoana lui Hristos. Aceasta erezie se numea monotelitism şi susţinea că dacă în Hristos sunt două naturi umană şi divină ei bine în El există o singură voinţă, cea dumnezeiască.[41]

În ortodoxie există un dicton care este contestat de mulţi şi mai ales de atei şi necredincioşi. Ce spune acest dicton? *Robeşte-mă Doamne ca să fiu cu adevărat liber*. Cum se poate să rob al lui Dumnezeu ca să fii cu adevărat liber? Aceasta fiindcă trebuie să ştim că înţelepciunea lui Dumnezeu este infinit mai mare şi mai bună decât a noastră. În acest sens nu trebuie să uităm acest lucru fiindcă sunt mulţi care cred că

- înţelepciunea,
- priceperea
- şi destoinicia

lor este destul de bună şi se pot baza pe ele mai mult decât pe cele ale lui Dumnezeu.[42]

Este adevărat că de mai multe ori ne întâlnim în viaţă cu dileme. Aceste dileme sunt unele care par că nu pot să fie rezolvate. Totuşi dacă ne vom ruga mai mult vom găsi o soluţie la ele.

Că în cele din urmă este sufletul nostru care ajunge să sufere de pe urma păcatelor ne-o spunea Sfântul Macarie Egipteanul: „Cei ce se lasă gâdilaţi şi prinşi de plăcere săvârşesc desfrâul (mai întâi) în lăuntru, în inima lor; dar după ce răul prinde rădăcini, ei cad în desfrâu şi pe faţă. Acelaşi lucru să gândeşti şi despre iubirea de arginţi, despre slava deşartă, despre mândrie, despre invidie şi despre mânie. Să presupunem că cineva este invitat la cină şi i se servesc bucate multe. Numaidecât, păcatul îl împinge să se înfrupte din toate, iar sufletul, lăsându-se prins de plăcere, se îngreuiază."[43]

Prin urmare este bine să ştim că în sufletul nostru se duce o mare luptă de multe ori neştiută dintre voia lui Dumnezeu şi voia noastră. Întotdeauna când păcătuit de mai multe ori parcă auzim şi simţim

- o voce,
- o voia
- şi o intenţie

străină de a noastră.

De cele mai multe ori este a diavolului care ne duce spre pierzanie şi ne face să fim unii care să credem că de fapt dacă ne îndepărtăm de voia lui Dumnezeu facem un lucru

- bun
- şi util.

Ceea ce trebuie să ştim este că multe din traumele şi suferinţele noastre sufleteşti vin este noi fiindcă nu suntem prea atenţi la voia lui Dumnezeu. Acest lucru ajunge să ne afecteze şi să fim unii care să mergem în direcţa opusă lui Dumnezeu.

Sunt unii care consideră că în cele din urmă această separaţie dintre Dumnezeu şi diavol este mai mult un mit bisericesc fiindcă ei sunt liberi să facă ceea ce vor cu viaţa lor şi nu trebuie să îşi facă mari probleme. Evident că ei greşesc şi mai de vreme sau mai târziu vom ajunge să sufere consecinţele la aceste alegeri ale lor. De ce? Fiindcă după cum am spus între voinţa lui Dumnezeu şi a noastră trebuie să existe armonie.

---

[40] Sfântul Simeon Noul Teolog, Cateheze, Scrieri II, Cateheza 3, în Filocalica (2003), Ed. Deisis, pp. 48-49.

[41] https://ro.wikipedia.org/wiki/Monotelism (accesat pe 08.06.2026).

[42] A se vedea Constantin Coman, *Dreptatea lui Dumnezeu și dreptatea oamenilor* (Bucureşti, 2010).

[43] Sfântul Macarie Egipteanul, *Cele cincizeci de omilii duhovnicești*, omilia XV, 50, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1992), vol. 34, p. 170.

În acest sens Sfântul Chiril al Alexandriei spune că este lenea cea care de cele mai multe ori ne face să nu mai voim să facem voia lui Dumnezeu: „căci viaţa pământenilor s-a corupt, zice, nu prin firea pornirii, adică nu pentru că au o pornire prin fire rea, ci pentru că nu voiesc să se ostenească pentru cele bune. Şi care e motivul pentru aceasta? Sau lenea care-i ţine în neactivitate, sau vreuna din plăcerile vieţii care ivindu-se şi împotrivindu-se la ceea ce e de folos, a tras mintea de la urmărirea celor de trebuinţă şi a rostogolit-o, arătându-i calea mai lină a trândăviei."[44]

Doi psihologi discutau într-o zi.

- Ştii ce am remarcat?
- Nu.
- Trăim într-o societate a unei crize a voinţe.
- Crize a voinței?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă omul de azi este unul care tot ceea ce crede că contează este voinţa lui.
- Şi nu este aşa?
- Nu.
- De ce?
- Există o voință mai importantă ca a lui?
- Da.
- Care?
- Voinţa lui Dumnezeu.
- Am suspectat acest lucru.
- Mi-am dat seama.
- Şi de ce este importantă voia lui Dumnezeu.
- Fiindcă omul poate face lucruri contrare voii lui Dumnezeu.
- Cum ar fi?
- Păcatul.
- Păcatul?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă el nu este după voia lui Dumnezeu.
- Şi de ce nu i-a Dumnezeu nici o măsură în acest sens.
- Ia.
- Care?
- Ştii cum este?
- Nu.
- Dumnezeu ne-a dat libertate.
- Şi putem alege să facem voia lui sau nu.
- Şi atunci care este problema?
- Consecinţele.
- Consecinţele?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă păcatul duce la distrugerea noastră.
- Fiindcă nu este după voia lui Dumnezeu?
- Da.
- Aşa credeam şi eu că este.
- O să îţi spun în acest sens o întâmplare în acest sens.
- Te rog.
- Este din tradiţia ortodoxă.

[44] Sfântul Chiril al Alexandriei, *Închinare în Duh şi Adevăr*, Cartea a Şasea, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1991), vol. 38, p. 206.

- Te ascult.
- Curteanul Arsenie a trebuit să fugă de la curtea lui Teodosie, împăratul din Constantinopol.
- De ce?
- Fiindcă a apărut o neînțelegere.
- Și?
- În fuga lui se abătu pe la o mănăstire.
- Înțeleg.
- Călugării se învoiră să rămână la dânșii cu condiția de a se supune disciplinii lor.
- Cred.
- La masă călugării ședeau pe scaune, iar curteanul Arsenie trebui să stea umilit în picioare.
- Cred că i-a fost greu.
- Era o încercare aspră pentru omul care trăise la curte.
- Îmi dau seama.
- Starețul îi aruncă la picioare o bucată de pâine zicându-i, să o mănânce dacă îi convine.
- Așa a făcut?
- Da.
- Voia să îl testeze?
- Da.
- Și?
- Arsenie se aruncă la pământ și mâncă pâinea.
- Îi era foame?
- Da.
- Și?
- Aceasta umilință impuse atât de mult starețului, încât se apropie de Arsenie și ridicându-l cu iubire îl sărută.[45]
- Ce frumos.
- Așa este.
- Deci vezi?
- Ce anume?
- De mai multe ori trebuie să ne tăiem voia.
- Se poate?
- Da.
- Cum?
- Dacă Îl iubești de Dumnezeu.
- Da iubirea de Dumnezeu.
- Este foarte importantă.
- Și ea este un liant.
- Ce liant?
- Între voia lui Dumnezeu și voia noastră.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă după cum am spus suntem bine când suntem numai în voia lui Dumnezeu.
- Așa este.
- Mă bucur că ești de acord.
- Cum să nu?
- Deci voia lui Dumnezeu o faci dacă Îl iubești pe Dumnezeu.
- Așa este.
- Cred că am soluționat chestiunea.
- Da.

[45] Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

Sfântul Ioan Casian era de părere că întotdeauna trebuie să ştim că necurăţia sufletului este una care se manifestă în exterior fiindcă sufletul deşi este nevăzut este unul care totuşi ajunge să fie unul care se manifestă pe sine în exterior: „plin de o nemărginită înfumurare a inimii, este dat spre batjocură celor mai ticăloase ruşini, pentru ca, umilit astfel, să simtă că şi el este mânjit de necurăţia trupului, şi de conştiinţa unei patimi de ocară, fapt pe care nu voise să-l admită până atunci în semeţia lui sufletească. În acest fel, necurăţia ruşinoasă a trupului arată necurăţia ascunsă a inimii."[46]

Sunt mai multe opinii cu adevărat

- fataliste
- şi deterministe

care susţin că în cele din urmă păcatul e inerent mersului aceste lumi. Avem mai mulţi mari filosofi care au ajuns să justifice

- foloasele
- şi utilitatea

războiului în lumea noastră. Să fie lucrurile chiar aşa? Adevărul este că nu. Iată ce spunea în acest sens tot Sfântul Ioan Casian: „patimile noastre nu sunt întotdeauna stârnite din vina altora, ci mai degrabă din a noastră; noi avem ascunse în noi şi cauzele greşelilor, şi seminţele patimilor, care, odată ce ploaia ispitelor le-a udat în mintea noastră, îndată încolţesc şi dau roade. Negreşit, nimeni nu e împins la păcat, aţâţat de patima altuia, dacă n-are închisă în inima lui hrana păcatelor, şi nici nu trebuie să se dea crezare cuiva că a fost amăgit deodată când, la vederea unei femei frumoase, a căzut în iadul poftei ticăloase, ci mai degrabă că această vedere a fost doar prilejul care a împins la suprafaţă bolile ascunse, tăinuite în adânc."[47]

Păcatul nu este fatalitate în lumea noastră. De ce? Fiindcă de la Hristos el poate să fie iertat. Acest lucru se face prin

- pocăinţă
- şi spovedanie.

Cert este că voinţa omului ajunge să sufere atunci când este sub stăpânia păcatului. De ce? Fiindcă ajunge să fie un care

- să slăbească,
- să se şubrezească
- şi să fie vulnerabilă.

Sfântul Ioan Gură de Aur era de părere că de exemplu mândria ajunge să îl prostească pe om: „ai văzut cum ne-a învăţat să nu îndrăgim deloc locurile dintâi? Ai văzut cum a convins pe cei ce doresc locurile cele dintâi să caute, în orice împrejurare, locul cel din urmă? Nimic nu-i mai rău decât mândria! Mândria scoate pe om din minţi şi face să i se ducă vestea de prost; dar, mai bine spus, mândria îl prosteşte de tot. După cum nu-i nevoie să cauţi un alt exemplu de prostie atunci când vezi că unul de trei coţi se sileşte să fie mai înalt decât munţii sau chiar crede că e mai înalt şi se întinde să depăşească culmile munţilor, tot aşa nu căuta o altă dovadă de nebunie atunci când vezi un om mândru, care se socoteşte a fi mai bun decât toţi, care scoate o insultă să trăiască la un loc cu toată lumea. Acesta este cu mult mai de râs decât un prost din naştere, cu cât el, de bunăvoie, îşi face această boală. Şi nu numai din pricina aceasta e un ticălos, ci şi pentru că, fără să-şi dea seama, cade în însăşi prăpastia păcatului. Când un om ca acesta îşi va cunoaşte păcatul cum trebuie? Când îşi va da seama că păcătuieşte? Diavolul pune mâna pe el ca pe un rob rău şi înlănţuit şi pleacă cu el; îl duce şi-l poartă lovindu-l peste tot trupul şi acoperindu-l cu mii de ocări. Şi-l prosteşte atât de mult, că-l face să se creadă mare şi faţă de copii şi de soţie şi chiar faţă de propriii lui strămoşi. Pe alţii, dimpotrivă, diavolul îi face să se laude cu strălucirea strămoşilor lor. Poate fi, oare, o mai mare prostie decât aceea să te mândreşti cu lucruri cu totul potrivnice unele altora?"[48]

Este bine să nu ne amăgim că putem să mergem în viaţă pe un drum străin de Dumnezeu şi vom avea succes fiindcă trebuie să ştim că acest lucru nu este posibil. Nu are cum să fie posibil fiindcă după cum am spus omul are nevoie de Dumnezeu în viaţa lui. Dumnezeu nu ne-a creat pentru a duce o viaţă străină de El şi de voia Lui.

---

[46] Sfântul Ioan Casian, *Aşezămintele mănăstireşti,* Cartea a XII-a, Cap. 21, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1990), vol. 57, p. 259.

[47] Sfântul Ioan Casian, *Aşezămintele mănăstireşti*, Cartea a IX-a, Cap. 5-6, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1990), vol. 57, pp. 223-224.

[48] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei*, omilia LVIII, III, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1994), vol. 23, p. 677.

La fel de bine este bine să ştim că sfinţii părinţi au fost unii care s-au opus păcatului ca unul care de duce pe *calea pierzaniei*. Păcatele sunt unele care sunt

- permisive,
- decadente,
- fără limite
- şi fără restricţii.

Iată ce spunea în acest sens Sfântul Macarie Egipteanul: „iar dacă cineva - deşi Dumnezeu îi arată atâta bunătate şi îndelungă răbdare - nu porneşte la îndepărtarea treptată a păcatelor, a celor ascunse şi a celor văzute, ci priveşte şi stă liniştit, ca şi când Dumnezeu ar trebui să se pocăiască; - şi arătând mult dispreţ (faţă de bunătatea divină) - adaugă păcate peste păcate, nepăsare peste nepăsare, greşeli peste greşeli, umple măsura păcatelor -, în cele din urmă va ajunge într-o stare de nelegiuire atât de mare, încât nu se va mai putea ridica şi fiind dat pe mâna celui rău, se va pierde."[49]

Pe lângă caracterul fatalist al păcatului trebuie să mai există şi un caracter de *auto-amăgire*. De ce? Fiindcă cei care sunt cuprinşi de

- păcate
- şi patimi

susţin că este

- firesc
- şi natural

să fie aşa. Adevărul este că păcatul nu este natural. El ne duce departe de ceea ce este natural şi de ceea ce este firesc. Aceasta fiindcă în el nu există aceste lucruri.

Iată ce spunea în acest sens tot Sfântul Ioan Gură de Aur: „nu dispreţui păcatul, pentru că nu simţi dureri când păcătuieşti, ci tocmai de aceea mai ales suspină, că nu simţi dureri. Şi nu simţi dureri, nu pentru că nu te muşcă păcatul, ci pentru că sufletul, fiind plin de păcate, nu simte muşcătura. Gândeşte-te la cei care au conştiinţa propriilor lor păcate, că se vaită mai cumplit decât cei tăiaţi şi arşi cu fierul înroşit; şi câte nu fac, câte nu suferă, cât nu plâng şi se tânguie, numai ca să scape de chinurile conştiinţei? N-ar face-o, dacă nu i-ar durea sufletul! Deci cel mai bun lucru este să nu păcătuieşti, iar dacă păcătuieşti, să simţi păcatul şi să te îndrepţi. Dacă nu simţim păcatele, dacă nu vorbim de ele, cum vom ruga pe Dumnezeu, cum Îi vom cere iertare de păcate?"[50]

Prin urmare este bine să ne dăm seama de sensul

- decadent,
- degenerescent,
- stricat
- şi corupt

al păcatului. De ce? Fiindcă este bine să ştim că toate aceste lucruri sunt unele care urmează păcatului. După sfinţii părinţi păcatul este asemenea unui măr frumos la aspect dar care este stricat şi plin de viermi în interior.

Sfântul Chiril al Alexandriei a fost cât se poate de concludent în acest sens când a spus că păcatul este

- întuneric
- şi tenebră.

Iată ce spunea el: „treziţi-vă deci, zice, repede, până vă puteţi împărtăşi de raza luminii dumnezeieşti, ca să nu vă cuprindă întunericul păcatului. Şi bine a numit după lumină întunericul (Ioan 12, 35). Căci, după retragerea luminii, vine întunericul."[51]

După cum am spus păcatul este un lucru grav dar sunt mai mulţi care îl privesc în sens fatalist: nu ai cum să nu păcătuieşti fiindcă acesta este mersul

- vieţii
- şi al lumii?

---

[49] Sfântul Macarie Egipteanul, *Cele cincizeci de omilii duhovniceşti*, omilia IV, 21, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1992), vol. 34, p. 107.

[50] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei,* omilia XIV, III, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1994), vol. 23, p. 170.

[51] Sfântul Chiril al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, Fragmente din Cărţile 7 şi 8, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (2000), vol. 41, p. 773.

Această concepţie trebuie să ştim că este contrazisă de sfinţii părinţi. Aceasta fiindcă ei au fost exemple de persoane care s-au luptat cu păcatul şi au ieşit biruitori asupra lui. Iată ce spunea Sfântul Grigorie de Nyssa despre păcatul urii: „iar ce este ura, auzi de la Ioan, care zice: Cel ce urăşte pe fratele său, ucigaş de oameni este şi ştiţi că tot ucigaşul de oameni nu are viaţă veşnică (Ioan 3, 15). Îl scoate deci din viaţă pe cel ce urăşte pe fratele său, ca pe un ucigaş de oameni, mai bine zis numeşte ura de-a dreptul ucidere. Căci cel ce a smuls şi a nimicit din sine iubirea faţă de aproapele şi s-a făcut din prieten duşman al lui, cu dreptate se număra între ucigaşii de oameni, care păzesc ascunsă faţă de aproapele duşmănia lor faţă de cei pe care ei uneltesc să-i omoare. Apostolul arată prin aceasta limpede că nu e nici o deosebire între relele ascunse înăuntru şi între cele arătate şi văzute."[52]

Prin urmare păcatul nu este o fatalitate în viaţa omului deşi sunt mulţi care consideră acest lucru ca fiind o fatalitate fiindcă se ştie că nu există om fără de păcat. Ceea ce trebuie să ştim este că păcatul are putere asupra noastră numai în măsura în care noi

- i-o dăm,
- i-o conferim
- şi i-o atribuim.

De ce? Fiindcă păcatul este mai mult decât orice o stare iluzorie în care omul este stăpânit de principiul hedonist al plăcerii ca de un afrodiziac.

Ura este un astfel de afrodiziac şi omul trebuie să ştie acest lucru şi să ferească de ea. Iată ce spunea în acest sens Sfântul Ioan Gură de Aur: „pe nimeni, da, pe nimeni nu urăşte atâta Dumnezeu, nimănui nu-i întoarce atâta spatele ca omului care poartă ură în sufletul său, ca omului care duşmăneşte fără încetare pe semenul său. Prăpădul acestui păcat este atât de mare, încât face să dispară chiar iubirea de oameni a lui Dumnezeu."[53]

Ceea ce este cert este că păcatul în nici un fel nu este fatalitate ci mai mult un lucru care ne face să mergem spre Dumnezeu. Ştim că oamenii de azi sunt unii care sunt cât se poate de

- refractari,
- sensibili
- şi suspicioşi

cu privire la a cere mila lui Dumnezeu.

Dacă Dumnezeu poate să fie implorat ei bine se poate spune că diavolul este ură absolută. În acest sens Sfântul Vasile cel Mare era cât se poate de clar în acest sens: „din moment ce, precum spune Ioan, Dumnezeu este iubire (I Ioan 4, 16), ura este în mod necesar diavolul. Aşadar, precum cel care are iubire are pe Dumnezeu, la fel cel care are ura nutreşte în el pe diavolul."[54]

Păcatul este unul care ne face să credem în mod greşit că voia lui Dumnezeu nu este un lucru importat şi în cele din urmă putem să mergem prin viaţă după cum ne taie capul. Sunt mulţi care cred în

- autonomia
- şi independenţa

lor faţă de Dumnezeu. Ei sunt unii care spun că nu sunt naivi şi nu cred tot ceea ce spune creştinismul ortodox. Iată ce spunea în acest sens teologul Nicuşor Deciu: "există o categorie de învăţaţi atei sau doar deişti, maeştri spirituali sau ignoranţi de duzină care privesc cu dispreţ la însemnătatea pe care învăţătura Bisericii o acordă înţelegerii păcatului primordial şi a consecinţelor acestuia. De obicei aceştia se limitează la diegeza din primul capitol al cărţii Facerii, fără să intuiască faptul că această simplă povestire ascunde tâlcuri nebănuit de adânci care au un corespondent real în viaţa omului din orice epocă. Însă, este adevărat şi că fără ajutorul dumnezeieştilor Părinţi noi nu am fi putut să atingem adâncimile Revelaţiei şi să le pricepem vreodată."[55]

Păcatul prin urmare nu este un lucru natural şi firesc naturii omului fiindcă el este unul care ne duce departe de Dumnezeu şi ne face să nu mai avem nici o stare de har al lui Dumnezeu. Starea de har este un lucru cât se poate

---

[52] Sfântul Grigorie de Nyssa, *Despre rânduiala cea după Dumnezeu (a vieţii) şi despre nevoinţa cea adevărată*, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1982), vol. 29, p. 463.

[53] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Facere*, omilia XXVII, VI, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1987), vol. 21, p. 344.

[54] Sfântul Vasile cel Mare, *Cuvânt ascetic (III),* Cap. II, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1989), vol. 18, p. 207.

[55] Nicuşor Deciu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/noua-obarsie-a-omului-pacatului-188907.html (accesat pe 23.10.2025).

de necesar în lupta cu păcatul fiindcă prin har în cele din urmă ajungem la nepătimire şi suntem unii care putem să fim cu adevărat liberi.

Tot teologul Nicuşor Deciu spunea în acest sens: „de la Părinţi aflăm că, deşi păcatul nu a anulat statutul de făptură zidită după chipul lui Dumnezeu, a lăsat totuşi urme semnificative în existenţa omului: întunecarea minţii şi retragerea harului cunoaşterii directe a lui Dumnezeu, ceea ce a dus la orientarea puterilor sufletului preponderent spre cele trupeşti şi materiale, amplificarea plăcerii şi durerii în partea pătimitoare a firii şi, în principal, o nouă formă de naştere a omului."[56]

Doi sociologi discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Are păcatul vre-o funcţie sociologică?
- Cum să nu.
- Care?
- Ura este un păcat?
- Da.
- Şi nu sunt toate războaiele bazate pe ură?
- Ba da.
- Şi atunci?
- Cred că ai dreptate.
- Aşa este.
- Mă gândeam în aceste zile că cei mai mulţi oameni au o noţiune trunchiată a păcatului.
- Adică?
- Una este păcatul şi alta este răul.
- Greşit.
- Da?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă orice rău este şi un păcat.
- În faţa lui Dumnezeu?
- Da.
- Este adevărat că răul poate să fie şi unul natural.
- Cum ar fi?
- Secetă, inundaţii, cutremure, pandemii etc.
- Aşa este.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Sunt.
- Dar în cele din urmă păcatul este rău fiindcă este o schismă între Dumnezeu şi om.
- Şi poate să fie vindecată această schismă?
- Da.
- Cum?
- Dacă omul vrea.
- Deci Dumnezeu este dispus să ne ierte?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă este bun.
- Şi ce trebuie să facem?
- Să fim alerţi.
- Adică?

[56] Nicuşor Deciu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/noua-obarsie-a-omului-pacatului-188907.html (accesat pe 23.10.2025).

- O să îţi spun o întâmplare adevărată din istorie.
- Care?
- De regele Archias al Tebei ai auzit?
- Nu.
- A fost un rege din antichitate.
- Mi-am dat seama.
- Archias, regele Thebei, stătea într-o seară cu câţiva prieteni la masă.
- Şi?
- Când veselia era la culme, se prezintă un servitor care îi înmâna regelui o scrisoare.
- Ce scrisoare?
- Una urgentă.
- Şi?
- Servitorul stătea rugându-l să o cetească de urgenţă.
- Şi ce a spus regele Archias?
- „Nu am timp pentru fleacuri, azi petrecem, şi abia mâne îi va veni rândul scrisorii.
- Şi nu a citit-o?
- Nu.
- Dar ce a făcut?
- O vârî în sân.
- Şi ce a urmat?
- In aceeaşi noapte regele fu ucis.
- Ucis?
- Da.
- Cum?
- Scrisoarea conţinea descrierea întregului complot urzit contra regelui, de care ar fi scăpat, dacă ar fi citit scrisoarea.[57]
- Nu îmi vine să cred.
- Este o poveste adevărată.
- Îmi dau seama.
- Un moment de neatenţie te poate costa viaţa.
- Aşa este pare.
- Şi care este morala ta a întâmplării?
- Că trebuie să ascultăm de voia lui Dumnezeu.
- Pentru binele nostru?
- Da.
- În ce sens?
- Totdeauna Dumnezeu ne vrea binele.
- Dar de ce?
- Fiindcă ne iubeşte.
- Şi noi suntem cei care Îl ignorăm?
- Da.
- Din nefericire.
- Aşa este.
- M-ai pus pe gânduri.
- Nu am intenţionat.
- O să mă gândesc mai mult la ce înseamnă să fi atent cu păcatul.
- Ar fi bine.
- Păcatul este ca un hoţ.
- Vine când te aştepţi cel mai puţin.

[57] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Că păcatul este o înclinare a omului spre rău ne-o spune tot teologul Nicuşor Deciu: "acestea sunt doar o parte din acele degeneratoare consecinţe care au avut drept rezultat naşterea unui nou om stăpânit de patimi, în firea căruia îşi făcuseră loc pentru prima dată stricăciunea şi moartea. Iată cum explică Sf. Maxim Mărturisitorul - în cartea Răspunsuri către Talasie, Răspunsul 61 - ce se întâmplă în firea omului după săvârşirea păcatului primordial: „Deci după cădere toţi oamenii aveau în mod natural plăcerea ca anticipaţie a venirii lor pe lume şi nici unul nu era liber de naşterea pătimaşă prin plăcere. De aceea toţi plăteau în mod natural durerile ca pe o datorie şi ca pe o datorie suportau moartea de pe urma lor, şi nu se afla chip de scăpare pentru cei tiranizaţi silnic de plăcerea nejustificată şi stăpâniţi în mod natural de durerile justificate şi de moartea cea autojustificată de pe urma lor"."[58]

CAPITOLUL 3

PĂCATUL: O SCHISMĂ ÎNTRE DUMNEZEU ŞI OM CE POATE SĂ FIE VINDECATĂ

Vestea cea bună a acestei cărţi este că păcatul este o schismă ce poate fi vindecată. Aceasta mai ales dacă omul vrea acest lucru. Spunem acest lucru fiindcă sunt mulţi care

- se complac
- şi se simt bine

în mocirla păcatelor.

Păcatul prin urmare este o realitate care ne separă de Dumnezeu şi prin acest proces ajunge să ne înstrăineze de noi înşine. De ce? Fiindcă omul cauză în mod

- firesc
- şi natural

o legătură şi o relaţie cu Dumnezeu. Ei bine păcatul face ca această relaţie să se denatureze şi omul să ajungă să păşească pe o cale străină şi separată de Dumnezeu. Nu trebuie să uităm acest lucru în zilele noastre când sunt mai mulţi care susţin că relaţia cu Dumnezeu este mai mult o fantezie din moment ce nu Îl pot vedea pe Dumnezeu.[59]

Iată ce spunea tot teologul Nicuşor Deciu despre consecinţele nefaste ale păcatului primordial al omului: „sesizăm aici cât este de important să cunoaştem în ce constă catastrofa căderii omului şi consecinţele ei. Aproape că putem vorbi de o nouă obârşie, de o nouă realitate a făpturii umane, care a luat fiinţă în urma transformărilor ce au survenit în fire. Putem afirma chiar faptul că din acest moment începe o nouă istorie a omului! Avem de-acum un om nou faţă de cel primordial, dar această noutate este de o calitate inferioară faţă de vechimea originară. Şi cunoaştem faptul că abia Hristos va aduce, prin întruparea Sa, adevărata şi buna noutate, adică înnoirea omului celui învechit prin păcatul plăcerii simţuale. Iar acest eveniment s-a petrecut, după acelaşi Sfânt Maxim, astfel: „Căci pentru desfiinţarea plăcerii atotnecuvenite era trebuinţă de durerile atotcuvenite de pe urma ei care sfâşiau în chip jalnic pe om (ce-şi avea începutul facerii în stricăciunea plăcerii şi sfârşitul în stricăciunea morţii)."[60]

Faptul că Domnul Iisus ne poate vindeca de păcat ne-o spunea încă din Vechiul Testament Sfântul proroc Isaia: "dispreţuit era şi cel din urmă dintre oameni; om al durerilor şi cunoscător al suferinţei, unul înaintea căruia să-ţi acoperi faţa; dispreţuit şi nebăgat în seamă. Dar El a luat asupră-Şi durerile noastre şi cu suferinţele noastre S-a împovărat. Şi noi Îl socoteam pedepsit, bătut şi chinuit de Dumnezeu, Dar El fusese străpuns pentru păcatele noastre şi zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră şi prin rănile Lui noi toţi ne-am vindecat" (Isaia 53, 3-5).

Se poate vedea din afirmaţia de mai sus că Iisus poate să fie

- vindecător,
- taumaturg,
- îndreptător
- şi reperator

[58] Nicuşor Deciu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/noua-obarsie-a-omului-pacatului-188907.html (accesat pe 23.10.2025).

[59] A se vedea Radu Teodorescu, *Dumnezeu: religie sau teologie* (Cugir, 2015).

[60] Nicuşor Deciu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/noua-obarsie-a-omului-pacatului-188907.html (accesat pe 23.10.2025).

al condiţiei noastre umane căzute. Aceasta fiindcă după cum ne putem da seama de mai multe ori omul vrea să se vindece de păcat. El poate să găsească această vindecare de la Hristos. Iată ce spunea în acest sens tot teologul Nicuşor Deciu: „iar pentru îndreptarea firii ce pătimea, trebuiau să se iscodească o durere şi o moarte în acelaşi timp şi necuvenită, şi necauzată; necauzată (nevinovată) prin faptul de-a nu avea plăcerea ca anticiparea naşterii, şi necuvenită prin faptul de a nu fi urmarea unei vieţi pătimaşe. Aceasta pentru ca durerea şi moartea atotnecuvenite, aşezându-se la mijloc între plăcerea necuvenită şi moartea atotnecuvenite, să desfiinţeze total originea atotnecuvenite a firii din plăcere şi sfârşitul ei atotcuvenit prin moarte, cauzat de acea origine. Şi aşa să se facă neamul omenesc iarăşi liber de plăcere şi de durere, recăpătându-şi firea limpezimea de la început, nemaifiind întinată de trăsăturile care au pătruns în firea celor supuşi fericirii şi stricăciunii”.”[61]

Vindecarea de păcate şi patimi trebuie să ştim că este un lucru care de mai multe ori nu are loc instantaneu. Este nevoie în acest sens de

- nevoinţă,
- asceză
- şi efort

pentru a ne smulge din acest cert vicios care este păcatul. Aceasta mai ales fiindcă păcatul este o deficienţă morală. Păcatul de cele mai multe ori începe într-o plăcere nevinovată pentru ca la final să sfârşească într-o imoralitate

- crasă,
- grea,
- grosieră
- şi greţoasă.[62]

Păcatul deşi este o schismă între Dumnezeu şi om trebuie să ştim că de cele mai multe ori este momit de demoni în noi prin plăcere. Tot teologul Nicuşor Deciu spunea în acest sens: „după cum se poate observa, deşi plăcerea şi durerea se află într-o necesară relaţie în lumea noastră, ele nu au fost gândite astfel în planul iniţial al lui Dumnezeu, de aceea acceptarea lor drept o trăsătură distinctivă a firii omului nu poate să conducă decât spre moarte, în chip cât se poate de logic; mai întâi la moartea duhovnicească şi apoi la cea trupească şi în cele din urmă la cea veşnică. Din acest motiv a şi fost nevoie de un proces invers, de asumare a durerii şi de opoziţie faţă de plăcere pentru a se stopa curgerea spre moarte a firii şi pentru a-şi recăpăta starea iniţială de echilibru, în care puterile sufleteşti erau orientate în chip drept spre Ziditor. Iar acest fapt a fost pus în lucrare de Hristos prin firea Sa omenească, cea dumnezeiască fiind neschimbabilă şi deci nepătimitoare.”[63]

Prin urmare este bine să ne dăm seama de cadrele

- vindecătoare
- şi tămăduitoare

ale relaţiei cu Dumnezeu. Este evident că omul este o fiinţă supusă greşelii dar prin harul lui Dumnezeu omul poate ajunge să se ferească de păcat. Acest lucru este posibil fiindcă Hristos poate să ne dea această putere.

Din nefericire într-o societate care se vede pe sine emancipată

- ştiinţific
- şi tehnologic

ei bine de mai multe ori nu mai vedem răutatea păcatului şi modul cu el ajunge să ne afecteze în rău viaţa. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că omul modern este unul care ajunge să vadă mai mult păcatul ca un *act mitologic,* un act care ține mai mult de fantezie.

Fiindcă suntem unii ce trăim într-o societate cât se poate de materialistă şi orientată spre plăceri hedoniste ei bine de mai multe ori ajungem să credem că de fapt păcatul este un lucru care este firesc şi normal făcând parte din cursul firesc la lumii.

Se poate vedea că standardele lumeşti sunt departe unele care ajung să penalizeze păcatul. Doar ceea ce intră sub incidenţa justiţiei de cele mai multe ori se crede că este un păcat. În realitate trebuie să ştim că păcatul nu este numai o decizie penală. Păcatul ale ample implicaţii morale şi psihologice.

---

[61] Idem.

[62] A se vedea Radu Teodorescu, *Confuzia morală: când binele nu mai este bine și răul nu mai este rău* (Cugir, 2026).

[63] Nicuşor Deciu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/noua-obarsie-a-omului-pacatului-188907.html (accesat pe 23.10.2025).

A vorbii în această carte de doctrina biblică a căderii omului trebuie să ştim că este un lucru demodat şi fără actualitate. Aceasta fiindcă omul crede că acesta este stadiul lui din toate timpurile şi în nici un caz viaţa de pe pământ ar fi putut să fie alta decât era. Iată ce spunea în acest sens tot teologul Nicuşor Deciu: „se înţelege acum limpede că respingerea acestor subtilităţi din textele Părinţilor ne va lipsi de cunoaşterea reală a omului pentru totdeauna. Nici o ştiinţă umanistă nu ne poate ajuta în acest punct, întrucât acestea nu pot avea ca obiect decât ceea ce se află în puterea de cercetare a omului căzut, a omului actual, însă ele nu deţin şi mijloacele prin care să pătrundă Iconomia dumnezeiască."[64]

Prin urmare este bine să ne dăm seama că vindecarea de patimi şi păcate este un lucru care ajunge să ne facă un bine. Aceasta fiindcă evoluţia omului nu este numai una

- ştiinţifică,
- tehnică
- sau economică

ci la fel de bine şi una morală.

Păcatul după cum am spus când ajunge să fie practicat ajunge să îl ducă pe om spre imoralitate. Deşi este mai greu de crezut acest lucru care loc şi trebuie să îl avem în vedere.

Păcatul produce în noi nu numai o schismă cu Dumnezeu ci la fel de bine şi schismă internă de natură

- psihică
- sau uneori pshiatrică.[65]

Iată că spune despre Întruparea lui Hristos ca vindecare a neamului omenesc teologul Nicuşor Deciu: „dar poate că unii se întreabă ce atrage după sine Întruparea? Ce noutate aduce aceasta firii omeneşti? Intrarea Cuvântului în ordinea lumii noastre create, prin asumarea unui trup concret omenesc, a fost hotărâtă cu rolul de a opri naşterea care avea drept anticipaţie plăcerea vinovată: „Pentru aceasta Cuvântul lui Dumnezeu, fiind Dumnezeu desăvârşit după fire, Se face om desăvârşit, constatator din suflet mintal şi trup pătimitor după fire, asemenea nouă, afară numai de păcat, neavând câtuşi de puţin plăcerea răsărită din neascultare, ca anticipaţie a naşterii Sale în timp din femeie, dar însuşindu-Şi, din iubirea de oameni, de bunăvoie, durerea de pe urma aceleia, care este sfârşitul firii. Iar aceasta a făcut-o ca, suferind pe nedrept, să desfiinţeze obârşia noastră din plăcerea necuvenită, care ne tiraniza firea; căci moartea Domnului nu a fost o datorie plătită pentru această obârşie din plăcere, ca la ceilalţi oameni, ci mai degrabă o putere opusă acestei obârşii. De asemenea, ca să înlăture cuvenitul sfârşit al firii prin moarte, întrucât acesta nu avea la El ca pricină plăcerea nelegiuită, pentru care a pătruns (acest sfârşit în fire) şi care era pedepsită prin el după dreptate", încheie Sfântul Maxim teologica sa explicaţie."[66]

Sfinţii părinţi creştin ortodocşi – şi mai ales Sfântul Ioan Casian – au vorbit de faptul că păcatul ajunge să se permanentizeze în 7 păatimi sau 7 păcate capitale:

1. lăcomia pântecelui,
2. desfrânarea
3. iubirea iraţională de bani şi averi,
4. tristeţea (deprimarea),
5. lenea,
6. mânia,
7. mândria.

Aceste patimi sau păcate capitale sunt unele care după sfinţii părinţi ajung să în facă pe om rod al demonilor cu destinaţia finală iadul. Aceasta fiindcă este bine să ştim că în timp ce păcatul este schismă de scurtă durată dintre Dumnezeu şi om ei bine patima este o schismă prelungită sau mai bine spus de lungă durată. Aceasta fiindcă omul ajunge să fie unul care este robit permanent de iraţionalitatea patimilor.

Trebuie să ştim că patimile şi păcatele sunt o schismă între Dumnezeu şi om şi fiindcă sunt iraţionale. Nu există nimic raţional în patimă şi păcat.

---

[64] Idem.

[65] A se vedea Ierotheos Vlahos, *Psihoterapia ortodoxă* (Timişoara, 1998).

[66] Nicuşor Deciu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/noua-obarsie-a-omului-pacatului-188907.html (accesat pe 23.10.2025).

Tot teologul Nicuşor Deciu spunea în acest sens: „iată, prin urmare, motivul pentru care Cuvântul nu doar se face trup, ci şi primeşte să se nască ca om, ca astfel să intervină în şirul naşterilor devenit necesar şi care de la cădere îşi aveau ca început plăcerea vinovată (condamnabilă), printr-o naştere necauzată de o astfel de plăcere, prin care legătura plăcere-durere-moarte, necesară până în acel moment, să fie desfăcută şi anulată."[67]

Doi oameni de ştiinţă discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Tu crezi că omul este o fiinţă raţională?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă are raţiune.
- Nu ştiu ce să spun.
- Adică?
- Omul face multe acţiuni iraţionale.
- Cum ar fi?
- Este crima raţională?
- Nu.
- Este războiul raţional?
- Nu.
- Este violenţa raţională?
- Nu.
- Şi atunci cum putem să spune despre om că este raţional.
- Ştii ce?
- Ce?
- Păcatul este o formă de răutate.
- Şi?
- Păcatul nu este raţional.
- De ce?
- Fiindcă creează o schismă între Dumnezeu şi om.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă nu merge după voia lui Dumnezeu.
- Şi?
- Între voia omului şi voia lui Dumnezeu trebuie să existe armonie.
- Am mai auzit acest lucru.
- Şi nu îl creezi?
- Într-o oarecare măsură.
- Este un început.
- De ce?
- Fiindcă eşti pe calea cea bună.
- Crezi?
- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- Ştii ce?
- Ce?
- O să îţi dau un exemplu în acest sens.
- Ce exemplu?
- Ca să îţi dai seama ce poate face păcatul din om.

[67] Idem.

- Te ascult.
- Un om cu stare bună avea un nepot uşuratic.
- Adică?
- El încrezându-se în bogăţia unchiului său, ducea o viaţă risipitoare.
- Înţeleg.
- Mă bucur.
- Sunt mulţi astfel de copii.
- Aşa este.
- Şi?
- Ei bine unchiul a murit.
- Şi?
- În testament unchiul a lăsat o dispoziţie ciudată.
- Care?
- Mare nu-i fu însă mirarea, când după moartea acestuia citi în testament următoarea dispoziţie.
- Care?
- Nepotului meu destrăbălat îi testez trei sute de taleri, cu condiţia însă ca suma aceasta să i se plătească abia cu o oră după moartea sa, ca să poată fi înmormântat după cum se cuvine.[68]
- Nu se poate.
- Ba da.
- Aşa de jos a ajuns nepotul?
- Da.
- Urât.
- Aşa este.
- Dar adevărat.
- Da.
- Unii pot să ajungă foarte jos.
- Ştii de ce?
- Nu.
- Fiindcă este cum ţi-am spus.
- Cum?
- Păcatul nu este raţional.
- Acum înţeleg de ce.
- Cel care face păcatul ajunge să practice viciile.
- Şi?
- Viciile te pot scoate din minţi.
- Sunt de acord.
- Deci iată de ce spun eu că omul trebuie să înţeleagă că păcatul şi patima sunt iraţionale.
- Aşa este.
- Trebuie să fim cât se poate de raţionali.
- Da.
- Şi facem acest lucru prin a lupta contra păcatului şi a viciilor.
- Se poate acest lucru?
- Da.
- Cum?
- Dacă omul vrea cu adevărat.
- Aşa este.
- Deci da omul se poate spune că este o fiinţă raţională.
- Dar poate devenii iraţional?
- Da.

[68] Din Grigore Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Că omul este unul care sub o formă sau alta trăieşte cu nostalgia comuniunii cu Dumnezeu ne-o spune teologul Marius Nedelcu: "dacă ar fi să ne imaginăm Învierea Domnului ca duminica din cel mai luminos spectru al anului bisericesc, atunci Duminica Izgonirii lui Adam din Rai ar fi la celălalt capăt faţă de praznicul Paştilor. În Sinaxarul sâmbetei dinaintea Înfricoşătoarei Judecăţi se prezintă motivul pentru care Părinţii Bisericii au rânduit să se pomenească Judecata finală şi alungarea protopărinţilor din Rai. În primul rând este o viziune temporală, pentru că Judecata finală exprimă sfârşitul lumii şi al timpului şi intrarea în „ziua a 8-a", a odihnei veşnice, şi, prin urmare, duminica următoare aminteşte de crearea lumii şi a protopărinţilor noştri şi mai cu seamă de păcatul lor şi aruncarea în lumea suferinţei. Această prezentare istorică respectă şi prăznuirea liturgică, pentru că Postul Mare care începe după ziua izgonirii este o rememorare a perioadei vechi-testamentare, când omenirea era la porţile Împărăţiei cerurilor şi aştepta venirea Mântuitorului. În al doilea rând, avem şi o temă ce ţine de pedagogia duhovnicească la mijloc. Dacă, în primele două duminici ale Triodului, vameşul şi fariseul şi fiul risipitor ne-au învăţat îndelunga-răbdare şi iubirea de oameni ale lui Dumnezeu, prin următoarele popasuri ni se arată că Dumnezeu este şi drept atât la Judecata universală, cât şi faţă de protopărinţii noştri Adam şi Eva. Aceste duminici sunt o avertizare asupra păcatului şi a efectelor lui stricăcioase asupra naturii umane şi a relaţiilor dintre oameni şi Dumnezeu."[69]

Ceea ce se poate vedea în zilele noastre este că după 2000 de ani de creştinism ortodox ei bine

- teleevangheliştii
- pastori sectanţi
- predicatorii itineranţi

şi cei ca ei vorbesc foarte mult de vindecare. Unii dintre ei au fost cei care au susţinut că e chiar pot să facă vindecări în numele lui Iisus. Acest lucru s-a demonstrat că a fost de cele mai multe ori o fabulaţie.[70]

Este bine să ne dăm seama că sănătatea sufletească este una care ajunge să ne facă să fim unii care să fim cât se poate de fericiţi. De ce? Fiindcă este bine să ştim că omul este fericit când este în

- comuniune,
- legătură
- şi relaţie

cu Dumnezeu.

Păcatul este unul care îl supără pe Dumnezeu şi pentru acest lucru trebuie să ne ferm de el. Iată ce spunea în acest sens tot teologul Marius Nedelcu: "păcatul a stricat relaţia omului cu Dumnezeu, iar consecinţa a fost alungarea sau izgonirea omului din Rai. În Biblie se spune: „l-a scos Domnul Dumnezeu din grădina cea din Eden, ca să lucreze pământul, din care fusese luat" (Facerea 3, 23). În iconografia şi imnologia Bisericii se vorbeşte de alungare sau izgonire, o acţiune care implică mânie din partea lui Dumnezeu. Avem o imagine complet opusă tatălui milostiv din Pilda Fiului risipitor. Şi nu e numai izgonire, ci şi ameninţarea unei pedepse cu moartea pentru o eventuală întoarcere: „Şi izgonind pe Adam, l-a aşezat în preajma grădinii celei din Eden şi a pus heruvimi şi sabie de flacără vâlvâitoare să păzească drumul către pomul vieţii" (v. 24). Aceste imagini sunt foarte puternice, arătând că s-a întâmplat o separare între om şi Dumnezeu care nu putea fi rezolvată uşor."[71]

Prin urmare cu toţii avem nevoie de vindecare de la Hristos. Cu cât suntem conştienţi de acest lucru devenim mai

- smeriţi
- şi mai modeşti.

De ce? Fiindcă ne dăm seama că în faţa păcatului – stârnit în noi de mute ori de forţele demonice – ei bine ajungem să fim persoane care avem nevoie de

- ajutor,
- susţinere
- şi întărire.

---

[69] Marius Nedelcu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/rugaciunea-reface-in-noi-suflarea-dumnezeiasca-188226.html (accesat pe 23.10.2025).

[70] A se vedea Radu Teodorescu, *Iisus Hristos Mântuitorul: vindecarea noastră* (Cugir, 2024).

[71] Marius Nedelcu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/rugaciunea-reface-in-noi-suflarea-dumnezeiasca-188226.html (accesat pe 23.10.2025).

Idea că omul este *dependent* de Dumnezeu este un lucru care nu este găsit convenient în zilele noastre şi la fel de bine nu a fost găsit convenient nici de epocile de mai înainte de noi. De ce? Fiindcă omul simte această nevoie de a fi

- liber,
- autonom
- şi independent

faţă de oricine şi de orice. Aceasta fiindcă el uită că nu este dependent de Dumnezeu la propriu ci mai mult are nevoie de iubirea lui Dumnezeu.[72]

Că păcatul este un eşec existenţial de a menţine o relaţie vie cu Dumnezeu ne-o spune tot teologul Marius Nedelcu: „în spiritualitatea ortodoxă, păcatul are şi înţelesul unui eşec existenţial, care are la rândul lui un rezultat foarte concret. Nu este cum am spune numai o pată sau o murdărie, ci o realitate ce are o lucrare proprie. De aceea ar fi foarte folositor să recitim în aceste zile capitolele 2 şi 3 din cartea Facerii, pentru că ni se arată că în esenţă păcatul este eşecul de a menţine o relaţie vie cu Dumnezeu şi apoi şi cu semenii. Această separaţie este, în cele din urmă, moarte care se manifestă atât spiritual, ca distrugere a unei relaţii, şi apoi şi fizic, ca pierderea legăturii sufletului omului cu trupul său. În ambele situaţii, moartea este permanentizarea acestei separaţii. Tema sepa-ra-ţiei nu este întâmplătoare. Ea a fost punctată în primele duminici ale Triodului. Păcatul mândriei îl face pe fariseu să se simtă separat de ceilalţi oameni. El spune: „Îţi mul--ţumesc că nu sunt ca ceilalţi oameni". Păcatul desfrânării îl face pe fiul risipitor să se separe de tatăl său, iar pocăinţa este reversul acestui gest, reunirea cu cel care îl iubea. La Judecata finală, lipsa iubirii milostive îi va separa pe oameni în categorii, precum desparte păstorul oile de capre, iar acum, vedem că păcatul îl separă şi-l alungă pe om de la Dumnezeu şi de viaţă deplină personificată ca Pomul Vieţii din Eden."[73]

Prin urmare este bine să ne dăm seama că păcatul ajunge să creeze în om o schismă. Despre ce schismă este vobra? Este vorba de schisma care îl face pe om să creadă că este în comuniune cu Dumnezeu în timp ce în realitate nu este.

Cum se poate acest lucru? Ei bine trebuie să ştim că există o vorbă în lumea justiţiei: *închisorile sunt pline de oameni nevinovaţi*. De ce? Fiindcă foarte rar vom găsi infractori care să îşi recunoască faptele. Se poate spune că acest proces de

- manipulare
- şi disimulare

are loc şi cu omul care este stăpânit de păcate şi patimi. El are

- iluzia
- şi impresia

că este în comuniune cu Dumnezeu în timp ce în realitate nu este.

Iată ce spunea în acest sens tot teologul Marius Nedelcu: „pentru a reface acest drum înapoi, cartea Facerii ne oferă şi nişte indicii despre felul în care această separare a evoluat între primii oameni şi Dumnezeu. Sunt văzuţi trei paşi: ei au fost convinşi că drumul lor este mai bun decât cel arătat de Dumnezeu („De aceea femeia, socotind că rodul pomului este bun de mâncat şi plăcut ochilor la vedere şi vrednic de dorit, pentru că dă ştiinţă, a luat din el şi a mâncat şi a dat bărbatului său şi a mâncat şi el"); au devenit conştienţi de sine şi au fugit de Creatorul lor („Am auzit glasul Tău în rai şi m-am temut, căci sunt gol, şi m-am ascuns"); şi, poate cel mai grav, au încercat să se justifice şi să apere ceea ce au făcut, în cele din urmă învinuindu-L tot pe Dumnezeu („Femeia pe care mi-ai dat-o să fie cu mine, aceea mi-a dat din pom şi am mâncat")."[74]

Păcatul şi patima sunt o schismă nu numai cu Dumnezeu ci la fel de bine şi cu sine însuşi. De ce? Fiindcă păcatul şi patima sunt unele care acţionează pe principiul obsesiei. Devin obsedaţi mai ales de

- voluptate,
- plăcerea hedonistă
- senzaţii

[72] A se vedea Radu Teodorescu, *Iubirea agapică: între ontologic şi spiritual* (Cugir, 2019).

[73] Marius Nedelcu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/rugaciunea-reface-in-noi-suflarea-dumnezeiasca-188226.html (accesat pe 23.10.2025).

[74] Idem.

- şi cultul puterii fizice şi politice.

Ceea ce se poate vedea în zilele noastre este lipsa de răbdare a celor care ajung să fie împătimiţi sau mai bine spus a celor vor să de despătimească. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că despătimirea este un proces sinuos şi dificil.[75] Prin urmare este bine să ştim că despătimirea nu este o tehnică de tipul celor *hocus-pocus* de mai multe ori este nevoie de mai mult timp pentru a ne despătimii.

Este bine să ştim că din primele zile ale umanităţii omul nu a voit şi nici nu voieşte să îşi asume păcatul. Tot teologul Marius Nedelcu spunea în acest sens: „acest dialog al omului cu Dumnezeu nu a fost terminat în Eden, el rămâne o pagină deschisă pentru umanitate până la sfârşitul veacurilor. Cuviosul Sofronie Saharov spune că pocăinţa propovăduită de Domnul Hristos este continuarea acestei convorbiri de după cădere. Sfântul stareţ spune: „Principiul propovăduirii lui Hristos - «Pocăiţi-vă, căci s-a apropiat Împărăţia cerurilor» (Matei 4, 17) - este pierdut de noi. Este evident că nu a fost decât continuarea convorbirii începute în Rai între Dumnezeu şi om (cf. Facerea 3, 8). Chemaţi de Dumnezeu să se pocăiască, Adam şi Eva au refuzat să-şi recunoască minciuna. Eva cea lipsită de curaj l-a învinuit pe şarpe, Adam a învinuit cu obrăznicie şi pe Eva şi pe Dumnezeu, Care i-a dat o asemenea soţie”.”[76]

Prin urmare este bine să ştim că este un mare exerciţiu de smerenie să ajungem să îi cerem lui Dumnezeu să ne vindece de patimi şi păcate. De ce? Fiindcă după cum am spus trebuie să ştim că sunt lucruri

- mai presus,
- dincolo
- şi peste

puterile noastre.

În acest sens prin Hristos ajungem să refacem despărţirea pe care omul a suferit-o când s-a rupt de Dumnezeu în rai. Tot teologul Marius Nedelcu spunea: „pentru a reconstrui relaţia omului cu Dumnezeu, din paginile primelor capitole ale Facerii vedem că omul trebuie să refacă înapoi paşii despărţirii: trebuie să renunţăm la justificări şi scuze pentru păcate; trebuie să renunţăm la mândrie şi să nu ne ascundem de Dumnezeu în căderile noastre crezând că nu ne vede sau nu ştie ce facem; trebuie să credem că poruncile şi ceea ce Dumnezeu ne învaţă este calea vieţii şi binele nostru.”[77]

Prin urmare trebuie să ştim că păcatul este unul care ajunge să ne dăm seama de propriile

- limitaţii,
- neputinţe
- şi slăbiciuni

într-o lume care are un adevărat cult al puterii fizice şi psihice.

Este bine să ne dăm seama că totuşi că păcatul nu este unul care are cuvântul ultim de spus în relaţia noastră cu Dumnezeu dacă avem iubire faţă de el. De ce? Fiindcă ştim că în secolul I după Hristos Sfântul Ioan Teologul l-a denumit pe Dumnezeu ca fiind iubire.

Atâta vreme cât avem iubire agapică trebuie să ştim că suntem în comuniune cu Dumnezeu şi păcatul nu poate să facă nimic împotriva noastră.

Teologul Marius Nedelcu ne spunea că viaţa ascetică şi rugăciunea ne pot duce la o stare de nepăcătuire: „Cartea Facerii ne mai spune că drumul spre Pomul Vieţii este oprit pentru noi, prin urmare, trebuie să facem nişte eforturi pentru a ajunge acolo. Postul, cu toate aspectele lui ascetice, şi rugăciunea sunt acest efort care ni se cere în această perioadă.

Peste toate se evidenţiază însă această lucrare deosebit de necesară omului, rugăciunea, despre care Cuviosul Sofronie Saharov arată că, deşi îl însoţeşte pe om toată viaţa lui, este marea lui necunoscută, o lucrare de care foarte puţini devin conştienţi. Cuviosul spune: „Rugăciunea reface în noi, necontenit, acea suflare dumnezeiască pe care Dumnezeu a suflat-o în faţa lui Adam şi prin puterea căreia «Adam a devenit duh viu» (Facerea 2, 7). Prin rugăciune, duhul nostru renăscut începe să se minuneze de marea taină a existenţei. (...) Nouă, tuturor fiilor lui Adam, ne este de trebuinţă să trecem prin acest foc ceresc, care arde rădăcinile patimilor aducătoare de moarte. Altfel, nu vom putea

[75] A se vedea Andrei Andreicuţ, *Dinamica despătimirii* (Alba Iulia, 2001).

[76] Marius Nedelcu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/rugaciunea-reface-in-noi-suflarea-dumnezeiasca-188226.html (accesat pe 23.10.2025).

[77] Idem.

vedea acest foc care trece în lumina noii vieţi, deoarece, în căderea noastră, arderea anticipează iluminarea şi nu invers. De aceea, să mulţumim Domnului şi pentru efectul arzător al iubirii Sale”.”[78]

Doi epitropi de biserică discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Am putut să remarc ceva neplăcut.
- Ce?
- Sunt unii care devin epitropi numai pentru a fi bine văzuţi de oameni.
- Adică?
- Ei sunt oameni credincioşi.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă în zilele noastre dă bine să fi credincios.
- De ce?
- Fiindcă oamenii te respectă.
- Dar pentru mulţi este numai o piesă de teatru?
- Da.
- Cum ţi-ai dat seama?
- Am putut să văd mai bine psihologia oamenilor.
- Ştii ce?
- Ce?
- Există o psihologie religioasă.
- Am auzit.
- Ea spune multe.
- Despre om?
- Da.
- Despre cum se comportă omul în faţa lui Dumnezeu.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă omul are un anumit tipar al modului cum se comportă cu Dumnezeu.
- Şi care este acela?
- Se poate spune că de cele mai multe ori numai sfinţii sunt sinceri cu Dumnezeu.
- Chiar?
- De ce?
- Sunt mulţi oameni care sunt credincioşi fiindcă ştiu că binele vine de la Dumnezeu.
- Dar în realitate nu Îl iubesc pe Dumnezeu?
- Da.
- De ce?
- Sunt am spus nu sunt sinceri.
- Da. Sinceritatea contează.
- Da.
- Îmi dau seama.
- Ca să îţi dai seama de acest lucru îţi voi spune o întâmplare adevărată.
- Care?
- Despre fariseismul oamenilor.
- Adică?
- Ascultă.

[78] Idem.

- Bine.
- Într-un sat din Moldova, nişte gropari săpaseră groapa mortului Costin Stefanache tocmai lângă peretele bisericii.
- Şi?
- Răposatul fusese un rău creştin.
- Da?
- Da.
- Şi?
- Din acest motiv mai mulţi săteni mustrară pe gropari, că sapă groapa lui la loc de cinste.
- Chiar aşa?
- Da.
- Nu îmi vine să cred.
- Ba să crezi.
- Şi?
- Preotul satului auzind şi văzând pe sătenii nemulţumiţi, îi lămuri că numai oamenii lipsiţi de fapte creştineşti se îndeasă până şi după moarte să fie înaintea altora.
- aşa este.
- Numai acele rude cer ca răposatul să fie plimbat pe străzile principale şi caută loc de frunte în cimitir, care uită că numai faptele ne apropie de Dumnezeu.
- Adică?
- Aşa se manifestă fariseismul.
- Ai dreptate.
- Ştii care este morala întâmplării?
- Nu.
- Deci să nu fim nemulţumiţi că cineva este îngropat cu pompă şi la loc de frunte, înaintea altor oameni, căci în faţa lui Dumnezeu, poate este mai în urmă.[79]
- Se poate?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă după cum am spus una sunt judecăţile oamenilor şi altele ale lui Dumnezeu.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Nu trebuie să mergem după aparenţe.
- Asta aşa este.
- Deci vezi?
- Ce anume?
- Oamenii de mai multe ori sunt unii de suprafaţă.
- Judecă superficial?
- Da.
- Şi?
- Pentru acest lucru în ei există o schismă.
- Ce schismă?
- Sufletească.
- Şi cum poate să fie vindecată?
- Prin a fi autentic.
- Sincer?
- Da.
- Aşa este.

[79] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Că întotdeauna păcatul are consecinţe rele pentru noi ne-o spunea tot teologul Marius Nedelcu: "căderea lui Adam a condus imediat la apariţia bolilor şi a morţii. În Rai, înainte de ispita şarpelui şi gustarea din pomul cunoştinţei binelui şi răului, nu au existat nici suspinele bolilor, nici realitatea cruntă a morţii. Iar ceea ce Adam şi Eva urmau să trăiască în universul pe care ei îl întunecaseră prin păcat nu putea fi prevăzut de nici unul dintre ei, putea fi doar întrezărit din cuvintele amare rostite de Dumnezeu Însuşi.

Este frumoasă exprimarea vechilor basme româ-neşti în care ni se vorbeş-te despre Făt-Frumos şi Ileana Cosânzeana, imagini nepieritoare ale protopărinţilor Adam şi Eva. Şi ni se mai spune despre „tinereţea fără bătrâ-neţe" şi „viaţa fără de moarte" promise, de regulă, lui Făt-Frumos, care trebuie să se ferească de un singur lucru, să respecte o unică poruncă: să nu treacă de o graniţă, să nu deschidă o uşă veşnic ferecată..."[80]

CAPITOLUL 4

CÂND PĂCATUL SE PERMANENTIZEAZĂ APARE PATIMA

Cei mai mulţi dintre noi care avem frică de Dumnezeu suntem unii care credem că în cele din urmă păcatul este un accident şi ceva trecător. Ei bine se poate vedea că de multe ori acest lucru nu este adevărat. De ce? Fiindcă păcatul ajunge să ne introducă într-o dialectică

- a decăderii,
- a decadenţei
- şi a pierzaniei.

Aceasta fiindcă după cum am spus sunt mai multe cazuri în care păcatul ajunge să devină o realitate permanentă în om. Aşa apare patimi. În patimă trebuie să ştim că omul nu mai este liber.[81]

Că de multe ori se poate spune că există anumite valenţe între căderea în păcat a primilor oameni şi basmul ne-o spune părintele Adrian Agachi: „dar, asemenea lui Adam, nici Făt-Frumos nu se poate abţine - ceea ce este interzis pare mai vrednic de dorit decât tot ceea ce rămâne permis. Iar după uşa ferecată se arată moartea, după graniţa încălcată vin boala şi întristările, iar Făt-Frumos se transformă într-un bătrân asemenea multora, pe faţa şi trupul căruia se incrustează pecetea neiertătoare a timpului, care, asemenea unei rugini necruţătoare, şterge imaginea imaculată a veşni-ciei şi apropie umbra întunecată a morţii. La fel s-a întâmplat şi cu Adam şi Eva. Dumnezeu i-a spus lui Adam pe când era încă singur, iar Eva nu fusese creată: „Din toţi pomii din rai poţi să mănânci, iar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca din el vei muri negreşit!" (Facerea 2, 16-17)."[82]

Prin urmare se poate spune că patima este o "beţie trează." De ce? Fiindcă este una care ne ameţeşte cu mai multe promisiuni deşarte:

- fericire,
- bucurie,
- împlinire,
- linişte
- şi pace sufletească.

În realitate toate aceste lucruri sunt numai aparenţe. Patimile ne duc pe o cale străină de Dumnezeu şi evident că ajung să înrăiască sufletul. Aceasta fiindcă este bine să ştim că patima este în cele din urmă o rebeliuni inconştientă împotriva lui Dumnezeu care ne-a creat pentru o lume raţională pe care prin patimă noi ajungem să o folosim iraţional. Aceasta fiindcă patima cât şi păcatul nu sunt raţionale. Nu sunt raţionale fiindcă nu merg după voia lui Dumnezeu. Trebuie să ne dăm seama de acest lucru când sunt mulţi care sunt

- seduşi
- şi cuceriţi

[80] Preot Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/an-omagial/bolile-protoparintilor-adam-si-eva-187076.html (accesat pe 23.10.2025).

[81] A se vedea Radu Teodorescu, *De la tirania patimilor la libertatea nepătimirii* (Cugir, 2021).

[82] Preot Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/an-omagial/bolile-protoparintilor-adam-si-eva-187076.html (accesat pe 23.10.2025).

de patimă.

Sfântul Efrem Sirul este de părere că dacă omul nu păcătuia ei bine el ar fi devenit nemuritor: „avertizarea a fost clară de la bun început. Moartea pândea în spatele pomului cunoaşterii. Veşnicia încălzea pomul vieţii. Dar dacă, din al doilea pom, nici Adam, nici Eva nu au apucat să guste, din primul au îndrăznit să o facă. Iar consecinţele s-au văzut imediat. Însă, dacă ar fi avut răbdare şi ar fi păzit porunca, atât Adam, cât şi Eva ar fi avut parte şi de viaţă veşnică, şi de înţelepciune fără sfârşit, aşa cum spune Sfântul Efrem Sirul: „Dumnezeu nu voia să-i dea cununa fără osteneală: două cununi a aşezat pentru Adam ca răsplată pentru luptă, doi Pomi urmau să încununeze biruinţa sa. Dacă ar fi biruit şi numai pentru o clipă, ar fi mâncat dintr-unul şi ar fi fost viu, ar fi mâncat din celălalt şi ar fi dobândit cunoştinţă; ar fi avut o viaţă nevătămată şi o înţelepciune neclintită."[83]

Se poate vedea prin urmare că patima este una care merge

- împotriva,
- contra
- şi în defavoarea

omului. Totuşi fiindcă este inspirată de demoni trebuie să ştim că patima este una care creează un fel de iluzie a unei stări de bine. Este acea stare de aparentă plăcere pe care fumătorul o simte cât dimineaţa îşi aprinde ţigarea fără să ştie că în cele din urmă plămânii lui vor avea de suferit.[84]

După teologia creştin ortodoxă cât este în această viaţă omul se poate pocăii de patimile şi de păcatele lui dar după moarte acest lucru nu mai este posibil. De ce? Fiindcă se poate spune că această viaţă este un interval în care trebuie

- să ne definim,
- să ne stabilim
- şi să ne definitivăm

care sunt opţiunile: suntem unii care voim să face partea din slujirea binelui sau din contră voim să ne lăsăm pradă plăcerilor înşelătoare ale patimilor?

Tot părintele Adrian Agachi ne spune cât de fatală a fost căderea primilor oameni: „însă şarpele (diavolul) a promis ceea ce nu putea să ofere şi a înşelat cu uşurinţă cuplul primordial spunându-i Evei: „Nu, nu veţi muri! Dar Dumnezeu ştie că în ziua în care veţi mânca din el vi se vor deschide ochii şi veţi fi ca Dumnezeu, cunoscând binele şi răul" (Facerea 3, 4-5). Din momentul în care Eva a gustat şi l-a convins şi pe Adam să guste au apărut în firea lor ceea ce noi astăzi numim afecte: foamea, setea, simţirea frigului şi a căldurii. S-au grăbit să se îmbrace, cu frunzele de smochin, dar nu realizau încă adâncimea pierderii lor, drumul fără întoarcere pe care apucaseră să meargă şi pe care urmau să-l străbată şi urmaşii lor, până la venirea Mântuitorului..."[85]

După cum s-a spus de mai mulţi căderea în patimi şi păcate a omului a ajuns să fie un fel de Cutie a Pandorei. În această cutie Zeus a pus toate necazurile şi urgiile lumii. Pandora o deschide din curiozitate şi iată că peste lume vin toate relele. Totuşi Zeus lasă la fundul cutiei Speranţa. Acest lucru poate să fie interpretat că la fel de bine Dumnezeu a făcut promisiunea unui Mesia.

Ceea ce se trebuie să ştim este că mai multe dintre miturile şi poveştile mitologiei au fost inspirate din istoria Bibliei. În acest sens Epopeea sumeriană a lui Ghilgameş trebuie să ştim că a fost de fapt inspirată din povestea Potopului de pe timpul lui Noe.

Patimile sunt unele care evident că lucră în defavoarea noastră sub pretextul că ne fac viaţa

- mai frumoasă,
- mai incitantă,
- mai bună
- şi mai plăcută.

---

[83] Sf. Efrem Sirianul, Imnele Raiului 12, 17, trad. de diac. Ioan I. Ică jr., Sibiu, Ed. Deisis, 2010, p. 106 apud Preot Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/an-omagial/bolile-protoparintilor-adam-si-eva-187076.html (accesat pe 23.10.2025).

[84] A se vedea David Koch, *Fumatul patima artificială* (W H. Freeman and Company 1991).

[85] Preot Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/an-omagial/bolile-protoparintilor-adam-si-eva-187076.html (accesat pe 23.10.2025).

Toate aceste lucruri sunt numai iluzii. Aceasta fiindcă patima este una care ne distruge şi ne devorează. De ce? Fiindcă ne face să auto-distrugem în goana după cât mai multe plăceri materiale şi hedoniste.

Tot părintele Adrian Gagachi spunea despre consecinţele căderii în păcat: „cea dintâi care primeşte mustrarea este Eva, iar cuvintele amare ale lui Dumnezeu răsună încă în minţile şi inimile noastre, ale celor de azi, şi vor răsuna şi în timpul generaţiilor viitoare. „Voi înmulţi mereu necazurile tale, mai ales în vremea sarcinii tale; în dureri vei naşte copii; atrasă vei fi către bărbatul tău şi el te va stăpâni" (Facerea 3, 16). Această înmulţire a necazurilor cuprinde tot spectrul bolilor, suferinţelor, durerilor emoţionale care lovesc, în primul rând, în natura delicată, sensibilă a femeii. De asemenea, naşterea unui nou copil s-a dovedit şi încă se dovedeşte drept o încercare grea. În trecut, sarcina putea să pună capăt vieţii multor femei din cauza infecţiilor sau a poziţionării greşite a copilului. În prezent, încă există sarcini „toxice" sau cu complicaţii care presupun repaus total sau tratamente intense pentru a putea fi duse la bun sfârşit. În aceste condiţii, cuvântul lui Dumnezeu s-a împlinit întru totul."[86]

Este bine să ştim că dacă pătimaşul vrea el poate să se elibereze de ciclul decadent la patimii sale. De ce? Fiindcă au fost mai multe cazuri de persoane care au fost robite de patimi. Ortodoxia are un capitol de femei care mai înainte au fost desfrânate şi care mai apoi au ajuns sfinte. Dintre ele cele mai cunoscute sunt:

- Sfânta Maria Magdalena,
- Sfânta Maria Egipteanca,
- Sfânta Pelaghia,
- Sfânta Maria lui Avraam
- Şi Sfânta Taisa.[87]

Toate aceste exemple sunt unele care ne arată că dacă omul vrea cu adevărat el se poate despătimirii şi poate ieşii astfel de sub incidenţa demonilor care îi controlează prin patimi.

După cum ne spune teologia ortodoxă ascetică şi mistică ei bine păcatul este unul care atrage cu sine pedeapsa lui Dumnezeu şi ceea ce este mai groaznic şi mai nefericit ne duce la iad.

Iată ce spunea în acest sens tot părintele Adrian Agachi despre unde ne pot duce patimile: „cât despre Adam, el este lovit prin dificultăţile muncii şi perspectiva apropiată a morţii. „Pentru că ai ascultat vorba femeii tale şi ai mâncat din pomul din care ţi-am poruncit: «Să nu mănânci», blestemat va fi pământul pentru tine! Cu osteneală să te hrăneşti din el în toate zilele vieţii tale! Spini şi pălămidă îţi va rodi el şi te vei hrăni cu iarba câmpului! În sudoarea feţei tale îţi vei mânca pâinea ta, până te vei întoarce în pământul din care eşti luat; căci pământ eşti şi în pământ te vei întoarce" (Facerea 3, 17-19). Munca devine, pentru Adam, concentrarea noilor sale suferinţe. Va trebui să depună efort, să lupte, tot mai slăbit, mai bolnav, mai neputincios, cu un pământ care nu-i va mai înfăţişa cu uşurinţă roadele sale, ci îl va pune la grea încercare, îl va osteni până la capăt când, odată sfârşit, îi va îmbrăţişa trupul pentru a-l descompune în ţărâna din care a fost creat. De asemenea, lui Adam, şi nu Evei, i se descoperă realitatea înfiorătoare a morţii, precedată de boli, necazuri şi multe suferinţe. Adam este cel dintâi care priveşte în faţă moartea implacabilă, care-l va răpune la vârsta biblică de 930 de ani, fiind depăşit doar de Matusalem, cel care urma să trăiască 969 de ani la doar câteva generaţii distanţă de protopărintele întregii omeniri."[88]

Prin urmare trebuie să ştim că viaţa ne spune că se cuvine să avem o atitudine

- decisivă,
- tranşantă
- directă
- şi deplină

faţă de această cale a pierzaniei care sunt patimile şi păcatele.

Patimile sunt unele care ne hrănesc iluzia că în cele din urmă viciile şi nu virtuţile sunt unele care ne duc la împlinire şi fericire. Ceea ce se poate vedea din istorie şi din experienţa vieţii persoane este că patimile sunt unele are lasă un gust amar mai ales fiindcă ajung să fie unele care ne taie libertatea şi ne fac depindeţi de lumea materială şi de demoni.

---

[86] Idem.

[87] A se vedea Benedicta Ward, *Viețile sfintelor care mai înainte au fost desfrânate* (Sibiu, 1998).

[88] Preot Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/an-omagial/bolile-protoparintilor-adam-si-eva-187076.html (accesat pe 23.10.2025).

Demonii nu vor să fim în legătură cu Dumnezeu ci să fim robiți lor prin dependența de patimi. Iată de ce trebuie să știm că patimile sunt o cale a deșertăciunii.

Iată ce spunea Sfântul Ioan Scărarul despre patimi: "în opera sa, Sfântul Ioan Scărarul explică prin cuvinte simple urcarea omului spre îndumnezeire. El pătrunde adânc în lumea patimilor şi avansează prin expunerea virtuţilor. În două din capitolele sale, Sfântul Ioan Scărarul vorbeşte despre discernământ, gânduri, patimi şi virtuţi.

Revenind la teologia gândurilor răutăţii, trebuie menţionat că Sfântul Ioan le împarte pe acestea în două categorii, în prima stabilind şapte patimi şi în cea de a doua opt. Învăţătura despre patimi se regăseşte în fapt pe tot parcursul operei sale. Ascultarea, lupta variată împotriva patimilor, rugăciunea şi iluminarea nu au nici un efect fără lepădarea de patimi. În felul acesta, Sfântul Ioan Scărarul dovedeşte pricepere în cunoaşterea tainică a „anatomiei" sufletului omenesc. După el, „isihia trupului este ştiinţa firilor şi a simţurilor, în timp ce isihia sufletului este ştiinţa gândurilor" (Ierotei Vlahos, „Monahismul ortodox ca viaţă profetică, martirică şi apostolică", Ed. Mitropolia Olteniei, p. 211)."[89]

Doi psihanaliști discutau într-o zi.

- Știi ce?
- Ce?
- Am ajuns la o concluzie.
- Ce concluzie?
- Dependențele nu sunt bune.
- De ce?
- Fiindcă duc la atașament.
- Atașament?
- Da.
- Și?
- Nu este bine să fi atașat de nimic din această lume.
- Sună ca budistă afirmația.
- De ce?
- Fiindcă budiștii au o doctrină a detașării deplin de această lume.
- Cred că este bună doctrina.
- De ce?
- Fiindcă te face să nu mai fi dependent.
- Dependența nu este neapărat o noțiune ea.
- Cum așa?
- Te-ai gândit la copii?
- Ce este cu ei?
- Este bine ca până la maturitate copii să fie dependenți de părinții lor.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă se cheamă să fie ascultător.
- Nu m-am gândit la acest lucru.
- Rău ai făcut.
- Îmi pare rău.
- Dar concluzia ta are parte de adevăr.
- Care?
- Patimile se bazează pe dependență.
- Vezi?
- Oamenii trebuie să aibă o motivație puternică pentru a se rupe de patimi.
- Adică?

[89] Preot Ioniță Apostolache, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/sfantul-ioan-scararul-despre-patima-si-vindecare-87975.html (accesat pe 23.10.2025).

- O să îţi spun o întâmplare adevărată.
- Te ascult.
- Într-un orăşel trăia o văduvă sărmană.
- Cât de sărmană?
- Era aşa de sărmană că abia îşi mai putea nutri cei 3 copii ai săi.
- Vai de mine.
- Văduva s-a dus la părintele ei paroh.
- Şi ce i-a spus?
- Părinte nu puteţi face o colectă pentru mine în oraş?
- Cum să nu.
- Şi?
- Se puse la cale o colectă, însă fără un prea mare răsunet.
- Ce păcat.
- Atunci preotul anunţă în biserică.
- Ce?
- Toţi cei-ce vor dărui şi cât vor dărui pentru sărmana văduvă vor fi puşi în ziar.
- Şi?
- Rezultatul fu că în scurtă vreme lista se umplu cu o sumă frumoasă.
- Da?
- Da.
- Au dat de ochii lumii?
- Da.
- Şi?
- Atunci zise preotul.
- Ce?
- Multe dintre doamnele noastre au dăruit, numai pentru ca să le ştie lumea.
- aşa este.
- Astfel darnicele doamne au ajuns obiect de critică cu toată dărnicia lor.[90]
- Bună povestea.
- Este adevărată.
- Cred.
- Deci vezi?
- Ce?
- Oamenii vor să facă bine de cele mai multe ori numai dacă sunt recunoscuţi pentru binele lor.
- Recunoscuţi şi apreciaţi?
- Da.
- Nu m-am gândit la acest lucru.
- Este o realitate.
- Dar cum ai spus tu trebuie să ştim detaşaţi de patimi.
- În ce sens?
- Patimile sunt o greutate care în naufragiu ne duce la fund.
- Aşa este.
- Cu cât suntem mai detaşaţi de patimi cu atât mai mult vom fi liberi.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă în patimi sufletul omului nu mai este liber.
- Aşa este.
- Deci au avut parte ta de adevăr.

[90] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

- Cu privire la detaşare?
- Da.

Iată ce spunea Sfântul Dumitru Stăniloae despre patimi citându-l pe Sfântul Ioan Scărarul: „în treptele Scării sale, misticul sinait analizează urcuşul de la o treaptă mai puţin desăvârşită a vieţii la una mai aproape de Dumnezeu. Urmând acestei reguli, autorul stabileşte ca început al urcuşului „lepădarea de lume", pe cea de a doua treaptă se găseşte „moartea faţă de grija lumească", a treia treaptă este închinată „întristării, care desăvârşeşte cele două renunţări". Tot aici, Sfântul Ioan analizează filosofia patimilor trupeşti: lăcomia pântecelui, iubirea de arginţi, desfrânarea, întristarea şi mânia. Acestora le urmează ce de a patra treaptă: „ascultarea", prin care „trebuie tăiată mândria şi slava deşartă". Sfântul Ioan comentează în paralel cu patimile ce remedii se recomandă pentru depărtarea de ele. În acest context, el aminteşte „smerenia", ca fiind opusă „mândriei", şi vorbind despre „mânie", ia în calcul „uitarea răului de la alţii". Cel mai important de reţinut este că în treptele Scării Sfântul Părinte reuşeşte să apropie patima de medicamentul prin care poate fi vindecată."[91]

Dacă se poate spune că păcatul este o schismă de termen scurt între Dumnezeu şi om ei bine se poate spune că patima ajunge să fie o

- permanentizare,
- actualizare
- cât şi o încăpăţânare

în patimi.

Aceasta fiindcă este bine să ştim că pătimaşul trăieşte nu numai într-o stare de schimă cu sine ci la fel de bine şi cu semenii lui. Mai mulţi alcoolici au ajuns să divorţeze fiindcă nu au voit să renunţe la alcool. Nu este aceasta o schismă cu cei din jur?

Aceasta fiindcă este bine să ştim că patima este o schismă care ne face să fim unii care să ne

- rupem
- şi separăm

de semenii noştri.

De ce? Fiindcă ei nu sunt ca noi pătimaş. Ceea ce se poate vedea este că pătimaşul nu poate suporta compania celor virtuoşi. El ajunge să îşi găsească prieteni între pătimaşi ca el.[92]

Patima prin urmare este o schismă dintre Dumnezeu care poate să fie evitată şi distrusă numai prin pocăinţă şi asceză la fel ca începutul realizării faptului că virtutea

- contează,
- face diferenţa
- şi ajunge să ne mântuiască.

În acest sens pentru caracterele melancolice şi introvertite trebuie să ştim că de multe ori întristarea este o patimă care ne face mult rău. Sunt mulţi care odată cuprinşi de întristare se rupe de cei din jur cu care nu mai

- comunică,
- dialoghează
- şi discută.

Ei trăiesc ca într-o agonie din care nu mai vor să iese deşi sunt conştienţi că le face rău.

Iată ce spunea în acest sens Sfântul Ioan Scărarul: „prima patimă despre care vorbeşte Sfântul Ioan Scărarul este „patima întristării", pe care el o aseamănă cu o prăpastie fără întoarcere, înţelepciune necunoscută, pricepere nearătată, viaţă ascunsă, ţintă nevăzută, pricină a dorului de Dumnezeu, respingerea slavei deşarte, adânc de tăcere. Scărarul pune în paralel cele două feluri de întristare: cea care aduce deznădejde şi cea după Dumnezeu. „Cel ce s-a întristat după Dumnezeu să nu mai aibă legături, ca să nu se arate rătăcit din pricina patimilor. Cel ce te întristezi de lume, să nu mai pipăi lumea, căci patimilor le place să se întoarcă la ea."[93]

---

[91] pr. prof. Dumitru Stăniloae, „Ascetica şi mistica Bisericii Ortodoxe", Bucureşti, 2002, p. 126 apud Preot Ioniţă Apostolache, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/sfantul-ioan-scararul-despre-patima-si-vindecare-87975.html (accesat pe 23.10.2025).

[92] A se vedea Andrei Drăgulinescu, *Patimă și eliberare* (Sibiu, 2016).

[93] Sfântul Ioan Scărarul, „Scara Raiului", în Filocalia IX, Bucureşti, 2002, p. 75 apud Preot Ioniţă Apostolache, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/sfantul-ioan-scararul-despre-patima-si-vindecare-87975.html (accesat pe 23.10.2025).

Schisma patimilor este una care trebuie să ştim că ajunge să ne divizeze de medul social bun în care trăim. Aceasta fiindcă alcoolicii sunt unii care în loc să se îndemne unul pe altul cum să iese din capcana în care au căzut sunt mai mulţi unii care caută să fie parteneri la alcool şi la băutură. Sunt mai multe locuri în satele şi oraşele noastre unde alcoolicii se adună pentru a se simţii în largul lor.

Întristarea este şi ea o patimă care trebuie să ştim că face mult rău omului fiindcă ajunge să îl arunce în disperare. Tot Sfântul Ioan Scărarul spunea: „demonul întristării îl munceşte pe călugăr în timpul rugăciunii, aducându-i aminte de îndrăzneala pe care a avut-o altădată către Dumnezeu, făcându-l să se oprească din rugăciune şi să-şi risipească înfrânarea. Pe de altă parte, întristarea după Dumnezeu este «bucurie şi-l face pe monah stăruitor în voia Lui.»”[94]

Schisma patimilor prin urmare ajunge să aducă în mare conflict sufletul cu trupul. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că ambele sunt două entităţi care au nevoie de grijă şi atenţie. Ori când omul este pătimaş tot ceea ce contează este

- trupul,
- materia,
- şi plăcerea.

Este evident că patimile sunt unele care ne duc într-o schismă cu noi înşine fiindcă ne fac să fim unii care nu mai avea nici nu fel de încredere în noi înşine. Pătimaşul devin o legumă ce trebuie să îşi hrănească la infinit instinctele care ajung un fel de idoli.

Iată de ce sunt mulţi pătimaşi care îşi plâng de milă dar nu vor să se schime. Sfântul Ioan Scărarul spunea în acest sens: „în consecinţa întristării vine plânsul, care este descris ca „rod al întristării venite de la diavol sau al întristării celei după Dumnezeu“. Plânsul după Dumnezeu este „de bucurie făcător“, „acul sufletului care nu mai ţine sufletul cusut de nimic din cele ale lumii, ci e înfipt în privirea inimii, ţinând sufletul însuşi în această lucrare şi costându-l oarecum de viaţa veşnică. Ca ac, pricinuieşte durerea inimii, o face simţitoare, o face să-şi deschidă cutele ei şi păcatele din ea conştiinţei care o cercetează, şi să sufere pentru păcatele ce şi le descoperă prin aceasta.”[95]

După cum am spus sunt mulţi care ajung să trăiască în agonia patimilor. De ce spunem agonie? Fiindcă este bine să ştim că sunt mulţi care la un moment dat au ajuns

- să conştientizeze
- să îşi dea seama
- şi să realizeze

că sunt pe o calea rea şi eronată numai cu nu mai au putere să lupte fiindcă voinţa lor le-a slăbit. Cum s-a făcut acest lucru? Fiindcă după cum am spus patima ajunge să introducă în noi o schismă ce nu mai poate să fie depăşită şi învinsă.

Patima este una care merge pe principul schismei dintre suflet şi trup în care sufletul trebuie să controleze trupul. În patimă această ordine

- firească
- şi naturală

a vieţii ajunge să fie întoarsă cu susul în jos.

Iată ce spunea părintele Ioniţă Apostolache în despre cum mânia ajunge să creeze schismă în noi: „O consecinţă a mâniei este ţinerea de minte a răului. Aceasta, spune Sfântul Părinte, „este sfârşitul la care duce mânia, păzitoarea păcatelor, ura dreptăţii, pierzania virtuţilor, veninul sufletului, viermele minţii, ruşinea rugăciunii, curmarea cererii, înstrăinarea iubirii, piron înfipt în suflet... e o patimă neplăcută din cele ce se nasc şi nu se nasc“ (ibid., p. 192). Mai mult, mânierea reprezintă izbucnirea urii ascunse, ţinerea de minte a răului, pofta de a face rău celui ce ne-a supărat. „Căci iuţime se numeşte fierberea şi mişcarea împotriva celui ce ne-a nedreptăţit. Ea slăbeşte sufletul în fiecare zi. Ea răpeşte mai ales în rugăciune mintea, făcând să apară chipul celui ce ne-a supărat. Când este de durată şi se preface în ură, pricinuieşte în timpul nopţii tulburări, topirea şi îngălbenirea trupului şi năvălirea de fiare furioase. Există şi o mânie împotriva păcatului. Ea păzeşte pe cel ce se mânie fără păcat şi ridică pe cel ce a alunecat. Dar

[94] Sfântul Ioan Scărarul, „Scara Raiului“, în Filocalia IX, Bucureşti, 2002, p. 151 apud Preot Ioniţă Apostolache, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/sfantul-ioan-scararul-despre-patima-si-vindecare-87975.html (accesat pe 23.10.2025).
[95] Idem.

pornirea mâniei împotriva celui ce a păcătuit ca împotriva celui ce a rănit şi a tulburat fără milă pe cel ce a căzut nu-l face fără primejdie pe cel ce se mânie“ (ibid.).”[96]

Prin urmare este bine să ştim că schisma sufletească este de cele mai multe ori una care pleacă de la patimi. Sunt patimile care se poate spune că ajung să meargă în ciuda la voinţa şi dorinţele noastre. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că schisma este principul pe care se bazează patima. Este după cum am spus de schisma cu Dumnezeu, cu semenii şi în cele din urmă cu noi înşine.

Sufletul prin urmare ajunge să fie unul care este cât se poate rupt în sine şi nu ajunge să intre în legătură cu Dumnezeu când este stăpânit de patimi. Patima după cum am spus ajunge să ne facă să trândăvim când ar trebuii să lucrăm la mântuirea noastră. Iată ce spunea în acest sens tot părintele Ioniţă Apostolache: „lâncezeala sufletului este potrivnică ascultării, opusul acesteia fiind viaţa de obşte. „Doftorul cercetează pe cei bolnavi dimineaţa, şi lenea sufletească a celui ce se nevoieşte, pe la amiază. Lenea sufletească îşi dă ca un motiv primirea de oaspeţi şi cere să fie pusă la lucrul mâinilor pentru a face milostenie. Ea îndeamnă plină de stăruinţă la cercetarea bolnavilor, amintind de Cel ce a zis: «bolnav am fost şi n-aţi venit la mine».

Plânsul este văzut de către sfânt ca un remediu împotriva trândăviei sufletului: „cel ce plânge nu cunoaşte trândăvia sufletului“.[97]

Doi pedagogi discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Poate un om matur să fie educat?
- În ce sens?
- Se spune că educaţia se prinde cel mai repede în copilărie.
- Aşa este.
- Dar dacă un adult nu a fost educat în copilărie?
- Poate să fie educat dar mai greu.
- Da?
- Da.
- Nu credeam.
- De ce?
- Mie mi se pare că nu se prea poate.
- Adică?
- Lucrurile trebuie să fie făcute la timpul lor.
- Dar sunt şi excepţii.
- Aşa este.
- Vezi?
- Trebuie să fi unul care să vezi posibilităţi.
- Într-o lume a imposibilităţilor?
- Nici chiar aşa.
- Ştii ce mă gândeam?
- Nu.
- Cum se poate cineva despătimii?
- Se poate despătimii prin faptul că ajunge să îşi dea seama pe ce cale se află.
- Pe ce cale?
- Pe calea pierzaniei.
- Şi atunci de ce este aşa de greu să te despătimeşti?
- Fiindcă patima merge pe principiul obişnuinţei.
- Adică?

[96] Preot Ioniţă Apostolache, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/sfantul-ioan-scararul-despre-patima-si-vindecare-87975.html (accesat pe 23.10.2025).

[97] Preot Ioniţă Apostolache, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/sfantul-ioan-scararul-despre-patima-si-vindecare-87975.html (accesat pe 23.10.2025).

- Este una care mai mult decât orice se bazează pe ceea ce pare natural.
- Dar în realitate nu este?
- Da.
- Aşa este.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Cum să nu fiu.
- Ştii ce întâmplare am auzit în acest sens?
- Una care ne spune cât de departe poate să meargă omul cu lucrurile neesențiale.
- Te ascult.
- De Tomas Morus ai auzit?
- Nu.
- A fost un filosof englez.
- Înțeleg.
- Unii spun că ar fi fost şi umanist.
- Şi?
- Ei bine Morus avea o soţie care era extrem de preocupată de felul cum arăta.
- Ca toate femeile.
- Aşa este.
- Şi?
- Într-o zi Morus îşi văzu pe soţia cum îşi strânge trupul ca să pară sveltă, cum îşi pieptănă părul în sus ca să pară mai bogat şi fruntea mai mare.
- Şi?
- Ştii ce i-a spus?
- Nu.
- Doamnă, dacă bunul Dumnezeu nu vă trimite în iad pentru aceste chinuri ce le suportaţi, vă face o mare nedreptate.[98]
- Cam acidă replica.
- Ştii ce?
- Ce?
- Mai ales pătimaşii dau dovadă de multă asceză?
- Asceză?
- Da.
- Cum?
- Modul lor de a se preocupa de patima lor este unul extrem de costisitor.
- De ce?
- Zilnic trebuie să se umple de plăcerea patimilor.
- Şi acest lucru necesită efort?
- Da.
- Aşa este.
- Ştii ce am auzit despre sulemeneala femeilor?
- Nu.
- Un preot a văzut o femeie că se machiază.
- Şi?
- Doamnă prin faptul că vă machiaţi recunoaşteţi că sunteţi urâtă, i-a spus preotul.
- De ce părinte?
- Dacă aţi fi conştientă că sunteţi frumoasă nu v-aţi mai machia.
- Adică?
- Uite tu ai auzit de Gioconda lui Da Vinci?
- Da.

[98] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

- Dacă eu m-aş duce şi aş începe să o machiez pe tablou ce aţi spune?
- Aţi spune că distrugeţi o capodoperă.
- Ei bine doamnă exact acest lucru îl faceţi dumneavoastră.
- Dar eu nu sunt Giconda.
- Da, dar aveţi o frumuseţe naturală lăsată de Dumnezeu.
- Bună replica părintelui.
- Aşa este.
- Mi-a plăcut povestea.

O patimă este şi zgârceania fiindcă este bine să ştim că zgârcitul nu dă nimic din ceea ce are: „este văzută de Sfântul Ioan ca un demon cu mii de capete, şi punând în faţă numai trupul, se mai numeşte zgârcenie. Începutul acesteia este refuzul de a face milostenie, iar greutatea ei apasă pe cei bogaţi şi pe cei săraci deopotrivă. „Iubitorul de plăceri iubeşte arginţii ca prin ei să se desfete; iubitorul de slavă ca prin ei să se slăvească; necredinciosul ca să-i ascundă şi să-i păzească, temându-se de bătrâneţe sau de boală sau de străinătate. Şi crede mai mult în ei decât în Dumnezeu, Ziditorul şi Purtătorul de grijă al întregii creaţii, până la cele mai mici şi mai neînsemnate vietăţi“ (ibid.). Se poate spune că iubitorul de arginţi nu cunoaşte realitatea supremă a vieţii şi care este scopul acesteia, punându-şi totdeauna nădejdea în cele stricăcioase şi trecătoare.”[99]

Prin urmare este bine să ne dăm seama în acest sens de toate implicaţiile schismei patimilor care după cum am spus ajung să ne facă mult rău. Ne fac mult rău fiindcă trebuie să ştim că patima este una

- ambiguă,
- iraţională,
- ciudată
- şi anacronică.

Patima nu este una care merge după bunul simţ. Un mânios cronic în nici un fel nu este o persoană care dă dovadă de bun simţ. Aceasta fiindcă este bine să ştim că şi mânia este o patimă. Ea stă la baza la mai multe

- războaie,
- conflicte,
- violenţe,
- crime
- şi hoţii.

La fel de bine trebuie să ştim că patima poate la fel de bine să fie una care ne face să fim orgolioşi fiindcă suntem într-o permanentă competiţie cu cei din jur. „Ultima patimă de care pomeneşte Sfântul Ioan Scărarul în capitolul XXI al cărţii sale, aidoma Sfântului Grigorie Teologul şi a altor mistici ai monahismului oriental, este slava deşartă. Avem de-a face cu un parcurs circular, care leagă meditaţia ascetului sinait de ferirea de mândrie, în fapt începutul abordării sale. În sensul acesta, el spune că aceste două gânduri „au numai atâta deosebire între ele câtă are pruncul faţă de bărbat şi grâul faţă de pâine. Căci primul e începutul, iar al doilea sfârşitul. Slava deşartă este un păcat care aşteaptă să se înmulţească virtutea, spre deosebire de gândul deznădejdii, care aşteaptă să se înmulţească păcatul. „Slava deşartă e înecarea corabiei la mal, căci după ce a trecut valurile multelor ispite şi vine încărcată cu multe virtuţi, se îneacă în port mândrindu-se pentru ele. E furnica în arie, pentru că risipeşte comoara virtuţilor cum fură furnica boabele adunate.”[100]

Procesul de împătimire trebuie să ştim că este unul care întotdeauna ne promite lucruri

- himerice,
- fantezie
- şi ficţiune.

De ce? Fiindcă patima este una lucru care nu ţine de raţionalitate şi fiindcă nu ţine de ea ne aruncă în derizoriu. Patima este de fapt o manipulare de natură demonică în care instinctele biologice devin idoli. Fiindcă omul este mutat spre idolii patimilor în el nu mai există

- loc

[99] Preot Ioniţă Apostolache, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/sfantul-ioan-scararul-despre-patima-si-vindecare-87975.html (accesat pe 23.10.2025).

[100] Sfântul Ioan Scărarul, „Scara Raiului“, în Filocalia IX, Bucureşti, 2002, p. 258 apud Preot Ioniţă Apostolache, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/sfantul-ioan-scararul-despre-patima-si-vindecare-87975.html (accesat pe 23.10.2025).

- şi dispoziţie

pentru virtute şi bine.

Patima mândrie ajunge să îl plaseze pe cel stăpânit de ea într-un univers fantasmagoric care face ca realităţile să nu mai fie percepute aşa cum sunt ele ci mai mult ca o ameninţare la adresa egoului.[101]

Prin urmare este bine să ştim că patima ne introduce în lumea schismei în care nimic nu mai este drept şi obişnuit. Pătimaşul ajugnge să trăiască într-o lume ruptă de existenţă, o lume utopică. Aceasta fiindcă după cum am spus trebuie să ştim că patima ne face să fim schismatici cu noi înşine.

Iată ce spunea despre patima mândriei Sfântul Ioan Scărarul: „fiecare virtute are în umbra ei slava deşartă. De aceea, Sfântul Ioan face o descriere detaliată a acţiunii acestui gând asupra omului biruit de păcat. „A observat cineva din cei ce pot să vadă şi văzând a povestit următoarele: Şezând eu în adunare, au venit dracul slavei deşarte şi dracul mândriei şi s-au aşezat în amândouă părţile mele. Şi unul mi-a împuns coasta cu degetul lui iubitor de slavă deşartă, îndemnându-mă să spun oarecare vedere sau lucrare pe care am săvârşit-o în pustie. Şi după ce l-am depărtat pe acesta zicând: «Întoarcă-se înapoi şi să se ruşineze cei ce-mi grăiesc mie rele», repede cel de la stânga îmi şopti la ureche: «Bine, bine ai făcut şi mare te-ai făcut, biruind pe maica cea preaneruşinată». Către acesta, continuând îndată partea următoare a stihului, am zis: «Întoarcă-se ruşinaţi cei ce-mi grăiesc mie: bine, bine».“[102]

CAPITOLUL 5

PĂCATUL ŞI LEGĂTURA LUI CU CONŞTIINŢA MORALĂ

Mergem prin viaţă şi de cele mai multe ori acest lucru este cât se poate de fluid şi spontan. Ei bine se poate vedea că de cele mai multe ori când facem un lucru rău sau un păcat ei bine există ceva în noi care ne mustră. Acest ceva din nou este unul care nu ne dăm pace după ce am făcut un păcat. Este vorba de conştiinţa morală.[103]

Conştiinţa trebuie să ştim că este una care este

- imparţială,
- directă
- şi razantă

când vine vorba de săvârşirea păcatului. Aceasta fiindcă după cum ne spun mai mulţi sfinţi părinţi *conştiinţa* este glasul lui Dumnezeu în om.

Prin urmare este bine să ştim că părinţii deşertului erau unii care se luptau cu demonii corp la corp de multe ori. Iată ce ne spunea în acest sens părintele Paul Siladi: „Avva Pityrion este un ascet de la care Patericul reţine o singură apoftegmă, în perfectă coerenţă cu descrierea pe care i-o găsim în Istoria Monahilor din Egipt. Ştim despre el că a fost ucenic al Sfântului Antonie cel Mare (atât Patericul, cât şi Istoria monahilor menţionează acest detaliu). Mai aflăm că în Tebaida, pe „un munte înalt, înspăimântător şi abrupt, întins (ca o aripă) peste fluviu”, monahii îşi trăiau viaţa în peşterile din acest munte, sub îndrumarea lui Pityrion. Acesta, fiind următor al avvilor Antonie şi Amon, moştenise şi harismele acestora. Viaţa şi-o petrecea într-o asceză severă: „mânca de două ori pe săptămână, duminica şi joia, consumând puţin terci din făină de grâu, nemaiputând mânca nimic altceva, căci aşa îşi formase rânduiala sa”. Tema lui predilectă, preocuparea ascetului, era lupta cu demonii.”[104]

Se poate spune că conştiinţa este asemenea unui far de lumină într-o noapte întunecată. De ce? Fiindcă ea ne face să fim unii care să vedem unde am greşit şi să ne iluminăm şi să fim mai buni. Nu trebuie să uităm acest lucru fiindcă sunt mulţi nu cred în conştiinţă.

Ceea ce se poate vedea este că cei care ajung să ignore conştiinţa şi să persiste în păcat ei bine ajung la ceea ce sfinţii părinţi numesc ca *împietrirea inimii.* Unul dintre cele mai cunoscute cazuri de împietrire a inimii a avut loc cu faraonul egiptean din timpul lui Moise. Deşi Dumnezeu face mai multe minuni prin Moise ca să îi demonstreze

---

[101] A se vedea Pedro Arturo Aguirre, *Istoria megalomaniei. Deliruri şi fantezii ale cultului personalităţii în politică* (Editura Nemira, 2016).

[102] Sfântul Ioan Scărarul, „Scara Raiului“, în Filocalia IX, Bucureşti, 2002, p. 256 apud Preot Ioniţă Apostolache, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/sfantul-ioan-scararul-despre-patima-si-vindecare-87975.html (accesat pe 23.10.2025).

[103] A se vedea Proclu Nicău, *Conştiinţă spune-mi tu* (Putna, 2016).

[104] Preot Paul Siladi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/patimi-demoni-libertate-176654.html (accesat pe 23.10.2025).

faraonului că era voia Lui ca poporul să iese din robia egipteană, ei bine Biblia ne spune foarte clar că inima faraonului era împietrită. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că el era păgân şi de mai multe ori se poate spune că în cazul păgânilor conştiinţa este moartă.

Este adevărat că patimile de cele mai multe ori sunt unele care sunt aduse în noi de demoni. Tot părintele Paul Siladi spunea în acest sens: „apoftegma din Pateric păstrează două cuvinte ale sale: „Cine vrea să scape de demoni mai întâi să-şi înrobească patimile, fiindcă atunci când se biruie o patimă, se alungă şi demonul ei". Şi tot aşa, a mai zis: „Un demon însoţeşte mânia. Dacă stăpâneşti mânia, alungi şi demonul ei. La fel, pentru fiecare patimă".

Avva Pityrion vede o legătură între o patimă şi un demon. Cu alte cuvinte, în fiecare suferinţă (căci orice patimă are şi această dimensiune) se găseşte şi o lucrare demonică. Dar asta nu înseamnă că lucrarea aceea este exclusivă, că ne găsim legaţi în mâinile demonilor şi suntem paralizaţi, fără posibilitatea de a acţiona în vreun fel. Demonii sunt paraziţi, care se insinuează discret şi se luptă să pună stăpânire peste rana sufletească. Omul este o cetate asediată în permanenţă de puterile demonice, iar atacurile lor sunt dintre cele mai perfide."[105]

Prin urmare este bine să ştim că conştiinţa este un fel de alarmă care sună atunci când facem păcate. Este recomandat să ascultăm de ea şi să ne schimbăm calea.

Ceea ce mai multă lume nu ştie este că cuvântul conştiinţă provine din latinescul *con-ştire* adică a ştii împreună sau mai bine spus a ştii la un loc. Aceasta fiindcă conştiinţa este una care ştie împreună cu Dumnezeu. În acest sens este bine să ştim că cei care susţin că fiindcă Dumnezeu este nevăzut şi atunci totul este posibil în această lume – inclusiv răul şi păcatul – ei bine se înşeală. De ce? Fiindcă este bine să ştim că avem o conştiinţă care ne spune foarte clar când greşim şi când facem lucruri rele.[106]

Este adevărat că păcatul este unul care ajunge să ne dăm seama că sunt demoni care de mai multe ori ne duc spre el. Aceasta fiindcă demonii nu suportă virtuţile şi tot ceea ce vor este să fim stăpâniţi de patimi şi păcate. Părintele Paul Siladi spunea în acest sens: "avertismentul avvei Pityrion este unul realist. Lupta cu demonii se face indirect. Nu ataci frontal, nu dai cu bâta în roiul de albine. Există o cale mai simplă, aceea de a lupta cu demonii, atacând patimile pe care ei le parazitează şi le potenţează. O suferinţă fizică va reverbera în duh, iar dracii vor ataca locul acela sensibil, creat de suferinţă. Dar şi o suferinţă psihică, o boală psihică, este tot un loc de vulnerabilitate, pe care demonii încearcă să îl ia în stăpânire. În clipa în care începem să câştigăm teren în faţa patimilor, de orice fel, stăpânirea demonilor slăbeşte."[107]

Prin urmare este bine să ştim că în această lume suntem angajaţi într-un război nevăzut cu demonii după expresia Sfântului Nicodim Aghioritul. Acest război este unul

- dur,
- sever,
- de multe ori nedrept
- şi exigent.

Deşi suntem în luptă cu demonii ceea ce trebuie să ştim este că şansele sunt de partea noastră. De ce? Fiindcă Dumnezeu este alături de noi şi ne va ajuta dacă îi solicităm ajutorul.

Urmând sfinţilor părinţi ei bine părintele Paul Siladi ne spune că asceza este metoda prin care ne putem ferii de demoni şi de uneltirile lor: „asceza părinţilor este modul în care, prin trup, ajungem să ne modelăm sufletele, ni le purificăm şi în felul acesta le scoatem de sub stăpânirea demonilor. Aşadar, lucrând cu noi înşine, în atmosfera comuniunii Bisericii, sub povăţuirea unui bătrân, ieşim pas cu pas de sub influenţa demonilor şi dobândim libertatea definitivă în duh. Iar libertatea este sănătate."[108]

Conştiinţa este cea care are menirea să ne trezească la realitate fiindcă trebuie să ştim că de mai multe ori suntem unii care credem că suntem pe calea cea bună şi suntem oameni care suntem angajaţi în facerea virtuţilor dar în realitate sunt stăpâniţi de patimi şi păcate. Este bine să ne dăm seama prin urmare că avem o conştiinţă care este menită să ne semnalizeze că trebuie să colaborăm cu Dumnezeu.

---

[105] Preot Paul Siladi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/patimi-demoni-libertate-176654.html (accesat pe 23.10.2025).

[106] A se vedea Mihai Iuliu Novac, *Conştiinţa şi fenomen : conceptul de ego cogito între kantianism şi fenomenologia lui Husserl* (Editura Dharana, 2014).

[107] Preot Paul Siladi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/patimi-demoni-libertate-176654.html (accesat pe 23.10.2025).

[108] Idem.

Colaborarea dintre Dumnezeu şi om trebuie să ştim că în teologia creştin ortodoxă se numeşte *sinergie*. Este bine să aflăm acest lucru de la sfinţii părinţi fiindcă dacă omul cu colaborează cu Dumnezeu în această viaţă ei bine el va ajunge să colaboreze cu diavolul. Iată de ce Dumnezeu Tatăl a lăsat în noi această conştiinţă sensibilă care se ridică în noi când păcătuim.

Iată ce spunea despre stârpirea păcatului din nou Sfântul Grigorie de Nyssa: „cel ce luptă prin virtute cu păcatul trebuie să nimicească primele începuturi ale răului. Căci prin stârpirea începutului dispare ceea ce ar fi putut urma, cum învaţă Domnul prin Evanghelie, cerându-ne limpede să stârpim primii născuţi ai păcatelor egiptene, adică poruncindu-ne să nimicim pofta cea rea şi mânia, ca să nu ne mai temem nici de întinăciunea preacurviei, nici de urâciunea uciderii. Căci în acest caz nu s-ar mai putea produce prin ele nici una din aceste două, dacă mânia duce la moarte şi pofta la preacurvie. Deci, fiindcă cel născător de rele naşte înainte de preacurvie pofta şi înainte de ucidere mânia, cel ce stârpeşte întâiul născut stârpeşte împreună cu acesta şi ceea ce îi urmează acestuia, precum cel ce striveşte capul şarpelui omoară împreună cu capul şi trupul pe care-l trage după sine. Dar această stârpire nu s-ar împlini, dacă nu s-ar fi vărsat în faţa intrărilor noastre sângele Aceluia care alungă pe pierzătorul (diavol). Căci dacă e de trebuinţă să cunoaştem mai limpede înţe-lesul cuprins în cele spuse, istoria ni-l dă să-l înţelegem prin amândouă: prin stârpirea celor întâi născuţi şi prin apărarea dată prin sânge. Căci prin cea dintâi se stârpeşte prima pornire spre păcat, iar prin cea de-a doua se opreşte intrarea răului în noi, prin Mielul adevărat. Căci nu scoatem răul intrat în noi prin cugetare, ci trebuie chiar de la început să nu-l lăsăm să pătrundă în lăuntrul nostru."[109]

Este adevărat că în această lume nimeni nu este fără de păcat dar sfinţii sunt unii care prin

- asceză,
- nevoinţă,
- fapte bune
- şi răbdare

au reuşit să biruiască păcatul şi să fie exemple de virtute pentru noi.

Sunt unii care atunci când li se vorbeşte de virtuţi sunt plictisiţi fiindcă le privesc mai mult ca lucruri care vin de la sine. Este bine să ne dăm seama că virtuţile nu vin de la sine. Virtuţile sunt unele care trebuie să fie

- cultivate,
- crescute
- şi întreţinute

fiindcă dacă nu în loc va lua loc păcatul şi patima.[110]

Păcatul prin urmare nu ajunge să nu fie anunţat în persoane noastră fiindcă este bine să ştim că sunt mulţi care consideră că lupta cu demonii patimilor este una în întuneric fiindcă nu îi vedem pe demoni. Se pare că acest lucru nu este adevărat fiindcă conştiinţa ne descoperă când suntem pe calea cea rea. Trebuie doar să ascultăm de ea.

Iată ce spunea în acest sens Sfântul Macarie Egipteanul: „dacă sufletul se abate câtuşi de puţin de la calea voită de Dumnezeu şi întristează pe Duhul cel dumnezeiesc, mintea ţi se afurişeşte şi se îndepărtează de la el bucuria cea duhovnicească; harul divin, iubirea şi toată lucrarea cea bună a Duhului se împuţinează, iar omul este lăsat în seama duhurilor celor necurate şi a ispitelor, până ce sufletul său revine la calea bineplăcută Duhului. Arătând pocăinţă, din nou este cercetat de har şi din nou dobândeşte darurile cereşti, chiar mai mult decât înainte. Dar dacă cineva cu nimic nu întristează pe Duhul, ci are viaţă bine-plăcută (Lui), dacă cugetelor celor rele se împotriveşte şi este totdeauna alipit de Domnul, (acela) progresează duhovniceşte, se învredniceşte de darurile cele de negrăit, merge din slavă în slavă şi de la o odihnă la alta mai desăvârşită. În cele din urmă, ajungând la măsura creştinului desăvârşit, se numără între lucrătorii şi slujitorii neprihăniţi ai lui Hristos, în Împărăţia Lui cea veşnică."[111]

Prin urmare dacă ascultăm de conştiinţă se poate spune că vom ajunge să fim unii care să restabilim legătura cu Dumnezeu ruptă prin păcat. Se poate spune în acest sens conform tezei acestei cărţi că păcatul este o schismă între Dumnezeu şi om ca unul care ajunge să se vindece dacă ascultăm de conştiinţă atunci când ne mustră. Este bine să ştim că conştiinţa acţionează asemenea unui barometru care ne spune foarte clar când am început să păşim pe calea răului şi a păcatului.

---

[109] Sfântul Grigorie de Nyssa, *Despre viaţa lui Moise sau despre desăvârşirea prin virtute*, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1982), vol. 29, p. 56.
[110] A se vedea Sava Aghioritul, *Patima și depresia. Ce este și cum se vindecă depresia* (Galaţi, 2014).
[111] Sfântul Macarie Egipteanul, Alte şapte omilii, Cuvânt despre iubire, 28, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1992), vol. 34, pp. 334-335.

Iată ce spunea gânditoarea Elena Scurtu despre starea primordială nepăcătoasă a omului: „în starea sa primordială omul era curat de pornirile rele. El nu cunoştea păcatul, dar nici virtutea. „Avea nevinovăţia celui ce nu a gustat păcatul, dar nu cea câştigată prin respingerea ispitelor", după cum spunea părintele profesor Dumitru Stăniloae. Omul şi lumea îşi erau unul altuia vase transparente, prin care se vedea Dumnezeu. Omul privea lumea la fel cum o priveşte un copil cu ochi nevinovaţi, necunoscând binele şi răul.

„Omul era drept şi bun, spune Hr. Andruţos, împodobit bogat cu bunurile care rezultă din nevinovăţie, şi avea voinţa supusă raţiunii, cu toate că ea putea să încline spre păcat… Întreaga stare a începătorului neamului omenesc nu este o stare de dreptate şi sfinţenie desăvârşită înnăscută, fiindcă «virtute» şi «înnăscut» sunt lucruri contradictorii. Nu era însă nici o stare de indiferenţă, ci o stare de curăţenie şi nerăutate"."[112]

Doi moralişti discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Ce este conştiina?
- Este un semnal.
- Ce fel de semnal?
- Al diferenţei dintre bine şi rău.
- În ce sens?
- Conştiinţa este un "sentiment al responsabilităţii morale faţă de propria sa conduită."[113]
- Şi de unde vine această conştiinţă?
- Tu de unde crezi?
- De la Dumnezeu?
- Vezi că ştii?
- Mi-am dat seama.
- Foarte bine.
- Deci conştiinţa este un fel de glas al lui Dumnezeu?
- Da.
- În propria persoană?
- Da.
- Dar de nu vorbeşte Dumnezeu direct cu noi?
- Vorbeşte prin conştiinţă.
- Se poate spune.
- Nu sunt convins.
- Ceea ce trebuie să ştii este că conştiinţa este un lucru care poate fi dezvoltat.
- Cum?
- Prin a lucra virtuţile.
- Nu mai atât?
- Şi prin trezvie.
- Ce este trezvia?
- Este tot o stare a conştiinţei.
- De a fi alert?
- Şi vigilent.
- Adică?
- Ca să înţelegi îţi voi spune o întâmplare.
- Ce întâmplare?
- Una adevărată.
- Te ascult.
- Este despre a ştii să fi cât se poate de bine să ştii unde te situezi cu conştiinţa.

[112] Elena Scurtu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/de-ce-lumea-aluneca-in-pacat-179697.html (accesat pe 23.10.2025).

[113] După Dicţionarul explicativ.

- Înţeleg.
- Se spune că era o tânără cam nesăbuită care acorda mult timp modului cum arată.
- Adică stătea mult la oglindă?
- Da.
- Şi?
- Într-o zi a aflat că un prieten urma să meargă la Paris.
- Şi?
- Am avut că mergi la Paris.
- Da.
- Aş vrea să îmi aduci ceva de acolo?
- Ce anume?
- O oglindă.
- Şi?
- Prietenul — om înţelept — cunoscând vanitatea doamnei, la reîntoarcere îi aduse un cap de mort.
- Chiar?
- Da. Ea sa speriat văzând darul, omul înţelept însă îi răspunse aşa.
- Ce?
- Vezi doamnă, această tidvă este o oglindă adevărată, şi una mai adevărată ca aceasta, nu am putut să vă aduc.
- Ce vrei să spui?
- Ce e drept privindu-o nu vă veţi putea friza, dar vă veţi putea aranja întreaga viaţă morală.
- adică?
- În scheletul acesta, erau odinioară doi ochi strălucitori, acum nu se mai văd, decât două găuri mari; capul acesta avea un păr frumos ondulat, iar acum e chel; obrajii erau roşii ca trandafirii, acum au dispărut; avea dinţi ca nişte perle, buze roşii ca cireşele coapte; vorbe dulci îi ieşeau din gură.
- Este îngrozitor ce spui.
- Toate aceste — după cum vedeţi, — au fost trecătoare, ce a fost ea, sunteţi dumneavoastră acum, şi ce este ea acum veţi fi odată dumneavoastră.
- Aşa este.
- Şi?
- În urma acestor cuvinte ale înţeleptului, doamna se schimbă şi deveni un model de virtute.[114]
- Ce frumos.
- Aşa este.
- Deci vezi?
- Se poate spune că aşa este şi cu conştiinţa morală din nou.
- De ce?
- Fiindcă ea ne arată cine suntem cu adevărat.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă tindem să ne vedem mai mult decât suntem cu adevărat.
- Aşa este.
- Trebuie să fim cu picioarele pe pământ.
- Şi crezi că conştiinţa ne ajută în acest sens?
- De cele mai multe ori.
- Minunată este conştiinţa noastră.
- Aşa este.
- Voi fi mult mai atent cu ea.
- Foarte bine.
- Mulţumesc pentru tot.

[114] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Conştiinţa este pururea vie în noi fiindcă trebuie să ştim că ea este una care ne spune cine suntem şi cum ar trebuii să fim. Aceasta fiindcă Dumnezeu veghează peste noi. Iată ce spunea în acest sens episcopul Daniil Stoenescu: „de pe tronul Preaînalt şi veşnic al slavei Sale cereşti, Dumnezeu Cel în Treime lăudat neîncetat de către serafimii cei cu câte şase aripi din vedenia Sfântului proroc Isaia şi de cele patru făpturi vii din Apocalipsă, dimpreună cu toate puterile, cetele şi oştile cereşti şi îngereşti şi închinat de către toţi credincioşii Săi creştini de pretutindeni, priveşte neîncetat cu Ochi neadormit peste vâltoarea şi frământarea veacurilor, de la Facere la Apocalipsă sau de la Creaţia lumii până la Judecata de Apoi.

Tulburate de păcate şi limpezite de virtuţi, frământate de patimi şi vegheate de Providenţa lui Dumnezeu, evenimentele veacurilor ca sumă şi sinteză a faptelor oamenilor, bune şi mai puţin bune, curg străbătând vieţi şi pecetluind veacuri, fie sub binecuvântarea lui Dumnezeu, fie din îngăduinţa Lui, dar toate sub Judecata Lui şi sub Dreapta Lui cumpănire, hotărâre şi intervenţie. În vâltoarea veacurilor contemplăm cărămizile sfărâmate ale turnului Babel, frământate din lutul pământului şi din apele potopului şi arse în focul Sodomei şi al Gomorei. În vâltoarea veacurilor contemplăm apele Nilului prefăcute în sângele curs şi vărsat în toate războaiele de pe faţa pământului, de la începuturi până astăzi, prin ridicarea câte unui neam împotriva altui neam şi a câte unei împărăţii împotriva altei împărăţii (cf. Matei 24, 7).”[115]

Conştiinţa noastră este vie fiindcă veghea lui Dumnezeu asupra noastră este una permanentă şi constantă. Este bine să ne dăm seama că fără conştiinţă vom ajunge într-o stare în care vom trece prin viaţa fără să ne mai dăm seama de diferenţa dintre

- viciu,
- virtute,
- fapte bune,
- patimă
- şi păcat.

Deşi cei mai mulţi dintre noi suntem unii care nu ne mai pasă de ce facem în viaţă ei bine conştiinţa ne mustră şi ne spune că nu suntem pe calea cea bună.

În acest sens conştiinţa este pentru noi un atu cu care ne-a înzestrat Dumnezeu. De ce? Fiindcă este bine să ştim că conştiinţa ne face să fim unii care mergem pe calea cea dreaptă atunci când ajungem să intrăm în extrema păcatelor. Aceasta fiindcă este bine să ştim că păcatele sunt întotdeauna nişte extreme.[116]

Tot despre faptul că în vâltoarea istoriei Dumnezeu veghează asupra noastră episcopul Daniile Stoenescu: „în vâltoarea veacurilor vedem minunea despărţirii Mării Roşii şi a apelor Iordanului, dar şi revelaţiile de la Chebar, Tigru, Eufrat şi Ulai. În vâltoarea veacurilor pătimim robiile egiptene şi babiloniene, dărâmările templului din Ierusalim şi săparea catacombelor creştinismului, dar şi ridicarea din pământ a catedralelor Bisericii lui Hristos. În vâltoarea veacurilor vedem înspăimântaţi năvăliri de popoare barbare şi migratoare, izvoare de lacrimi vărsate şi râuri de sânge scăldate, nedreptăţi cumplite şi asupriri strigătoare la cer; dar şi curcubeul legământului lui Dumnezeu cu Noe şi Steaua Naşterii lui Hristos, precum şi cununa de douăsprezece stele de pe creştetul Maicii Domnului din Apocalipsă. Peste vâltoarea veacurilor Dumnezeu opreşte soarele şi luna pe cer deasupra Gabaonului istoriei şi Aialonului vremurilor. În vâltoarea veacurilor se frământă aluatul omenirii, iar în cuptorul cel de foc al lui Nabucodonosor se coace Prescura Liturghiei ortodoxe. Peste vâltoarea veacurilor stăpâneşte lumina Schimbării la Faţă a lui Hristos şi străluceşte lumina -Învierii Lui din morţi. În vâltoarea veacurilor se aud cu putere predica Sfinţilor Proroci din Vechiul Testament, propovăduirea Sfinţilor Apostoli din Noul Testament şi mărturisirea ortodoxă a Sfinţilor Părinţi ai Bisericii.”[117]

Conştiinţa ne spune dincolo de toate că Dumnezeu ne iubeşte şi vrea să ne mântuim. De ce? Fiindcă ele mai mult decât orice ajunge să fie unul care ne cheamă la Sine prin conştiinţă. Ceea ce este mai trist este că sunt foarte mulţi care nu ascultă de conştiinţa din ei şi aşa că se înstrăinează de El.

---

[115] Episcop Daniil Stoenescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/societate/analiza/dumnezeu-si-valtoarea-veacurilor-180277.html (accesat pe 23.10.2025).

[116] A se vedea Radu Teodorescu, *Calea de mijloc a sfinţilor părinţi creştin ortodocşi într-o lume a extremelor* (Cugir, 2025).

[117] Episcop Daniil Stoenescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/societate/analiza/dumnezeu-si-valtoarea-veacurilor-180277.html (accesat pe 23.10.2025).

Înstrăinarea de Dumnezeu trebuie să ştim că este un sentiment care apare în noi fiindcă suntem unii care nu vom să ne îndreptăm atunci când conştiinţa ne mustră şi ne spune că am păşit pe calea răului, a păcatului şi a patimilor. Este adevărat că de mai multe ori în această viaţă şi în această lume ne simţim ca într-un fel de *vâltoare a istoriei şi a vremurior*. Iată ce spunea în acest sens episcopul Daniil Stoenescu: „Dumnezeu îi salvează din vâltoarea veacurilor pe toţi prorocii aruncaţi în mare, precum pe Iona şi pe toţi apostolii scufundaţi în valuri, precum pe Petru; dar şi pe toţi cei naufragiaţi în Malta, precum pe Sfântul Apostol Pavel. Caii din cartea profetului Zaharia şi caii Apocalipsei aleargă prin vâltoarea veacurilor, în sunetul trâmbiţelor de la Ierihon şi al trâmbiţelor din Apocalipsă. În vâltoarea veacurilor se aud osanale şi suspine, doxologii şi plângeri, imnuri şi rugăciuni, iar pe deasupra veacurilor zboară neîncetat îngerul trimis de Dumnezeu cu Evanghelia cea veşnică, ca s-o binevestească tuturor locuitorilor pământului, în fiecare veac al vâltorii şi în fiecare vâltoare a veacului (cf. Apocalipsă 14, 6-7)."[118]

Vâltoarea istoriei şi a veacurilor este una care evident că ajunge să fie făcută de oamenii în care Duhul Sfânt are o existenţă nulă. Aceasta fiindcă s-a putut vedea din istorie că au fost mulţi astfel de oameni. Trebuie să ştim că este de datoria noastră să ne dăm seama că dacă ne lăsăm duşi de

- vâltoarea,
- ispitele
- şi duhul

lumii nu vom ajunge la Dumnezeu. Aceasta fiindcă se poate vedea că lumea din jur de cel mai multe ori a abandonat calea lui Dumnezeu. Sunt mai multe regiuni ale lumii unde războiul şi corupţia sunt lucruri

- naturale,
- firești
- şi obişnuite.[119]

Iată ce spunea în acest sens tot episcopul Daniel Stoenescu: „în vâltoarea veacurilor se dă mereu o luptă puternică între păcat şi har, între lege şi fărădelege, între apele sfinţitoare şi tămăduitoare ale Iordanului şi apele păgâneşti şi idoleşti ale Damascului, Abana şi Parpar, din cumpăna vieţii şi a sufletului lui Neeman Sirianul (IV Regi 5, 10-12); între Hristos şi Veliar (II Corinteni 6, 15), între credinţa ucenicilor în Învierea Domnului şi îndoiala lui Toma. Pe deasupra vâltorii veacurilor pluteşte corabia Bisericii Ortodoxe a lui Iisus Hristos, cea cu cruce şi cu Porumbelul Duhului Sfânt deasupra ei, revărsând şi împărţind cu îmbel-şugare limbile de foc ale Rusaliilor peste fiecare veac creştin şi generaţie nouă de ierarhi, preoţi şi credincioşi. Din vâltoarea veacurilor, Dumnezeu - „Stânca veacurilor" (Isaia 26, 4) îşi alege „fiii Împărăţiei", fecioarele cele înţelepte pentru Nunta Fiului de Împărat şi oile cele de-a dreapta, despărţind grâul de neghină."[120]

Este adevărat că am ajuns să trăim într-o lume a contrastelor. În acest sens este bine să ştim că se poate vedea că în timp ce unii merg pe calea binelui şi a virtuţii ei bine alţii au dezertat deplin de la această cale şi sunt pe un drum eronat şi greşit mergând după

- răutate,
- patimă,
- păcat
- şi nedreptate.

Păcatul ajunge de multe ori să nu fie detectat din prima dar dacă vom sta şi vom analiza mai bine îl cele din urmă ne vom da seama de lucrarea lui

- rea
- şi nefastă.

Se poate spune că Dumnezeu îşi manifestă iubirea lui faţă de noi prin faptul că permanent ajunge să ne îndrume prin viaţă prin mustrările conştiinţei. Ar fi în acest sens cât se poate de trist să ducem o viaţă în care nu am avea conştiinţă fără acest lucru evident că ne-ar face să ne afundăm în patimi şi păcate. Conştiinţa este cea care se poate spune că ne aduce pe linia de plutire.

---

[118] Episcop Daniil Stoenescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/societate/analiza/dumnezeu-si-valtoarea-veacurilor-180277.html (accesat pe 23.10.2025).

[119] A se vedea Bartolomeu Anania, *Corupția spirituală. Texte social teologice* (Cluj-Napoca, 2012).

[120] Episcop Daniil Stoenescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/societate/analiza/dumnezeu-si-valtoarea-veacurilor-180277.html (accesat pe 23.10.2025).

Tot episcopul Daniel Stoenescu ne spunea că dincolo de vâltoarea lumii din jur ei bine Dumnezeu este întotdeauna Unul care îşi face simţită prezenţa: „Alfa Revelaţiei dumnezeieşti din cartea Facerii şi Omega Revelaţiei dumnezeieşti din cartea Apocalipsei sunt cele două ţărmuri sau maluri în albia cărora se zbate şi se desfăşoară vâltoarea de pe Galileea veacurilor, până la cea de A Doua Venire a lui Hristos, „la a patra strajă din noapte" (Matei 14, 25). Vâltoarea veacurilor este precum „cazanul clocotind, care e gata să se verse dinspre miazănoapte", din vedenia Sfântului proroc Ieremia (1, 13); deasupra căruia veghează Însuşi Dumnezeu, Care strecoară prin sita Lui şi cântăreşte toate faptele tuturor oamenilor, trăitori şi pătimitori în vâltoarea vremurilor. În vâltoarea veacurilor se întâlnesc, precum în Revelaţia de la Horeb (III Regi 19, 11-12), şi vijelie desprinsă din cartea Iov, şi cutremur de răstigniri şi Înviere, şi foc de târnosire a templului şi de Carmel, şi adiere de vânt lin şi liniştit de Cincizecime şi de Parusie.

„Glasul Domnului peste ape; Dumnezeul slavei a tunat; Domnul peste ape multe... Domnul va împărăţi peste potop şi va şedea Domnul Împărat în veac" (Psalmul 28, 3 şi 10)."[121]

Prin urmare este bine să ne dăm seama că Dumnezeu este de partea noastră dacă noi voim să fim de partea lui. Ceea ce se poate vedea din istorie este că de mai multe ori uităm de la Dumnezeu şi mergem pe căi

- străine,
- diferite,
- ciudate
- şi depărtate

de Dumnezeu.

Aceasta fiindcă omul are o tendinţă a fi o fiinţă anonimă care nu vrea să ţină cont de nimic şi de nimeni din jurul lui.[122]

Iată ce spunea în acest sens Sfântul Macarie Egipteanul despre amestecul dintre har şi păcat în om: „întrebare: Cum pot să coexiste în inimă două elemente diferite: harul şi păcatul? Răspuns: După cum atunci când este foc sub o căldare, dacă se pun lemne în el, vasul se încălzeşte şi mai tare se roşeşte şi conţinutul lui fierbe şi clocoteşte; - iar dacă, din neglijenţă, nu se adaugă lemne, focul scade şi parcă se stinge - tot aşa se întâmplă cu harul, focul cel ceresc. El este înlăuntrul tău (şi în afara ta). Dacă te rogi să-ţi îndrepţi gândurile şi iubirea spre Hristos, este ca şi cum ai pune lemne (pe foc); gândurile tale se fac de foc şi se afundă în dorirea lui Dumnezeu. Chiar dacă Duhul se retrage (uneori), ca şi când ţi-ar deveni ceva exterior, deşi se vede în afara ta, El este şi înlăuntrul tău. Atunci, însă, când cineva este neglijent şi se lasă furat, fie şi puţin, de treburile lumeşti şi de visări, numaidecât vine răutatea, pătrunde în suflet şi începe să strâmtoreze pe om în întregime. În mod firesc, sufletul îşi aduce aminte de tihna de mai înainte, începe să se întristeze şi să sufere continuu. Iar dacă mintea se îndreaptă iarăşi către Dumnezeu, (iarăşi) începe să-şi recapete tihna de mai înainte. (Văzând aceasta), ea caută cu şi mai mult zel pe Dumnezeu şi începe a spune: Te implor, Doamne, (nu mă părăsi). Atunci focul care aprinde şi dă odihnă sufletului creşte în el, puţin câte puţin, (îl atrage către el), aşa cum puţin câte puţin undiţa scoate peştele din adânc. Pentru că dacă n-ar fi aşa, dacă omul n-ar fi gustat şi din amărăciune, şi din moarte, cum ar fi putut să distingă ceea ce este amar de ceea ce este dulce, moartea de viaţă, şi cum ar fi putut să mulţumească Tatălui celui ce dă viaţă şi Fiului şi Sfântului Duh."[123]

Prin urmare este bine să ştim că conştiinţa noastră fiindcă ne avertizează de

- rău,
- păcat,
- patimă
- şi faptele rele

ei bine ajunge să fie una care ne duce spre mântuire.

Se poate spune că există o legătură strânsă între conştiinţă şi mântuirea fiindcă ele sunt unele care trebuie să ştim că sunt cât se poate de asemănătoare ca obiect şi la lucrare.

Conştiinţa este una care la fel de bine poate să fie o frână atunci când am apucat pe calea păcatului. Aceasta fiindcă trebuie să fie ceva care să ne oprească din acest drum.

---

[121] Episcop Daniil Stoenescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/societate/analiza/dumnezeu-si-valtoarea-veacurilor-180277.html (accesat pe 23.10.2025).

[122] A se vedea Raul Alexandru Ene, *Cosmologie teonomă sau cosmologia autonomă?* (Cluj Napoca, 2026).

[123] Sfântul Macarie Egipteanul, *Cele cincizeci de omilii duhovniceşti*, omilia XL, 7-8, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1992), vol. 34, p. 254.

Iată ce spunea gânditoarea Elena Scurtu despre fatalitatea păcatului: „starea omului de drept şi bun, prin care era curat şi liber de păcat, nu a durat prea mult şi căderea s-a produs. Odată ce nu s-a supus voii Creatorului său, omul a căzut din comuniunea cu El. Întreaga sa fiinţă a fost cuprinsă de păcat, iar finalitatea neascultării şi necomuniunii este moartea (Facerea 2, 17), ceea ce înseamnă că păcatul atrage scufundarea omului în ne-fiinţă sau, mai bine zis, o existenţă în întunericul necu-no-ş-tin-ţei, străin de lumina şi dragostea lui Dumnezeu. Din căderea omului rezultă neascultarea, mândria şi pofta egoistă a noastră ca slăbire a duhului."[124]

Doi funcţionari de stat discutau într-o zi.

- Este plăcut ceea ce facem noi.
- Adică?
- Slujim binele comun.
- Adică?
- Statul este unul care vrea binele cetăţenilor.
- Şi?
- Acest bine al cetăţenilor este un bine comun.
- Se poate spune.
- Dar eu am altă nedumerire.
- Care?
- Se merită?
- Ce anume?
- Să lucrăm pentru acest bine comun?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă este o metodă de a ne câştiga mântuirea.
- Crezi?
- Da.
- Eu nu prea.
- De ce?
- Fiindcă tot ceea ce contează este în cele din urmă binele propriu.
- Te înşeli.
- De ce?
- Mântuirea înseamnă altruism.
- Adică?
- Ştii ce spuneau părinţii din vechime?
- Nu.
- Cine crede că se mântuieşte de unul singur se amăgeşte.
- Da?
- Da.
- Nu ştiam.
- Ştii acum.
- Dar de ce?
- Fiindcă mântuirea înseamnă comuniune.
- Cu Dumnezeu?
- Da.
- Şi nu numai.
- Şi cu semenii?
- Da.
- Deci tu spui că binele comun al statului contează?
- Da.

[124]Elena Scurtu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/de-ce-lumea-aluneca-in-pacat-179697.html (accesat pe 23.10.2025).

- Ştii ce îmi vine în minte?
- Poate noi suntem cei mai importanţi dintr-un stat.
- Nu.
- De ce?
- O să îţi spun o întâmplare din antichitate.
- Care?
- Despre împăratul Alexandru cel Mare.
- Care?
- Se spune că împăratul Alexandru era în culmea gloriei.
- Şi?
- S-a dus să îl vadă pe filosoful cinic Diogene.
- Şi?
- Diogene la un moment dar căuta prin nişte oase.
- Te salut filosofule, i-a spus Alexandru.
- Pace ţie i-a răspuns Diogene.
- Am venit să te văd.
- Mă bucur
- Ce faci acolo?
- Caut pe tatăl tău.
- Tatăl meu?
- Da.
- Regele Filip al II-lea Macedoneanul?
- Da.
- În oase?
- Da.
- De ce?
- M-am gândit că ar putea să fie aici între oase.
- Tatăl meu a murit asasinat.
- Ştii ce?
- Să ţii minte un lucru.
- Care?
- Oricât de sus vei ajunge ca împărat aici ca aceste oase vei ajunge şi tu.
- Aşa este, a răspuns Alexandru.[125]
- Şi care este morala povestirii?
- Oamenii de stat să văd pe sine nemuritori.
- Unii.
- Da unii.
- Şi de fapt noi vom ajunge o grămadă de oase.
- Din nefericire.
- Aşa este.
- Deci să fim modeşti.
- Dar cum?
- Conştiinţa ne va spune.
- Cum?
- Prin mustrări.
- Aşa este.
- Vezi că ştii?
- M-ai ajutat mult
- Şi tu pe mine.

[125] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde despre viaţa creştină* (Arad, 1929).

Despre faptul că în istoria omul a ajuns să multiplice păcatul ei bine gânditoarea Elena Scurtu ne spunea: „Ca noţiune, „păcatul originar" sau „păcatul strămoşesc" este primul păcat omenesc săvârşit de protopărinţi. Toţi cei de o fiinţă cu Adam şi Eva, născuţi din ei, adică tot neamul omenesc, se nasc cu acest păcat. Păcatul, sălăşluindu-se şi făcând parte din fiinţa lui Adam, face parte din fiinţa întregului neam omenesc (Romani 5, 19). Prin neascultare şi cădere, omul a început să cunoască o multitudine de păcate în care cade pradă sensibilităţii lumii, ajungând la o multiplicare a acestora în forme variate."[126]

CAPITOLUL 6

LUPTA CU PĂCATUL TREBUIE SĂ FIE PÂNĂ LA SÂNGE DUPĂ CUM SPUNEA SFÂNTUL APOSTOL PAVEL

Ceea ce se poate vedea este că atunci când vine vorba de a lua decizii existențiale ei bine cei mai mulți dintre noi suntem cât se poate de

- indulgenți
- permisivi
- și toleranți

cu noi înșine.

Aceasta fiindcă trebuie să știm că păcatul este un lucru față de care trebuie să fim cât se poate de activi fiindcă pasivitatea în fața lui implică complacere. Evident că nu trebuie să ne complăcem în fața păcatului fiindcă acest lucru nu ne este de folos. A nu lupta cu păcatul înseamnă că ne complăcem cu el.

Ceea ce este mai trist este că există o categorie de oameni care nu numai că se complac în păcat dar la fel de bine sunt unii care sunt activi în

- al promova
- și a îl răspândii

în jurul lor.[127]

În acest sens este cât se poate de clar că păcatul este o realitate care ajunge să ne deprecieze și ne face să decădem. De ce? Fiindcă sub masca păcatului și a patimii trebuie să știm că întotdeauna se ascunde:

- decadența,
- decăderea,
- imoralitatea
- și pervesiunea.

Despre dialectica cu care păcatul ne cuprinde iată ce spunea Elena Scurtă spunea: "este important de observat că această aplecare spre cele sensibile, această practică a săvârşirii păcatului nu încetează nici în cel renăscut prin Botez. El cade într-o stare de imoralitate prin săvârşirea continuă a păcatului. În acelaşi timp, el este în imposibilitatea de a mai cunoaşte raţiunile lucrurilor cu mintea sa slăbită de păcat. Fiinţa sa este cuprinsă de o alterare morală, căci primul păcat a însemnat deschiderea sa spre imensul ocean al senzualităţii pătimaşe, care oferă omului o satisfacere a aprinderilor sale concupiscente, lipsite de o judecată raţională. Păcatul devine o prezenţă ontologică în viaţa omului. Formele sale au crescut de la cele mai simple la cele mai variate."[128]

Este cu adevărat trist să vedem că mai mulți semeni de ai noștri nu fac nici cel mai minim

- efort
- și nevoință

pentru a se desprinde din mrejele demonice ale păcatului.

Aceasta fiindcă trebuie să știm că păcatul permanentizat în patimă este un lucru care ajunge să ne consume și să ne dovoreze de vi. Mai multe boli au apărut pe fondul voluptos și pătimaș al păcatului.

---

[126] Elena Scurtu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/de-ce-lumea-aluneca-in-pacat-179697.html (accesat pe 23.10.2025).

[127] A se vedea Inochentie al Odessei, *Despre păcat și urmările sale Cuvinte la Postul Mare despre moarte* (Galați, 2015).

[128]Elena Scurtu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/de-ce-lumea-aluneca-in-pacat-179697.html (accesat pe 23.10.2025).

Ceea ce este cel mai grav este că păcatul este un lucru care se produce dintotdeauna din libertate. Păcatul nu este impus de demoni asupra noastră care se poate spune că totuşi ajung să ne seducă la păcat. Iată de ce trebuie să ştim că seducţia este un lucru care totuşi nu neagă libertatea omului. Iată ce spunea în acest sens părintele Dumitru Popescu: „un lucru semnificativ în ceea ce priveşte momentul sau posibilitatea primilor oameni de a greşi este calitatea constituţională a firii umane de a fi liberă. Pentru că sunt liberi şi conştienţi de ceea ce fac, ei primesc poruncă. Unui animal sau robot nu îi poţi porunci sau legifera acţiunile, „animalele trăiesc după legea instinctului, omul după legea libertăţii. Aici stă toată puterea şi gloria omului, toată mărirea, dar şi căderea lui" (Ilarion V. Felea, Religia culturii, 1994, p. 15). Omul, în virtutea voinţei sale şi raţiunii, alege, gândeşte şi acţionează moral. Având libertate, omul nu a ştiut să dispună judicios de ea. „Paradoxul libertăţii umane constă în faptul că omul prin propria sa libertate a renunţat la libertatea faţă de lume, devenind robul lumii şi introducând suferinţa în propria sa fiinţă şi în fiinţa cosmosului întreg."[129]

Cultura păcatului în zilele noastre ajunge să se manifeste prin mai multe lucruri:

- pornografie,
- sporturi sângeroase,
- violenţă publică,
- obscenitate socială,
- scandal mediatic
- sau cultul răzbunării politice sau de gheto.

Cultura păcatului este o cultură care de mai multe ori se manifestă în războaie în care interesele materiale sunt camuflate de interese ideologice.

Evident că Dumnezeu este Unul care sancționează păcatul. Iată ce spunea în acest sens gânditoarea Elena Scurtu: „în urma săvârşirii păcatului, primii oameni primesc pedeapsă pentru abaterea lor de la poruncă, după cum urmează: pedeapsa femeii „voi înmulţi mereu necazurile tale, mai ales în vremea sarcinii tale; în dureri vei naşte copii; atrasă vei fi de către bărbatul tău şi el te va stăpâni" (Facere 3, 16), iar a bărbatului „pentru că ai ascultat vorba femeii tale şi ai mâncat din pomul din care ţi-am poruncit: «să nu mănânci», blestemat va fi pământul pentru tine! Cu osteneală să te hrăneşti din el în toate zilele vieţii tale. Întru sudoarea feţei tale îţi vei mânca pâinea ta, până te vei întoarce în pământul din care eşti luat; căci pământ eşti şi în pământ te vei întoarce" (Facere 3, 17-19).

Aceste cuvinte adresate primei perechi de oameni răsună şi se propagă în istoria omenirii din neam în neam, încât nici unul din noi nu este străin de aceste pedepse, cu diferenţa că spre deosebire de ei, care au comis personal păcatul, noi moştenim urmările lui."[130]

Lupta cu păcatul evident că nu este

- ne gustul
- şi după moda

comodităţii contemporane. Aceasta fiindcă se poate spune că în epoca noastră există un *cult al comodităţii.* Acest cult al comodităţii se manifestă mai ales prin limitarea

- intelectuală
- şi morală

a omului. Omul de azi vrea să le facă pe toate fără să depună un minim de efort.[131]

Comoditatea este unul dintre motivele pentru care se poate spune că păcatul şi patima ajunge să pună stăpânire totală peste noi şi ne face să fim unii care să credem că de fapt totul este bine şi în regulă cu noi. Aceasta fiindcă este bine să ne dăm seama că autosuficenţa este lucrul prin care se manifestă comoditatea. Trebuie să ne dăm seama de acest lucru fiindcă sunt mulţi care consideră că în cele din urmă fiind comozi ei bine vom ajunge să fim uni care ne vom da seama de tot ceea ce înseamnă dezavantajele păcatului.

---

[129] Dumitru Popescu, Teologie şi cultură, 1993, p. 144 apud Elena Scurtu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/de-ce-lumea-aluneca-in-pacat-179697.html (accesat pe 23.10.2025).

[130] Elena Scurtu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/de-ce-lumea-aluneca-in-pacat-179697.html (accesat pe 23.10.2025).

[131] A se vedea Nicolae Mladin, *Hristos - viaţa noastră. Asceza şi mistica paulină* (Sibiu, 1996).

De ce? Fiindcă este bine să ştim că păcatul aduce cu sine multe dezanvantaje. Aceste dezavantaje sunt unele are se manifestă prin slăbirea voinţei şi a organismului. Iată ce spunea în acest sens Sfântul Ioan Damaschinul: „legea minţii mele, adică conştiinţa, se bucură de legea lui Dumnezeu, adică de poruncă şi o voieşte. Legea păcatului, însă, adică ispita care vine prin legea cea din mădulare, adică prin pofta trupului, prin înclinaţia, prin mişcarea şi prin partea iraţională a sufletului, luptă în virtutea firii mele compuse, contra legii minţii mele, adică a conştiinţei şi mă face prizonier pe mine, care voiesc legea lui Dumnezeu şi care o iubesc, şi care nu vreau păcatul."[132]

Lupta cu păcatul trebuie să ştim că poate să fie sau nu continuă. De ce? Fiindcă sunt etape în care demonii ne inspitesc pentru ca mai apoi să ne lase în pace în funcție de cât de determinați suntem să nu le răspundem şi să nu le dăm curs la

- ispitele
- şi tentaţiile lor.

După cum am spus ispitele şi tentaţiile sunt unele care funcţionează pe principiul seducției. Suntem seduşi de ceea ce este rău şi de ceea ce ne poate face rău considerând că acest lucru este de fapt un bine.[133]

Ceea ce ne spunea gânditoarea Elena Scurtu este că păcatul aduce cu sine un fel de întunecare asupra persoanei: „păcatele, în general, cele cu voie şi cele fără voie, aduc în discuţie atât păcatele personale, cât şi bagajul concupiscent cu care se naşte omul, bagaj moştenit începând de la protopărinţii edenici până la părinţii biologici, bagaj care marchează fiinţa umană, de o intensă energie negativă, ce întunecă acţiunea raţională a persoanei. Astfel, după cum Adam şi Eva pot fi priviţi ca primii răspunzători, prin păcatele lor, de toate relele care afectează omenirea (îndeosebi boala, suferinţa şi moartea), tot aşa şi ceilalţi oameni, care, în urma lor au păcătuit şi ei, devin împreună răspunzători pentru această situaţie."[134]

Lupta cu păcatul este adevărat că nu începe întotdeauna cu succes. De ce? Fiindcă este bine să ştim că oamenii sunt unii care la drept vorbind ajung să creadă că trebuie să fi într-o continuă

- victorie,
- biruinţă
- şi supremaţie

asupra păcatului din primele încercări şi osteneli. Adevărul este că de mai multe ori ajungem să ne dăm seama că este totuşi destul de greu să ne ridicăm deasupra păcatului.

Este greu dar nu este imposibil fiindcă este bine să ştim că păcatul este un lucru care ajunge să ne contamineze existenţa. De ce? Fiindcă păcatul este în esenţa lui toxic. El vine din impulsul rebeliunii diavolului contra lui Dumnezeu. Aceasta fiindcă este bine să ştim că păcatul este unul care mai ales când este făcut conştient are cu sine o doză de

- ură
- şi rebeliune

la adresa lui Dumnezeu.

Sfântul Ioan Scărarul spunea că în cele din urmă trebuie să ştim că gândul la răsplate vieţii viitoare este unul care ajunge să ne facă mult bine în lupta cu păcatul: „(...) Astfel nu va mai plânge în amintirea greşelilor din trecut, ci în nădejdea bucuriilor viitoare, gândindu-se nu atât la relele trecute, cât la bucuriile viitoare, va vărsa lacrimi nu întristat de păcate, ci însufleţit de bucuria veşniciei, căci, uitând cele din trecut, adică viciile trupeşti, va tinde către cele ce sunt înainte, adică spre darurile şi virtuţile duhovniceşti. De altfel, în legătură cu ceea ce ai spus, ceva mai înainte, că într-adins îţi aduci în amintire păcatele trecute, aceasta nu trebuie să se întâmple în nici un chip, iar dacă ele năvălesc cu sila, să fie înăbuşite fără întârziere. Căci astfel de amintire sustrage de la contemplarea curăţiei mai ales mintea celui ce trăieşte în singurătate, vârând-o în murdăria lumii acesteia şi înăbuşind-o în duhoarea viciilor. Când te gândeşti la cele pe care le-ai săvârşit din neştiinţă sau nepăsare, condus de duhul acestui veac, chiar dacă sunt de părerea ta că găsindu-te în această situaţie nu ţi se strecoară nici o plăcere, totuşi, în mod necesar, singura atingere cu vechea putreziciune

---

[132] Elena Scurtu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/de-ce-lumea-aluneca-in-pacat-179697.html (accesat pe 23.10.2025).

[133] A se vedea Radu Teodorescu, *Confuzia morală: când bine nu mai este bine și răul nu mai este rău* (Cugir, 2026).

[134] Elena Scurtu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/de-ce-lumea-aluneca-in-pacat-179697.html (accesat pe 23.10.2025).

îţi strică mintea cu mirosuri urâte şi-ţi înlătură mirosul duhovnicesc al virtuţilor, adică mireasma adevăratului parfum."[135]

Lupta cu păcatul a primit mai multe nume de-a lungul timpului dar poate că cele mai potrivite noţiuni sunt de asceză şi nevoinţă. Acestea sunt două lucruri care evident că vom ajunge să ne facă să fim unii mult mai maturi şi mult mai avansaţi duhovniceşte.

Doi filosofi discutai într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Păcatul şi răul sunt identice?
- Într-un anume fel.
- Adică?
- Păcatul este o formă de manifestare a răului.
- Dar nu în toate situaţiile?
- Nu.
- De ce?
- Adică?
- O inundaţie poate să fie un lucru rău dar nu un păcat.
- Interesant ce spui.
- Mă bucur că îţi place.
- Evident că îmi place.
- Ştii ce de îmi aduce aminte această discuţie?
- Nu.
- De filosoful Cinic Diogene din Sinope?
- de ce?
- O să îţi spun.
- Te rog.
- Într-o zi, Diogene, vrând să se apere de căldura soarelui, îşi puse pe cap o coroană de frunze.
- Şi?
- Un trecător, văzându-l, începu a striga după el în batjocură.
- Ce?
- Jos coroana, filosofule mândru!... Coroana se cuvine să o poarte numai eroii care s-au întors biruitori din câmpurile de luptă...
- Diogene ridică mândru capul şi, privind ţintă în ochii înfruntătorului, răspunse aşa.
- Ce?
- Taci, prostule! Află că eu am biruit duşmani cu mult mai cumpliţi decât cei din câmpul de luptă; eu am biruit Trufia, Sărăcia şi pe acea fiară cumplită ce se cheamă Plăcerea lumească...
- Ce frumos.
- Iată un minunat răspuns, care ne poate fi de învăţătură şi nouă, creştinilor de azi![136]
- Aşa este.
- Deci vezi?
- Ce?
- Chiar un filosof păgân a ajuns să biruie păcatele.
- Aşa este.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Păcatul de cele mai multe ori te transpune într-o lume imaginară.
- Care?

[135] Sfântul Ioan Casian, *Convorbiri duhovniceşti*, Partea a III-a, Convorbirea cu părintele Pinufius, Cap. VIII, 11 - IX, 1-5, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1990), vol. 57, pp. 661-662.

[136] https://comori-od.ro/article/12-coroana-lui-diogene-600-de-istorioare-pr-iosif-trifa (accesat pe 11.06.2026).

- O să îți spun.
- Te ascult.
- O doamnă foarte avută, căreia îi plăceau nespus de mult pietrele scumpe, cu care umbla împodobită, sa abătu odată pe la moară.
- Şi?
- Morărița, o întrebă așa.
- Ce?
- Ce fel de pietre sunt acelea, pe care le porți?
- Sunt ele scumpe.
- Şi ce folos îi aduc?
- Doamna vanitoasă îi răspuns.
- Ce?
- Pietrele sunt diamante, cumpărate cu mare preț. Folos însă nu aduc, ba are chiar cheltueli cu ele, căci trebuiesc curățite sau bine păstrate.
- Atunci morărița îi zise
- Ce?
- Şi eu am nişte pietre moştenite de la tatăl meu, care le-a moştenit şi el de la tatăl său, şi cari le-au adus lor ca şi mie mari foloase, fără să aibă cheltueli cu ele.
- Doamna curioasă să ştie ce fel de pietre are morărița, o rugă să i le arate.
- Morărița o luă de mână, o duse în moara ei şi îi arată cele 4 pietrii mari de moară zicând.
- Ce?
- iată pietrele moştenite de la tatăl meu. Cu aceste au trăit ei şi-mi procură şi mie un trai îmbelşugat.[137]
- Subtilă replica.
- Şi foarte adevărată.
- Așa este.
- De mai multe ori păcatul ne face inutili.
- De ce?
- Fiindcă ne rupe de context.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă păcatul este un fel de anti-materie?
- Cum sunt găurile negre?
- Într-un fel.
- De ce?
- Ne rup de viață.
- De adevăr?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă păcatul este o minciună.
- Asta așa este.
- Din nefericire.
- Dar totuşi crezi că lupta cu păcatul ajunge la victorie?
- Da.
- Cum?
- Prin iubire şi dedicare.
- Am înțeles.
- Mă bucur.
- Mă bucur pentru ceea ce mi-ai spus.

[137] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

Sfântul Ioan Casian era cât se poate de concludent când spunea că păcatul poate să fie înfrânt prin determinare şi luptă: „când, aşadar, amintirea viciilor trecute ne va bate la poarta simţurilor, trebuie să sărim din faţa ei cum fuge un bărbat cinstit şi serios dacă este întâmpinat cu vorbe sau îmbrăţişări de către o femeie neruşinată şi obraznică. Acesta, dacă nu s-a ferit pe dată de orice atingere, dacă şi-a îngăduit numai o clipă să stea de vorbă cu ea, chiar dacă n-a făcut-o cu plăcere, totuşi nu scapă de defăimarea şi vorbele urâte ale tuturor trecătorilor care l-au văzut. La fel şi noi, când suntem târâţi de amintiri către astfel de gânduri dăunătoare, trebuie să ne desprindem pe dată de contemplarea lor şi să îndeplinim ceea ce ni se recomandă de către Solomon: Ieşi repede, nu rămâne în casa ei şi nu-ţi arunca ochii către ea, ca nu cumva văzându-ne îngerii că suntem învăluiţi în cugetări necurate şi urâte, să nu poată spune trecând pe lângă noi: Binecuvântarea Domnului asupra voastră. Este peste putinţă să rămână mintea în bune cugetări când partea principală a inimii a fost îndreptată către ruşinoase privelişti pământeşti. Adevărat este ceea ce spune Solomon: Dacă ochii tăi vor privi la femei străine şi gura ta va grăi lucruri urâte, vei fi ca unul care stă culcat în mijlocul mării, ca un cârmaci în mijlocul furtunii. Vei zice: M-au lovit, nu m-a durut, şi-au bătut joc de mine, dar nu ştiu nimic. Părăsind nu numai cele ruşinoase, dar şi toate gândurile pământeşti, trebuie să ne înălţăm întotdeauna cu mintea la cele cereşti, după porunca Mântuitorului nostru: Unde sunt Eu, acolo va fi şi slujitorul Meu."[138]

Sunt mai mulţi care în lupta lor cu păcatul se poate spune că sunt descurajaţi şi deprimaţi. Aceasta fiindcă ei pot să simtă în păcat

- o energie
- o forţă
- şi o putere

care merge paralel cu voinţa lor. Este vorba de concupiscenţa de care vorbea Sfântul apostol Pavel: "căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârşesc" (Romani 7, 19) şi mai departe: "dar văd în mădularele mele o altă lege, luptându-se împotriva legii minţii mele şi făcându-mă rob legii păcatului, care este în mădularele mele" (Romani 7, 23).[139]

Că diavolul este unul care i-a avantaj de slăbiciunile noastre ne-o spunea tot Sfântul Vasile cel Mare: „întrebarea 75: Dacă este potrivit să spunem că satana este pricinuitorul oricărui păcat, fie cu gândul, fie cu cuvântul, fie cu fapta.

Răspuns: Cred că în general satana însuşi de la sine nu poate să fie pricinuitorul vreunui păcat, dar încearcă să inducă în eroare pe cei neatenţi faţă de neputinţele lor, folosind uneori dorinţele lor fireşti, iar alteori patimile oprite. Dorinţele fireşti le foloseşte aşa cum a încercat să facă cu Domnul, când Îl simţise pe El că era flămând, zicându-I: De eşti Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini (Matei 4, 3). Dar foloseşte şi patimile oprite, ca în cazul lui Iuda, pentru că atunci când s-a încredinţat că acesta are boala iubirii de arginţi, i-a exploatat această patimă şi a aruncat pe iubitorul de arginţi în crima trădării pentru treizeci de arginţi. Dar că şi cele rele provin de la noi înşine ne-o arată clar Domnul, pentru că zice: din inimă ies gândurile cele rele (Matei 15, 19). Aceasta se întâmplă însă celor care din lege lasă nelucrate seminţele naturale ale bunătăţilor, aşa cum se relatează şi în Pilde: bărbatul neînţelept este ca un teren agricol, şi omul fără de minte, ca o vie. Dacă-l laşi pe el, se va înţeleni şi se va umple de buruieni tot şi devine părăsit (Pilde 24, 30-31). Deci în sufletul care a fost lăsat nelucrat şi a fost părăsit dintr-o astfel de nepurtare de grijă, ca urmare, în mod necesar, răsar spini şi ciulini."[140]

Lupta cu păcatul este un lucru care se poate spune că durează mai toată viaţa conştientă. De ce? Fiindcă este bine să ştim că omul este unul care se află în această lume într-o stare de tranzit. Este vorba de tranzit spre lumea de dincolo. În acest sens omul trebuie să trăiască în această lume cu

- gândul,
- intenţiile
- şi o orientare

spre lumea de dincolo.

---

[138] Sfântul Ioan Casian, *Convorbiri duhovniceşti,* Partea a III-a, Convorbirea cu părintele Pinufius, Cap. VIII, 11 - IX, 1-5, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1990), vol. 57, pp. 661-662.

[139] A se vedea Radu Teodorescu, *Concupiscenţa: predestinaţie teologică sau înclinaţie spirituală? Remediile concupiscenţei: o analiză creştin ortodoxă* (Cugir, 2024).

[140] Sfântul Vasile cel Mare, *Regulile mici,* I. 75, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1989), vol. 18, pp. 349-350.

Prin urmare este bine să ne dăm seama că teologia creştin ortodoxă este una care ne spune că de fapt de multe ori trebuie să fim gata de a fi cât se poate de atenţi şi alerţi cu ceea ce are loc în jurul nostru fiindcă păcatul niciodată nu vine anunţat. În lumea seducţiei sentimentale sunt foarte mulţi care nu sunt decişi şi în acest sens cad pradă aventurilor extraconjugale.

Părintele Paul Siladi ne spunea că amintirea păcatelor trebuie să fie cu noi neîncetat: „pare tot mai greu de înţeles atenţia părinţilor ascetici asupra păcatului şi preocuparea cu osândirea de sine. O asemenea practică este imposibil de înţeles în lipsa unei frecventări îndelungi a textelor patristice, care pot, în timp, să te aducă mai aproape de mintea şi felul de a gândi al autorilor.

„Un frate l-a întrebat pe avva Pimen: «Ce să fac?» Bătrânul îi zice: «Când Dumnezeu ne va cerceta, de ce trebuie să ne temem?» Fratele răspunde: «De păcatele noastre». Bătrânul îi zice: «Atunci să mergem în chilie, să ne aşezăm şi să ne amintim păcatele, iar Domnul va fi cu noi în toate».”[141]

Păcatul este o energie demonică ce pe termen lung trebuie să ştim că le devorează sufletele fiindcă în cele din urmă ne rupe de comuniune cu Dumnezeu. În ce sens le rupe de comuniunea cu Dumnezeu? Dumnezeu este Tatăl nostru ceresc. Ei bine cu toţii dintre noi avem un tată pământesc. Pe acest tată pământesc este bine să îl ascultăm şi să îi facem voia. Când nu mai ascultăm de el evident că ajungem să îl supărăm. Ei bine la fel de bine se poate spune că este şi cu Tatăl ceresc. Când facem păcate care în timp ajung să fie patimi Îl supărăm pe Tatăl nostru ceresc.[142]

Ceea ce este mai trist este că am ajuns să trăim într-o societate

- permisivă,
- tolerantă
- şi indulgentă

cu păcatul. Aceasta fiindcă sub o formă mai veche sau mai nouă ei bine păcatul este de mai multe ori promovat în lumea noastră. Exemplul violenţei este un lucru cât se poate de concludent în acest sens. De mai multe ori pe micul şi marele ecran violenţa este privită cu exaltare şi admiraţie.

Comentând apoftegma citată mai sus cu Ava Pimen că un călugăr trebuie să stea în chilia lui şi să îşi vadă păcatele proprii părintele Paul Siladi spunea: „primul detaliu pe care trebuie să îl observăm în această povestire este că avva Pimen nu se socoteşte a fi diferit, nu dă sfaturi pe care el nu le pune în aplicare, ci este solidar cu fratele şi îl invită şi pe cel mai puţin experimentat să facă ce face şi el: „Să ne aşezăm şi să ne amintim păcatele”. Ce fel de exer-ciţiu este acesta? Nu cumva este o practică zdrobitoare de contemplare a răului din tine care te poate arunca în deznădejde? Cu sigu-ranţă poate fi şi asta. Cuplată cu sentimentul propriei inferiorităţi, osândirea de sine te poate arunca într-o criză ce nu are nimic spiritual în ea: e doar un joc gratuit în regimul psihicului, o parodie tristă a unei virtuţi autentice.”[143]

Ceea ce se poate vedea este că în zilele noastre avem o întreagă literatură

- psihologică,
- psihanalitică
- şi motivaţională

care ajunge de mai multe ori să considere că lupta cu păcatul este mai mult o obsesie şi o fixaţie ce trebuie să fie evitată. Să fie lucrurile chiar aşa? Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că lupta cu păcatul este de fapt o luptă pentru propria mântuire.

Aceasta fiindcă este bine să ştim că avem duşmani ai mântuirii care sunt demonii. Demonii nu vor să ne mântuim ci vor să ne damnăm la iad pentru veşnicie. În acest sens ajung să ne ispitească la păcate şi patimi. Evident că unii vor găsii acest lucru mult prea mult: să combatem demoni? Ei bine trebuie să ştim că prin credinţă în Domnul Hristos ne putem ridica mai presus de demoni şi să devenim în controlul virtuţii.

Păcatul trebuie să ştim că este unul care ne rupe de realitate şi de viaţa adevărată. De ce? Fiindcă ne aruncă într-o lume cu susul în jos sau mai bine spus o lume utopică. De ce? Fiindcă este bine să ştim că demonii sunt fiinţe utopice. Adevărul fiind Dumnezeu după cum Iisus a spus că *Eu sunt calea, adevărul şi viaţa* ei bine demonii merg pe o realitate paralelă cu adevărul. Este vorba de utopia păcatului. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că în cele din urmă este bine să ne dăm seama de utopia păcatului.

---

[141] Preot Paul Siladi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/amintirea-pacatelor-159300.html (accesat pe 23.10.2025).

[142] A se vedea Radu Teodorescu, *Dumnezeu Tatăl pe înțelesul tuturor* (Cugir, 2019).

[143] Preot Paul Siladi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/amintirea-pacatelor-159300.html (accesat pe 23.10.2025).

Părintele Paul Siladi ne spunea citându-l pe Ava Pimen că a îţi vedea păcatul propriu este dincolo de toate imposibilitatea de a mai păcătuii: „Avva Pimen, şi împreună cu el toţi asceţii, ne invită în primul rând la un exerciţiu de realism. Ei izbesc cu toată forţa în orice iluzie consolatoare, demolează complicatele arhitecturi ale minciunii care întreţin imaginea de sine. Mândria este cea care creează, de fiecare dată, nevoia unor asemenea construcţii. Ne dorim să fim altfel, ne imaginăm mai buni, nu ne putem privi aşa cum suntem şi nici nu ne putem accepta. De aici se naşte toată zvârcolirea goală. Osândirea de sine este, de fapt, aruncarea la gunoi a tuturor iluziilor despre sine, pentru a te putea întâlni cu Dumnezeu. Întâlnirile autentice au loc între oameni vii şi nu între măşti care interpretează un scenariu prestabilit. Dumnezeu Se descoperă celor autentici, celor care nu vor să se mintă pe ei înşişi şi nici pe El."[144]

Că demonii sunt unii care vin peste noi ne-o spunea chiar Iisus: "şi când duhul necurat a ieşit din om, umblă prin locuri fără apă, căutând odihnă şi nu găseşte. Atunci zice: mă voi întoarce la casa mea de unde am ieşit; şi venind, o află golită, măturată şi împodobită. Atunci se duce şi ia cu sine alte şapte duhuri mai rele decât el şi, intrând, sălăşluiesc aici şi se fac cele de pe urmă ale omului aceluia mai rele decât cele dintâi. Aşa va fi şi cu acest neam viclean" (Matei 12, 43-45).

Se poate vedea din afirmaţia de mai sus că există duhurile rele care tot ceea ce vor este să ne facă sclavii lor prin păcate. Evident că este vorba de o sclavie spirituală. Prin urmare este bine să ne dăm seama de tot ceea ce implică cu sine păcatul fiindcă este mult mai

- ambigu,
- dificil
- şi mai greu

decât se prezintă în realitate.

În acest sens se poate spune că schisma dintre Dumnezeu şi om care este păcatul poate să fie depăşită prin faptul că ajungem să ne pocăim. Pocăinţa este intensă la început după comiterea unui păcat dar ea se poate spune că este un exerciţiu spiritual continu care ne face să ne dăm seama de toate implicaţiile smereniei.

Iată ce spunea în acest sens tot părintele Paul Siladi: „dacă te osândeşti pe tine însuţi, chiar dacă vei pierde lumea întreagă, Dumnezeu îţi rămâne aliat, pentru că El nu urgiseşte inima înfrântă şi smerită, dar celor mândri le stă împotrivă. Probabil că întreaga discuţie se poate reduce la aceste elemente.

În cuvântul său, avva Pimen mai spune ceva. Dacă încerci să practici această radicală dezbrăcare de iluzii prin amintirea permanentă a păcatelor, Domnul îţi stă alături în toate. Adică Dumnezeu nu vine doar la finalul procesului să constate, să confirme sau să infirme rezultatul. El este cu tine pe întregul drum. Tot procesul se petrece în lumina Lui curăţitoare şi dătătoare de viaţă şi putere."[145]

Smerenia se poate spune că ne ajută foarte mult în lupta cu păcatul. De ce? Fiindcă ea este una care ne face să ne dăm seama că nu trebuie

- să se supra-evaluăm,
- să ne mândrim
- şi să ne supra-apreciem.

Aceasta fiindcă se poate vedea că din cele mai vechi timpuri omul tinde să nu vadă păcatele din viaţa lui ci să pună accent numai pe virtuţi. Este adevărat că omul nu este numai păcat ci de multe ori el are şi virtuţi.[146]

Lupta cu păcatul este grea dar nu imposibilă. De ce? Fiindcă omul are în ajutorul lui harul lui Dumnezeu. De mai multe ori ceea ce putem vedea este că după mai multe lupte cu păcatul ei bine dintr-o dată ne simţim

- asaltaţi,
- invadaţi
- şi umpluţi

de harul lui Dumnezeu. Acest lucru fiindcă trebuie să ştim că Dumnezeu de sus din cer vede lupta noastră cu păcatul şi se poate spune că este alături de noi.

---

[144] Preot Paul Siladi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/amintirea-pacatelor-159300.html (accesat pe 23.10.2025).
[145] Idem.
[146] A se vedea Radu Teodorescu, *Omul duhovnicesc sau antropologia virtuților* (Cugir, 2015).

Ceea ce se poate spune este că dacă oamenii ar fi mai atenţi cu păcatul evident că lumea în care trăim s-ar schimba în bine şi ar fi o lume mult mai frumoasă şi mai bună. De ce? Fiindcă păcatul trebuie să ştim că este o contaminare cu rău.

„În Noul Testament, Hristos nu teoretizează asupra păcatului. Să luăm ca exemplu episodul femeii adultere din Evanghelia după Ioan, capitolul al optulea. Atunci când iudeii voiau să o lapideze pe femeia desfrânată, după ce ei au plecat ruşinaţi, Domnul i-a spus femeii doar câteva cuvinte: „Nu te osândesc nici Eu. Mergi, de acum să nu mai păcătuieşti". Hristos pune accentul pe convertire, pe schimbare, pe recuperare. Meditaţia de astăzi îşi propune să abordeze tocmai această temă a recuperării, a ridicării din păcat.

Foarte rari sunt oamenii care se socotesc pe sine a fi mai prejos decât tot restul lumii, mai lipsiţi de virtuţi şi mai păcătoşi decât ceilalţi. De cele mai multe ori judecăm aşa: greşesc şi eu, dar ca el, ca acela de lângă mine, în nici un caz."[147]

Doi istorici ai mentalităţilor discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce anume?
- De ce omul tinde să se vadă pe sine mai mult decât este?
- În ce sens?
- Ai auzit de marii tirani şi dictatori ai lumii?
- Da.
- Cu toţii aveau păreri extraordinare despre sine.
- Ceea ce nu se sincronizau în realitate?
- Da.
- Fiindcă îţi tiranizau oamenii?
- Da.
- Cred că ştiu de ce?
- De ce?
- Pleacă de la primi oameni.
- Adam şi Eva?
- Da.
- Adică?
- Ei deşi au fost înşelaţi de diavol s-au voit dumnezei.
- Aşa este.
- Când te gândeşti cât de naivi au fost.
- Aşa este.
- Dar a fost o naivitate vinovată.
- Sunt de acord.
- Ca să nu te mândreşti trebuie să îţi aduci aminte de păcatele proprii.
- Crezi că ajută?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă îţi dai seama cât de slab şi de vulnerabil eşti.
- Totuşi Dumnezeu este cu noi?
- Da.
- Aşa spunea Sfântul proroc Isaia nu?
- Da.
- Ştii de ce îmi aduc aminte?
- Nu.
- De o întâmplare adevărată pe care am auzit-o recent.
- Care?
- Una pilduitoare.

[147] Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/recuperarea-din-pacat-135634.html (accesat pe 23.10.2025).

- Te ascult.
- O fată scrise din pension mamei sale să-i trimită o oglindă.
- Şi?
- Mama, o femeie cuminte şi bună creştină, îi scrise o scrisoare în care-i comunică.
- Ce?
- Ţi-am trimis prin poştă un pachet cu trei oglinzi. Una îţi arată ceea ce eşti, a doua ce vei fi şi a treia ce trebuie să fii.
- Înţeleg.
- Fetiţa găsi în pachet o oglindă, apoi un tablou înfăţişând un craniu şi în fine icoana Maicii Domnului.
- Ciudat.
- Nu este.
- Care este semnificaţia?
- Mama evlavioasă dădu astfel fiicei sale să înţeleagă că frumuseţea trupească se sfârşeşte cu moartea şi de aceea ea trebuie să imite virtuţile Maicii Domnului.[148]
- Frumos.
- Pilduitor nu?
- Da.
- Deci vezi?
- Ce?
- Lupta cu păcatul ne face să înţelegem un lucru.
- Care?
- Că avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu.
- Aşa este.
- Dar sunt şi unii care cred că pot să învingă păcatul prin sine.
- Şi acest lucru nu este posibil?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă păcatele îi au în spate pe demoni.
- Înfricoşător.
- Aşa este.
- Dar Hristos are putere peste demoni?
- Da.
- Se poate vedea din viaţa Lui?
- Da.
- Prind curaj.
- Foarte bine.
- De multe ori mă simt şi eu neputincios în faţa păcatelor.
- Nu este bine.
- De ce?
- Fiindcă demonii vor să te arunca în deznădejde.
- Adică?
- Să te facă să crezi că nu mai ai nici o şansă de mântuire.
- Aşa este.
- Deci trebuie să fi unul care să menţii speranţa.
- Este aşa de greu uneori.
- Dar totuşi nu este imposibil nu?
- Da.
- Evident.
- Mulţumesc pentru sfaturi.

[148] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde despre viaţa creştină* (Arad, 1929).

„A pretinde de la cei cu care intrăm în contact să fie sfinţi e nerealist şi ipocrit. Cine suntem noi să facem această departajare? Dar fie şi aşa, să fim noi etalonul vieţii curate. Dacă am accepta lângă noi doar oameni infailibili, nu ar mai exista nimeni în jurul nostru. Însă aceasta este o utopie. În lume există două categorii de oameni, păcătoşi nepocăiţi şi păcătoşi iertaţi.

În romanul lui Dostoievski „Fraţii Karamazov" se povesteşte că Alexei, tulburat de purtarea tatălui său, Feodor Pavlovici, îi spune că Dumnezeu are să-l judece pentru faptele lui. „Da", răspunse tatăl care în roman reprezintă tipologia omului depravat, dar tot Dumnezeu mă va şi înţelege. Numai Dumnezeu ne înţelege deplin şi ne cunoaşte de la un capăt la celălalt. Numai El ne poate judeca."[149]

CONCLUZII

În lumea de azi a vorbii despre lupta cu păcatul a devenit pentru mulţi o banalitate. De ce? Fiindcă este bine să ştim că în toate bisericile şi sectele se vorbeşte de acest lucru sub o formă sau alta. Atunci de ce am decis că este bine să mai scriem o carte în acest sens? Fiindcă trebuie să ştim că atâta vreme cât trăim în această viaţă suntem chemaţi

- să ne luptăm,
- să ne opunem
- şi să combatem

păcatul.

Aceasta fiindcă – după cum am spus – păcatul este o schismă dintre Dumnezeu şi om. Schismele dintre biserici trebuie să ştim că sunt mai mult o reflecţie a acestei schisme dintre Dumnezeu şi om produse de păcat. Schismele ecclesiale sunt de cele mai multe ori produse ale păcatului mândriei şi orgoliului. Oamenii să văd mai buni creştini decât alţii şi ajung să îşi formeze biserici proprii.[150]

Vestea bună pe care am voit să o aducem în această carte este să schismele se pot

- vindeca,
- tămăduii
- şi însănţoşii.

Aceasta dacă omul vrea cu adevărat acest lucru. Ceea ce este mai rău este că sunt mulţi care nu doresc acest lucru. Într-o lume în care infracţiunile sunt un lucru obişnuit şi la ordinea zilei ei bine sunt mulţi care detestă bisericile.

Se ştie în acest sens de cazul omului de stat american Benjamin Franklin că a fost o vizită de mai multe zile la Paris. Când era să se îmbarce pe drum înapoi în America ziarişti l-au întrebat:

- Domnule Franklin va plăcut în Paris?
- Da, foarte mult.
- Şi ce aţi remarcat în special în Paris?
- Am putut să remarc un lucru.
- Care?
- În cartierele în care sunt multe închisori sunt puţine biserici şi în cartierele în care sunt multe biserici sunt puţine închisori.[151]

„Femeia păcătoasă care a dat 300 de dinari pe mir a dat, de fapt, ce avea ea mai de preţ pentru răscumpărarea sufletului său. A dat avutul său material ca să scape de ceea ce o apăsa spiritual. Ea ştia că există ceva mai valoros decât viaţa ei de păcat. Şi avea dreptate. Infinit mai scump decât mirul de 300 de dinari era iertarea dobândită de la Mântuitorul. Mirul turnat pe capul lui Iisus a reprezentat actul supremei iubiri făcut de un suflet care trăise abisul păcatului, dar care văzuse în apropierea de Mântuitorul şansa recuperării ei.

[149] https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/recuperarea-din-pacat-135634.html (accesat pe 23.10.2025).
[150] https://ro.wikipedia.org/wiki/Marea_Schism%C4%83 (accesat pe 12.06.2026).
[151] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Ucenicii s-au mâniat pentru ceea ce a făcut femeia, dar Hristos i-a liniştit, spunându-le să nu-i facă supărare, căci ea săvârşea un gest profetic, Îl ungea pe Domnul, care peste două zile avea să moară pentru omenirea păcătoasă."[152]

Am vorbit în această carte că păcatul este o schismă între Dumnezeu deşi sunt mai mulţi care nu vor să îşi dea seama că păcatul este o manifestare

- crasă,
- grosieră
- şi grotească

a răului.

Cum se poate acest lucru? Aceasta fiindcă răul atrage cu sine întotdeauna păcatul. Deşi păcatul şi răul sunt două noțiuni distincte ei bine de mai multe ori ele se presupun reciproc.

„De multe ori, Sfinţii Părinţi asemuiesc Biserica cu corabia lui Noe. Aşa cum cei care au intrat în corabie au fost mântuiţi de la pieire, la fel şi cei care intră în Biserică astăzi sunt mântuiţi de păcat şi de moartea cea veşnică. Dar lucrarea Bisericii este mai înaltă şi mai binefăcătoare decât cea a corabiei lui Noe, fiindcă, sub îndrumarea lui, în corabie au fost luate animale sălbatice care tot sălbatice au fost lăsate să iasă pe pământ.

Dar Biserica, scrie Sfântul Ioan Gură de Aur, sub domnia lui Hristos, ia păcătoşii şi-i preface în sfinţi. Cocoşul a intrat în corabie cocoş, şi tot cocoş a ieşit. Lupul a intrat în corabie lup, dar tot lup s-a întors pe pământ. Atunci însă când cineva intră în corabia Bisericii cocoş, iese porumbel. Intră lup şi iese oaie. Intră omidă şi iese fluture. Adică făptură nouă. La fel ca femeia păcătoasă."[153]

Am spus în această carte că în timp ce păcatul atrage demonii în viaţa noastră ei bine virtutea Îl atrage pe Dumnezeu şi îngerii Lui. Păcatul ajunge la mai multe forme decadente de manifestare

- violenţă,
- masochism,
- sadism,
- perversiune,
- pervertire
- sau nesimţire.

Aceasta fiindcă este bine să ştim că nu vom găsii niciodată în păcat bun simţ.[154] Păcatul este mai mult decât orice o stare de nesimţire fără de Dumnezeu. Aceasta fiindcă este bine să ştim că adeptul păcatului este unul care într-o stare de nesimțire față de Dumnezeu pe care Îl

- desconsideră
- şi ignoră.

Iată ce spunea despre păcat părintele Nicolae Semen: „Nimeni nu trebuie să creadă că poate săvârşi păcate care să aibă urmări exclusiv asupra lui. Unele păcate devin atât de primejdioase încât efectele lor se resimt în descendenții păcătosului până la a treia sau a patra generație. Când spre exemplu cineva s-a sinucis şi alţii i-au urmat exemplu, sinucigaşul va fi reponsabilizat şi de viaţa victimelor făcute de păcatul personal.

Universalitatea păcatului apare ca una dintre temele majore ale Sfintei Scripturi. Autorul primei cărţi biblice constată cu stupoare că firea umană este ireversibil înclinată spre păcat, spre rău în general şi de aceea atribuindu-I lui Dumnezeu însuşiri omeneşti afirmă chiar că El ar fi regretat că l-a creat pe om şi a decretat declanşarea potopului ca să-l distrugă (Geneză 6. 5-7). Nu puţini sunt deci autorii biblici care mărturisesc cu tristeţe că păcatul ţine de chiar firea umană: Cine poate spune: "Curăţit-am inima mea; sunt curat de păcat? (Proverbe 20, 9). Aceeaşi mărturisire apare şi în cartea Eclesiast: Nu există om drept pe pământ care să facă binele şi să nu păcătuiască (cap. 7, 20). Conştientizând păcătoşenia omului şi psalmistul invocă mila divină suspinând şi implorând: Să nu intri la judecată cu robul tău, că nimeni dintre cei vii nu este drept înaintea Ta (Ps. 142, 2)."[155]

---

[152] https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/recuperarea-din-pacat-135634.html (accesat pe 23.10.2025).

[153] Idem.

[154] A se vedea Alexandru Paleologu, *Bunul simț ca paradox* (București, 2024 reeditare).

[155] Preot Petre Semen, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/oricat-te-ai-ruga-nu-poti-fi-ascultat-de-dumnezeu-daca-te-complaci-in-pacat-18888.html (accesat pe 23.10.2025).

Am vorbit în această carte despre faptul că această schismă dintre Dumnezeu şi om care este păcatul ajunge să fie vindecată prin pocăinţă. Aceasta fiindcă după cum putem să ne dăm seama schismele sunt unele care pot să fie tratate şi vindecate. Acest lucru dacă omul vrea cu adevărat. Am vorbit în această carte că sunt şi unii

- adepţi,
- fani
- şi susţinători

ai păcatului.

Am spus că păcatul a fost actul primordial care a rupt comuniunea dintre Dumnezeu şi om care a ajuns să îl facă pe om să piardă raiul. Nu trebuie să uităm acest lucru în zilele noastre când sunt mulţi care cred că păcatul nu are cum să îi afecteze şi să îi contamineze.

Tot părintele Petre Semen ne spunea că păcatul este contagios: „primejdia cea mai mare a păcatului este capacitatea sa extraordinară de a prolifera peste tot şi întotdeauna. Este extrem de contagios. Binele şi sfinţenia nu sunt contagioase (Vezi profetul Agheu 2, 12). Acest adevăr poate fi ilustrat prin următorul exemplu: dacă într-o grămadă de mere bune vei pune unul stricat, într-un timp determinat toate fructele bune se vor altera, dacă vei face invers, punând un fruct bun într-o grămadă de fructe stricate, procesul nu se va repeta. Aşadar păcatul are calitatea, dacă ar putea fi numită astfel, de a face rău şi celor din jur. Nimeni nu trebuie să creadă că poate săvârşi păcatul care să aibă urmări exclusiv asupra lui. Unele păcate devin atât de primejdioase încât efectele sale se resimt în descendenţii păcătosului până la a treia sau a patra generaţie. Când spre exemplu cineva s-a sinucis şi alţii i-au urmat exemplu, sinucigaşul va fi reponsabilizat şi de viaţa victimelor făcute de păcatul personal.

Cărţile biblice mărturisesc în unanimitate că întreaga fiinţă a omului este contaminată de păcat: gândurile, sentimentele, voinţa, cuvintele şi faptele (Gen. 6, 5; 8, 21; Matei 15, 19; Galateni 5, 19-21, etc.).”[156]

Prin urmare se poate vorbii de păcat nu numai ca o schismă ci la fel de bine şi ca o contamiare. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că omul este unul care crede că în cele din urmă Dumnezeu fiindcă este iubitor va ierta toate păcatele făcute de om.

Este adevărat că Dumnezeu este Tatăl nostru din cer dar nu trebuie să abuzăm de voia şi de iubirea Lui. Aceasta fiindcă El este unul care trebuie să ştim că este sfânt. Fiindcă este sfânt noţiunea de păcat îi este

- complet
- şi deplin

străină.[157]

Despre care sunt modalităţile prin care păcatul ajunge să acţioneze asupra noastră ne-o spunea tot părintele Petre Semen: „păcatele, ca şi virtuţile, cunosc diferite stadii de dezvoltare. Sf. Ioan Gură de Aur spune că în strategia sa, ca să-l ducă pe om la păcat şi evident să-l piardă într-un final, diavolul dă dovadă de o excelentă răbdare şi viclenie, de multă stăruinţă şi chiar de pogorământ. Îşi începe întotdeauna atacul, aparent prin lucruri minore. S-ar putea spune că pentru a-şi asigura succesul adoptă strategia paşilor mărunţi strecurându-se pe nesimţite în sufletul omului, încetul cu încetul, ca omul să nu-i poată sesiza prezenţa şi nici intenţiile. Este cunoscut cazul regelui Saul. Pe acesta demonul l-a îndemnat mai întâi să iasă de sub ascultarea arhiereului şi sfătuitorului său Samuel (I Regi 15, 7-8), apoi i-a sugerat că nu i-ar strica dacă i-ar uzurpa demnitatea arhierească aducând singur jertfe (I Regi 13, 12). Următorul pas a fost să-l determine să nu mai asculte nici de Dumnezeu care îi porunceşte prin Samuel să-i extermine pe amaleciţi (I Regi 13, 1). Apoi l-a trimis să asculte de minciunile şi sfaturile unei vrăjitoare, slujitoare a diavolului prin practicarea spiritismului, regele nebănuind că prin aceea a ajuns chiar în posesia celui rău (I Regi 28, 7).”[158]

Este interesant că gama păcatului este una destul de mare şi de multe ori ajunge şi în căi seductive cum ar fi de exemplu ocultismul. Spiritismul sau vrăjitoria trebuie să ştim că sunt lucruri care ajung să ne facă să credem că ele ne sunt benefice şi de fapt ne ajută. În realitate ne fac să intră într-o lume

- periculoasă,
- riscantă
- şi a tenebrelor.

---

156 Preot Petre Semen, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/oricat-te-ai-ruga-nu-poti-fi-ascultat-de-dumnezeu-daca-te-complaci-in-pacat-18888.html (accesat pe 23.10.2025).

157 A se vedea Nichifor Crainic, *Sfinţenia: împlinirea umanului* (Iaşi, 1993).

158 Preot Petre Semen, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/oricat-te-ai-ruga-nu-poti-fi-ascultat-de-dumnezeu-daca-te-complaci-in-pacat-18888.html (accesat pe 23.10.2025).

Despre care sunt cele trei păcate principale prin care diavolul l-a ispitit pe Iisus ne-o spunea tot părintele Petre Semen: "cât priveşte cauza sau mai exact izvorul păcatului s-a dovedit că trebuie căutat în cele trei mari ispite cu care Satana l-a încercat şi pe Mântuitorul Hristos în pustie şi anume: pofta cărnii (a trupului), pofta ochilor şi mândria (trufia) vieţii. După părerea unor gânditori creştini, prin pofta ochilor nu trebuie înţeleasă numai tendinţa dezordonată a simţurilor la dezordinea senzualităţii, ci întreaga înclinaţie a omului spre comoditate, prin căutarea a tot ceea ce este mai uşor şi mai plăcut, sau a drumului mai scurt, chiar cu preţul îndepărtării de Dumnezeu (cf. F. Fr. Carvajal, De vorbă cu Dumnezeu, p. 9). Aceeaşi idee o exprimase cu mult timp înainte Sf. Ioan Gură de Aur care observă că toate păcatele omului sunt cuprinse în: slujirea pântecelui, dragostea nestăvilită după averi şi bani. De observat că supremaţia o deţine pofta trupului."[159]

Doi angajați la o bursă de valori discutau într-o zi.

- Știi ce am remarcat?
- Nu.
- Că lăcomia este un lucru irațional.
- De ce?
- Văd că vin mulți la noi pentru a face bani.
- Așa este.
- Nu vezi că cei mai mulţi nu se mai ştiu oprii?
- Ai dreptate.
- Aceasta fiindcă lăcomia nu îi mai lasă să gândească raţional.
- Crezi?
- Da
- De ce?
- Fiindcă lăcomia nu merge pe raţiune.
- În ce sens?
- Sunt unii care adună bani mai mult decât ar putea cheltui într-o viaţă.
- Ai dreptate.
- Vezi?
- Şi de ce fac acest lucru?
- Fiindcă lăcomia este şi ea o schismă între Dumnezeu şi om.
- În ce sens?
- Lacomul nu este unul care merge după voia lui Dumnezeu.
- De ce?
- Fiindcă tot ceea ce contează pentru el este lumea de aici.
- Cu bunurile ei?
- Da.
- Şi Dumnezeu este din lumea spirituală?
- Da.
- Ştii ce?
- Ce?
- Cumva nu îţi dau dreptate.
- De ce?
- Fiindcă viaţa noastră este aşa de scurtă.
- Şi de multe ori are multă suferinţă.
- Şi?
- Oamenii pot să se orienteze spre această lume.
- Știi de ce îmi aduci aminte?
- Nu.
- De o întâmplare care am citit-o recent.

[159] Preot Petre Semen, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/oricat-te-ai-ruga-nu-poti-fi-ascultat-de-dumnezeu-daca-te-complaci-in-pacat-18888.html (accesat pe 23.10.2025).

- Care?
- Un sărman băiat stătea lângă un mormânt şi plângea cu lacrimi amare.
- De ce?
- Mormântul acoperea rămăşiţele pământeşti ale tatălui său.
- Săracul.
- Cu câteva luni înainte îşi petrecuse la mormânt pe scumpa sa mamă.
- Nu se poate.
- De acum era orfan.
- Aşa este.
- Îşi simţea amarnic singurătatea.
- Cred.
- „Doame, doamne — zicea el, — acum nu mai am nici tatăl."
- Evident.
- Mâinile care lucrau pentru mine sunt de acum sub pământ.
- Da.
- Nu o să mai văd zâmbetul dulce al tatălui meu, care mă lăuda de câte ori făceam vreun lucru bun.
- Aşa este.
- Gura, din care ieşeau sfaturi şi învăţături atât de frumoase, este de acum închisă.
- Bietul copil.
- Nimeni nu mă mai iubeşte, cum m-a iubit el.
- Cred.
- Lacrimile lui ferbinţi udau proaspătul mormânt.
- Şi?
- Deodată îşi aduse aminte de rugăciunea „Tatăl nostru" şi exclamă.
- Ce?
- „Doamne, Doamne, cum Te-am uitaţi că tu ai rămas Tată al meu şi pe tine nu te voi pierde în vecii. Ai chemat pe tatăl meu la tine şi voeşti ca Tu să-l înlocuieşti."
- Şi ce a urmat?
- Băiatul se consolă şi liniştit se întoarse acasă![160]
- A găsit alinare?
- Da.
- Cu adevărat.
- Totuşi Dumnezeu este Tatăl nostru.
- Aşa este.
- Acest lucru nu înseamnă că trebuie să fim neascultători.
- Faţă de El?
- Da.
- Aşa este.
- Dar totuşi este de studiat de ce oamenii devin lacomi.
- Fiindcă relaţia lor cu Dumnezeu nu mai este una sănătoasă.
- În ce sens?
- Ajung să creadă că totul în viaţa lor se rezumă la această viaţă.
- Din nefericire.
- Şi mai este acea zicală.
- Care?
- Cu cât omul are mai mult cu atât vrea şi mai mult.
- Aşa este.
- Deci este bine să fim raţionali.
- Ştiu fiindcă lăcomia nu este raţională.

[160] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Că diavolul ajunge să ne cunoască psihologia pentru a ne arunca în patimi şi păcate ne-o spunea tot părintele Petru Semen: „diavolul este şi psiholog şi ca atare mizează pe firea omului mereu poftitoare. A doua este ispita minţii adică a firii cugetătoare şi iscoditoare a omului, permanent doritoare de noutăţi, deşi nu toate sunt mereu de folos, iar ultima este pofta inimii. Aceste ispite nu apar totuşi în acelaşi timp, excepţie făcând doar la Domnul Hristos. Ca un excelent cunoscător al firii umane, diavolul ştie perfect cum să-şi eşaloneze tentaţiile în funcţie de etapele vârstei omului, şi de ce nu, ţinând seama şi de preocupările acestuia. Dacă prima ispită este destinată în primul rând tinerilor, a doua o rezervă omului matur, prin cea de-a treia ispită îi urmăreşte mai ales pe cei mai în vârstă. Aşa zicea şi Nicolae Velimirovici: Cei tineri au de luptat mult cu poftele şi patimile trupeşti. A recunoscut-o şi psalmistul când i-a zis lui Dumnezeu: "Doamne, păcatele tinereţilor mele nu le pomeni", cei maturi împotriva înălţării cu mintea, iar cei bătrâni împotriva iubirii de bani, de putere şi de întâietate. (Cuvânt de sărbătoare, vol. I, Bucureşti, 2002, p. 132).”[161]

Am vorbit în această carte că această schismă dintre Dumnezeu şi om care este păcatul este una care ajunge să se manifeste la fel de bine prin

- nepăsare
- nesimţire
- şi dezinteres

faţă de Dumnezeu. De ce? Fiindcă oamenii fiindcă sunt sezualişti caută senzaţiile aparent dulci ale patimilor şi păcatelor. Ele sunt doar momeli după cum ne spune sfinţii părinţi creştini ortodocşi.[162]

După cum am spus păcatul este o schismă dintre Dumnezeu şi om care poate să fie vindecată prin pocăinţă. În acest sens în tradiţia creştin ortodoxă ei bine păcatul este iertat prin spovedanie. Prin urmare în tradiţia creştin ortodoxă se poate spune că păcatul are un antidot.

Că diavolul ia avantaja de toate stările noastre pentru a ne arunca în păcat ne-o spunea tot părintele Petre Semen: „Rezultă deci că diavolul nu se apropie oricând de om şi ca unul care îşi cunoaşte bine spaţiul de lucru îşi dozează tentaţiile, ca omul să nu-şi dea seama, şi nu pregetă vreodată să-şi facă meseria cu foarte mult profesionalism şi fără vreun răgaz. El se comportă ca un negustor încercat care oferă exact ceea ce a testat că are mai mult succes în lume, de milenii, aducând fiecărui om, considerat de el client al său, exact ceea ce i se potriveşte la momentul oportun.

Păcatul deformează chipul lui Dumnezeu din om şi implicit provoacă o iremediabilă ruptură între el şi Creatorul său. Din nefericire, păcatul produce o ruptură nu doar între om şi Dumnezeu, ci şi una interpersonală, la nivel de familie şi societate. Se poate observa că pe zi ce trece păcatul se instalează din ce în ce mai confortabil în lume, evident cu concursul şi acceptul omului încât devine o realitate ce se concretizează, printre altele, şi prin dorinţa de expulzare a lui Dumnezeu din propria-I creaţie. S-a ajuns până acolo încât în anumite cercuri este jenant să se mai amintească de Dumnezeu.”[163]

După cum ne spunea Sfântul Nicodim Aghioritul în secolul al XVIII-lea este bine să ştim că în această lume suntem într-un *război* nevăzut cu forţele răului pe care trebuie să le biruim şi să le învingem. Acest lucru este posibil dacă vrem cu adevărat.

În această lume este bine să ştim că dacă omul ajunge să fie într-o schismă cu Dumnezeu ajunge să fie într-o schismă cu sine însuşi. De ce? Fiindcă în profunzimea eului său omul tânjeşte după comuniunea cu Dumnezeu. Comuniunea cu Dumnezeu îl face pe om fericit şi împlinit. Ori se poate vedea că de mai multe ori ajungem să fim unii care să nu mai ştim de consecinţele grave ale păcatului.

Schisma păcatului este una care influenţează psihologia şi mentalitatea omului. Păcatul ajunge să îl motiveze pe om spre rău şi spre o viziune sinistră şi sumbră a existenţei. Aceasta fiindcă după cum am spus în spatele schismelor de cele mai multe ori se ascunde nefericirea şi ura.

Schisma dintre om şi Dumnezeu care este păcatul poate să fie vindecată dacă omul vrea cu adevărat acest lucru şi se pocăieşte sincer. Aceasta fiindcă în cele din urmă Dumnezeu nu se bucură să fim în schismă cu El deşi mai mulţi cred că El este indiferent faţă de noi. Dumnezeu Tatăl nu este indiferent faţă de noi ci din contră vrea să fim într-o relaţie de iubire filială cu El.

---

161 Preot Petre Semen, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/oricat-te-ai-ruga-nu-poti-fi-ascultat-de-dumnezeu-daca-te-complaci-in-pacat-18888.html (accesat pe 23.10.2025).

162 A se vedea Radu Teodorescu, *Plăcerea pătimală ca rai hedonist şi artificial* (Cugir, 2026).

163 Preot Petre Semen, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/oricat-te-ai-ruga-nu-poti-fi-ascultat-de-dumnezeu-daca-te-complaci-in-pacat-18888.html (accesat pe 23.10.2025).